

ЗАКОНОДАВЧІ ЗМІНИ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ

Підготовлено за фінансової підтримки
Агентства Нідерландського Бізнесу (RVO)

Міністерства економіки та кліматичної
політики Королівства Нідерландів

Kingdom of the Netherlands

Проект PST24UA02.
© 2024

АВТОРИ

Авторами даного Звіту в рамках імплементації Проєкту «Законодавчі зміни для стимулювання розвитку вітроенергетичного сектору в Україні» (надалі – «Звіт») є представники деяких юридичних компаній-членів ГС «Українська вітроенергетична асоціація» (УВЕА), які входять також до складу Комітету з правових питань УВЕА і безпосередньо долучені до формування ринкової моделі розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні.

Іван Бондарчук
Партнер Юридична група LCF,
член Правління УВЕА

bondarchuk@lcf.ua
www.lcf.ua

Ярослав Петров
Партнер, Asters

Yaroslav.Petrov@asterslaw.com
www.asterslaw.com

Сергій Даців
Старший юрист, INTEGRITES

serhii.datsiv@integrites.com
www.integrites.com

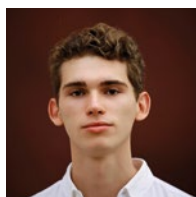
Максим Сисоєв
Партнер, Dentons

Maksym.Sysoiev@dentons.com
www.dentons.ua

Вікторія Демиденко
Радниця, Asters

viktoriya.demydenko@asterslaw.com
www.asterslaw.com

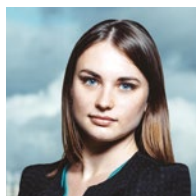
Тарас Шербул
Помічник юриста ARZINGER

Taras.Sherbul@arzinger.ua
www.arzinger.ua

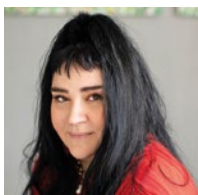
Андрій Конеченков
Голова Правління УВЕА;
Директор ТОВ «УВЕА-К»

konechenkov@ukr.net
www.uwea.com.ua

**Олена Січковська-
Чорнобиль**
Юристка з питань
енергетики УВЕА,
Юристка з питань
енергетики Notus Energy

olena.sichkovska@notus.ua
www.notus.de

Анжеліка Лівіцька
Партнерка, ARZINGER

Anzhelika.Livitska@arzinger.ua
www.arzinger.ua

ЗАКОНОДАВЧІ ЗМІНИ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ

ВСТУП

Проект «Законодавчі зміни для стимулювання розвитку вітроенергетичного сектору в Україні» ініційований з метою оцінити актуальну нормативну базу, яка регулює ринок електричної енергії, відновлюваної енергетики та, зокрема, вітроенергетики в Україні, і сформувати вичерпний перелік законодавчих та регуляторних змін, необхідних для прийняття в середньостроковій перспективі задля збереження і повного використання наявного потенціалу вітрової енергетики в Україні (надалі «Проект»).

Запропоновані для прийняття законодавчі зміни охоплюють екологічні, будівельні, земельні та інші аспекти процесу розвитку і реалізації вітроенергетичного проекту, а також питання приєднання до електромереж. Усі цілі, завдання і результати даного Проекту узгоджуються з актуальним законодавством ЄС, згідно з яким розвиток вітрової енергетики в країнах-членах блоку визначається як питання «переважаючого суспільного інтересу».

Очікується, що внесення запропонованих змін до галузевої нормативно-правової бази, а також їх практичне впровадження на ринку, сприятиме:

1. Спрощенню розвитку вітроенергетичних проєктів в Україні, та, відповідно, пришвидшенню їх реалізації, що може стати значною перевагою українського ринку перед передовими вітроенергетичними ринками ЄС.
2. Формуванню прозорого, конкурентного і прогнозованого середовища на ринку вітрової енергетики України у відповідності до ринкової моделі ЄС.
3. Досягненню встановлених на рівні держави цілей з розвитку відновлюваних джерел енергії (ВДЕ), зокрема в частині: будівництва 10 ГВт нових ВДЕ потужностей до 2030 року згідно з Національним планом дій з відновлюваної енергетики до 2030 року; доведення частки ВДЕ у валовому кінцевому споживанні енергії до 2030

року до 27%, що відповідає Національному плану з енергетики та клімату на період до 2030 року; досягнення 10 ГВт загальної встановленої вітроенергетичної потужності до 2032 року та 50% частки ВДЕ у виробництві електричної енергії до 2050 року, згідно з Енергетичною стратегією України на період до 2050 року.

4. Захисту і залученню приватних інвестицій в національну економіку України, зокрема й покриттю частини від загальних 20 млрд доларів США, необхідних для виконання Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року та плану заходів з його виконання, а також, посиленню співпраці з міжнародними фінансовими інституціями.

5. Закладенню міцної основи для подальшого збільшення портфелю нових вітроенергетичних проєктів після 2030 року і розвитку нових галузей економіки, зокрема, офшорної вітроенергетики, «зеленої» металургії і виробництва відновлюваного водню.
6. Модернізації національної електромережі, збільшенню потужності міждержавних перетинів та оптимізації використання іншої енергетичної і транспортної інфраструктури.
7. Розвитку місцевих громад та економіки регіонів за рахунок створення нових робочих місць і покращення місцевої інфраструктури.
8. Підвищенню громадської свідомості щодо використання ВДЕ і формуванню екологічно-орієнтованої культури в українському суспільстві.
9. Позиціонуванню України на міжнародній арені, як країни, що солідарна з енергетичним порядком денним ЄС та віддана глобальній тенденції «зеленого» енергетичного переходу і цілям сталого розвитку, незважаючи на перенесений досвід широкомасштабної війни.
10. Диверсифікації та стабільності джерел енергопостачання та підвищенню енергетичної незалежності України від імпортованих палив.

Задля належного виконання цілей і завдань Проєкту, а також проведення коректного аналізу діючого галузевого законодавства України та об'єктивного виявлення прогалин у ньому (**РЕЗУЛЬТАТ I**), виконавці Проєкту перебували у постійній взаємодії з гравцями ринку вітрової енергетики України, представниками галузевих органів влади та міжнародними експертами, як з основними джерелами інформації щодо переваг і недоліків функціонування вітроенергетичного ринку та шляхів його удосконалення. З огляду на це, напрацьовані зміни до чинного галузевого законодавства (**РЕЗУЛЬТАТ II**) мають репрезентативний характер, оскільки є баченням переважної частини вітроенергетичного ринку України.

Повний аналіз, висновки і рекомендації у вигляді запропонованих змін до національного законодавства, розроблені за результатом даного Проєкту, будуть надані для розгляду і врахування в роботі Офісу Президента України, Міністерства енергетики України та профільних комітетів Верховної Ради України.

Цей документ підготовлений українською мовою, об'ємом у 122 сторінок.

ЗМІСТ

Ключові поняття та аббревіатури	5
РЕЗУЛЬТАТ І. АНАЛІЗ ПРОГАЛИН У ЧИННОМУ ГАЛУЗЕВОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ	6
Короткий зміст	7
Розділ 1: Дозвільна діяльність та будівництво	13
1. Дозвіл будівництва об'єктів ВДЕ без наявності ДПТ (детального плану території) та іншої містобудівної документації	13
2. Спрощення процедур ОВД (оцінки впливу на довкілля) та СЕО (стратегічної екологічної оцінки) для проєктів ВДЕ	13
3. Створення передумов для використання міжнародних типових форм договорів для будівництва об'єктів альтернативної енергетики, скасування застарілого законодавства щодо договорів генерального підряду	15
4. Спрощення процедури отримання дозволів на транспортування енергетичного обладнання між кількома областями	17
5. Створення можливості отримувати авіаційні погодження без прив'язки до містобудівної документації / Зміни до правил погодження висоти вітрових турбін і розміщення вітрових турбін у зоні дії радіотехнічних приладів	19
6. Виявлення застарілих та неефективних положень законодавства, що регулює процес будівництва	21
7. Земельні та будівельні питання (питання сервітутів та землеустрою)	22
Розділ 2: Приєднання до мережі	24
8. Продовження терміну дії дозвільних документів, зокрема, технічних умов на приєднання до електромереж	24
9. Видача та облік технічних умов на основі «приєднаної», а не встановленої потужності/Впровадження «гібридних» та «лімітованих» технічних умов, створення можливості приєднання до існуючих генеруючих потужностей	25
10. Запровадження можливості бронювання технічних умов під фінансову гарантію замовника	27
11. Зміна методики розрахунку режимів роботи енергосистеми для визначення схеми видачі потужності	28
12. Запровадження прямого приєднання споживачів (зі звільненням від сплати тарифів на розподіл та передачу)	29

Розділ 3: Стимулювання будівництва ВДЕ для роботи на ринку електроенергії	31
13. Впровадження механізму договорів на різницю та механізм ринкової премії	31
14. Розподіл міждержавних перетинів для ВДЕ	32
РЕЗУЛЬТАТ II. ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІАТИВИ	34
Загальна інформація	35
Розділ 1: Містобудівна діяльність	35
Розділ 2: Земельні питання	35
Розділ 3: Вплив на довкілля	36
Розділ 4: Регулювання господарських і цивільно-правових відносин	36
Розділ 5: Транспортування	36
Розділ 6: Приєднання до електричних мереж	37
Розділ 7: Реформування механізму ринкової премії	37
Розділ 8: Методика розрахунку режимів роботи енергосистеми для визначення схеми видачі потужності	37
Додаток 1	38
Додаток 2	42
Додаток 3	54
Додаток 4	60
Додаток 5	64
Додаток 6.1	66
Додаток 6.2	72
Додаток 7	85
Додаток 8	112

КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ ТА АБРЕВІАТУРИ

Аукціони	Новий механізм підтримки ВДЕ, запроваджений в Україні у 2019 році на заміну «зеленому» тарифу	ОВД	Оцінка впливу на довкілля
ВЕС	Вітроелектростанція	ОЕС	Об'єднана енергосистема (України) – мережа синхронної передачі електроенергії великої протяжності
ВДЕ	Відновлювані джерела енергії, які включають сонячну, вітрову, геотермальну, гідротермальну енергію тощо	ОМА	Уповноважений орган містобудування та архітектури, який видає МУО
Гарантований покупець	Державне підприємство, зобов'язане купувати електричну енергію у виробників, яким встановлено «зелений» тариф, а також у виробників за аукціонною ціною та виконувати інші функції, визначені законодавством	ОСП	Оператор системи передачі – Національна енергетична компанія «Укренерго» (НЕК «Укренерго»), що відповідає за передачу електроенергії від виробників до споживачів мережами системи передачі напругою від 110 (150) кВ до 750 кВ. Крім того, ОСП здійснює диспетчерське (оперативно-технологічне) управління режимами роботи Об'єднаної енергетичної системи України та забезпечує операційну безпеку системи
КМУ	Кабінет Міністрів України – вищий орган державної виконавчої влади в Україні	СЗЕ	Система для зберігання енергії
Девелопер	Компанія, створена відповідно до законодавства України для будівництва та експлуатації електростанції з ВДЕ	СЕО	Стратегічна екологічна оцінка
ОСР	Оператор системи розподілу – підприємство, яке відповідальне за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, обслуговування та розвиток мереж розподільчих систем напругою до 110 (150) кВ. Оператори систем розподілу надають послуги з розподілу електроенергії	СЕС	Сонячна (фотоелектрична) електростанція
Договір за механізмом ринкової премії за договором на різницю цін	Договір про надання послуг з підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за механізмом ринкової надбавки, який може бути укладений з ДП «Гарантований покупець»	ТУ	Технічні умови, які включають технічні особливості приєднання ВЕС до електричних мереж
Договір про приєднання до електромережі	Угода, підписана девелоперами ВДЕ, яка визначає процедури та вимоги щодо приєднання ВДЕ до електричних мереж ОСР або ОСР	УЗЕ	Установка для зберігання енергії
ДПТ	Детальний план території	ENTSO-E	Європейська мережа операторів систем передачі електроенергії
«Зелений» тариф	Спеціальний тариф, за яким купується електроенергія, вироблена на об'єктах електроенергетики з ВДЕ, що діє до 2030 року	ЕРС контракт	Контракт на інжиніринг, закупівлю та будівництво
МУО	Містобудівні умови та обмеження забудови земельної ділянки	FIDIC	Міжнародна федерація інженерів-консультантів
НКРЕКП	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг – постійно діючий центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, що утворюється Кабінетом Міністрів України та здійснює регулювання у сфері енергетики України	JA0	Загальноєвропейська платформа Joint Allocation Platform, на якій відбуваються аукціони з розподілу доступу до пропускної спроможності міждержавних інтерконекторів між Україною та країнами ЄС за європейськими правилами.
		РРА	Договір купівлі-продажу електроенергії, довгостроковий контракт між виробником електроенергії та споживачем

A photograph of two wind turbines on a hilltop at sunset. The sun is a bright, glowing orb in the sky, casting a warm orange and yellow light. The turbines are silhouetted against the sky. The background shows rolling hills and a valley with some clouds.

РЕЗУЛЬТАТ І **АНАЛІЗ ПРОГАЛИН У** **ЧИННОМУ ГАЛУЗЕВОМУ** **ЗАКОНОДАВСТВІ**

КОРОТКИЙ ЗМІСТ

Даний розділ, який є Результатом I Проєкту «Законодавчі зміни для стимулювання розвитку вітроенергетичного сектору в Україні», містить комплексний аналіз прогалин та пропозиції щодо розвитку законодавчої бази для вітроенергетичних проєктів в Україні.

- Основні положення:
- У даному розділі Звіту оцінюється законодавство України в галузі відновлюваної енергетики чинне станом на 1 червня 2024 року.
 - На додаток до питань, висвітлених в Заявці щодо

Проєкту, надісланій Агентству Нідерландського Бізнесу (RVO) Міністерства економіки та кліматичної політики Королівства Нідерландів (від 29 квітня 2024 року), під час проведення аналізу прогалин у чинному галузевому законодавстві авторами були виявлені додаткові питання, які потребують вирішення.

- Ці додаткові питання описані у Звіті та відображені в Результаті II Проєкту (Законодавчі ініціативи).
- Аналіз питання «Продовження терміну дії дозволів (щонайменше на 5 років)» включено до інших питань.

№	БАР'ЄРИ/РИЗИКИ	ПРОПОЗИЦІЇ
1	Дозвіл будівництва об'єктів ВДЕ без наявності ДПТ (детального плану території) та іншої містобудівної документації	
	Розробка ДПТ та іншої містобудівної документації, за попередніми оцінками, може зайняти щонайменше шість місяців, що може призвести до значних затримок у будівництві.	Зміни до Закону про містобудування можна було б доопрацювати, уточнивши, що вітроенергетичні проєкти не вимагатимуть підготовки ДПТ на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 5 років з дня його припинення або відміни.
2	Спрощення процедур ОВД та CEO для проєктів ВДЕ	
	Закон про альтернативні джерела енергії та законодавство України про правовий режим воєнного стану не містять жодних спрощень під час такого режиму. Через затримки та технологічні зміни (наприклад, збільшення потужності та висоти турбін) багато девелоперів повинні повторно проводити ОВД. Тому рекомендовано внести положення, які дозволять забезпечити гнучкість та уникнути необхідності повторного проведення ОВД, якщо зміни не призведуть до збільшення обсягів небезпечних відходів, викидів або інших забруднюючих речовин. Хоча Критерії охоплюють такі випадки, стаття 3 Закону про ОВД не містить чіткого переліку змін параметрів ВЕС, які звільняються від повторної ОВД під час воєнного стану, якщо вони відповідають Критеріям, а частина 9 статті 9 Закону про ОВД не визначає винятків для проєктів, наприклад, змін у вітрових проєктах, які не мають значного впливу на довкілля згідно з визначеними Критеріями. Крім того, Закон про ОВД також не враховує необхідність продовження терміну дії висновку з ОВД та його використання для прийняття дозволів у зв'язку з дією воєнного стану.	Частина 1 статті 3 Закону про ОВД має чітко визначити зміни параметрів ВЕС як діяльність, що звільняється від повторного проведення ОВД під час воєнного стану, якщо вони відповідають Критеріям. Аналогічно, зміни до частини 9 статті 9 Закону про ОВД мають конкретизувати, що повторне проведення ОВД не потрібне для проєктів, які не мають значного впливу на довкілля на основі визначених Критеріїв. До внесення змін до законодавства, питання частково може бути вирішеним за умови отримання офіційного роз'яснення від профільного міністерства про те, що повторне проведення ОВД для проєктів з незначним впливом на довкілля не є обов'язковим. Враховуючи затримки, спричинені війною у реалізації проєктів ВЕС, та невизначеність термінів їх завершення, доцільно продовжити термін дії висновків з ОВД та їх використання для отримання дозволів на будівництво ВЕС щонайменше, на період дії воєнного стану. Рекомендується відобразити це продовження терміну у частинах 9 та 10 статті 9 Закону про ОВД, особливо під час воєнного стану та протягом п'яти років після його завершення, подібно до спрощеного процесу виділення земельних ділянок відповідно до Закону про швидку відбудову.

3	Створення передумов для використання міжнародних типових форм договорів для будівництва об'єктів альтернативної енергетики, скасування застарілого законодавства щодо договорів генерального підряду	
	Українське законодавство не визнає поняття «заздалегідь погоджених збитків» (<i>«відшкодування збитків у зв'язку з простроченням виконання робіт»</i>), які є єдиним засобом правового захисту, доступним для замовника за FIDIC EPC контрактом.	Для вирішення цієї проблеми необхідно внести зміни до Цивільного та Господарського кодексів України, які б прямо дозволяли сторонам договору домовлятися про відшкодування збитків, пов'язаних з простроченням виконання негрошових зобов'язань. Такі положення внесли б ясність і сприяли б більш злагодженим переговорам щодо укладення договорів.
4	Спрощення процедури отримання дозволів на транспортування енергетичного обладнання між кількома областями (від обласного до національного рівня)	
	Виробникам ВЕС бракує визначеності щодо строків надання погоджень, необхідних для отримання дозволів на перевезення великогабаритних вантажів для проєктів ВЕС.	Для забезпечення чіткості та спрощення процедури ми рекомендуємо внести зміни до законодавства, передбачивши, що дозволи, необхідні для транспортування великогабаритних вантажів для проєктів будівництва ВЕС, надаються за принципом «мовчазної згоди». Це стосуватиметься власників вулично-дорожніх мереж, залізничних переїздів, мостового господарства, міського електротранспорту, електромереж, електрифікації та телекомунікацій. Впровадження цього принципу сприятиме безперешкодній роботі та дотриманню вимог законодавства.
5.	Створення можливості отримувати авіаційні погодження без прив'язки до містобудівної документації / Зміни до правил погодження висоти вітрових турбін і розміщення вітрових турбін у зоні дії радіотехнічних приладів	
	Під час процедури визначення граничної висоти і планувальних обмежень забудови земельних ділянок на приаеродромній території в МУО через Електронну систему Девелопери зіштовхуються із затримками та неоднозначністю процедури отримання Авіаційного погодження у складі МУО, спричинені технічними складнощами роботи Електронної системи (у випадку декількох земельних ділянок) та прогалинами в регулюванні отримання Авіаційного погодження на будівництво ВЕС в рамках Мотивованого висновку без розробки містобудівної документації.	Технічну проблему було вирішено, що виключає необхідність наступних регуляторних дій. Ми пропонуємо внести зміни до абзацу 40 пункту 9-3 розділу V Закону про містобудування, якими передбачити, що Мотивований висновок для об'єкта заввишки 45 метрів і більше відносно перевищення аеродрому (<i>вертодрому</i>) в межах приаеродромної території має видаватися відповідно до Порядку 1427 (<i>тобто із зверненням до Державної авіаційної служби України та/або Міністерства оборони через Електронну систему</i>).
6	Виявлення застарілих та неефективних положень законодавства, що регулює процес будівництва	
	Питання необґрунтованих перешкод, з якими зіштовхуються українські компанії, учасниками яких є іноземні компанії чи фізичні особи, під час купівлі земельних ділянок несільськогосподарського призначення, може суттєво вплинути на розвиток ВЕС.	Для усунення перешкод у придбанні земельних ділянок, з якими стикаються українські компанії з іноземними учасниками, ми наполягаємо на внесенні змін до статті 82 Земельного кодексу. Запропоновані положення дозволять компаніям, зареєстрованим за українським законодавством, але власниками яких є іноземні учасники, купувати земельні ділянки несільськогосподарського призначення. Ця поправка могла б полегшити придбання земельних ділянок та сприяти залученню інвестицій.

Через наявність неоднозначностей українського законодавства забудовники вітрових електростанцій зіштовхуються з труднощами при оформленні сервітутів, необхідних для будівництва та обслуговування об'єктів енергетики. Зокрема, невизначеність законодавства, щодо будівництва під'їзних шляхів до ВЕС, призвела до різних тлумачень та позицій на практиці. Так, у наданні сервітутів може бути відмовлено на підставі факту приналежності цих під'їзних шляхів до об'єкта енергетики та об'єктів лінійної енергетичної інфраструктури в більш широкому розумінні.

Крім того, практичні труднощі виникають у процесі надання сервітутів, зокрема, на будівництво під'їзних шляхів. Вдосконалення регулювання питань оренди та обов'язкових орендних платежів призвело до того, що державні та комунальні розпорядники земельних ділянок стали менш схильними до надання сервітутів. На жаль, така позиція не завжди збігається з реальними намірами сторін, які прагнуть, зокрема, використовувати ці під'їзні шляхи як шляхи загального користування, в тому числі для місцевих жителів.

До того ж, залишається невизначеним суб'єктний склад договорів про встановлення сервітутів. Віднесення органів державної влади та органів місцевого самоврядування до категорії «власників земельних ділянок» є неоднозначним, оскільки вони, насамперед, виконують функції розпорядників земельних ділянок від імені громади або держави.

При формуванні земельних ділянок важливо визначити їх як об'єкти цивільних прав. Цей процес передбачає визначення їхньої території, меж та внесення цих відомостей до Державного земельного кадастру. Земельна ділянка офіційно вважається сформованою з моменту присвоєння їй кадастрового номеру. Однак виконання цієї вимоги може бути складним для земель водного фонду, особливо тих, що розташовані на морському дні. Режим подвійного використання розмежовує землі водного фонду та водне дзеркало, що викликає питання щодо відповідальності адміністратора за землі водного фонду (особливо для ділянки морського дна).

Ми пропонуємо внести наступні зміни до законодавства:

- встановити, що земельні ділянки всіх форм власності можуть використовуватися для будівництва, розміщення та експлуатації вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, під'їзних шляхів до об'єктів енергетики або в їх межах. Це може бути досягнуто шляхом встановлення постійних або строкових земельних сервітутів без зміни цільового призначення земельних ділянок;
- уточнити, що підприємства, які будують чи експлуатують об'єкти енергетики та передачі електричної енергії, мають право укладати договір про встановлення земельного сервітуту з власником (*розпорядником*) чи користувачем земельної ділянки;
- передбачити, що плата за землю при встановленні земельного сервітуту за земельні ділянки державної та комунальної власності не може перевищувати максимального розміру орендної плати за землю державної або комунальної власності, встановленого законом;
- запровадити принцип мовчазної згоди. Якщо протягом 45 днів з моменту звернення за отриманням дозволу на розроблення технічної документації із землеустрою не надано відповідний дозвіл або вмотивовану відмову, надається можливість розроблення документації без дозволу;
- передбачити можливість примусового відчуження земельних ділянок, що перебувають у приватній власності, у разі недосягнення згоди щодо встановлення сервітуту.

При формуванні земельних ділянок важливо визначити їх як об'єкти цивільних прав. Цей процес передбачає визначення їхньої території, меж та внесення цих відомостей до Державного земельного кадастру. Земельна ділянка офіційно вважається сформованою з моменту присвоєння їй кадастрового номеру. Однак виконання цієї вимоги може бути складним для земель водного фонду, особливо тих, що розташовані на морському дні. Режим подвійного використання розмежовує землі водного фонду та водне дзеркало, що викликає питання щодо відповідальності адміністратора за землі водного фонду (особливо за ділянки морського дна).

Також ми пропонуємо:

- усунути прогалини в нормативних актах щодо земельних і підводних ділянок у прибережних районах і в межах морського шельфу;
- створити державні органи для затвердження землевпорядної та містобудівної документації для проєктів ВДЕ;
- розробити процедуру видачі дозволів на будівництво як «під», так і «над» водою.

8	Продовження терміну дії дозвільних документів, зокрема, технічних умов на приєднання до електромереж
	Трирічний термін дії ТУ (додаток до Договору про приєднання) для девелоперів ВЕС спричиняє наступні ускладнення та труднощі: • не прозора процедура для подовження Договору про приєднання та ТУ; • обмежена доступність договірних механізмів/положень для продовження дії Договору про приєднання/ТУ (наприклад, застереження про форс-мажорні обставини); • значні ризики щодо припинення дії Договору про приєднання у зв'язку із закінченням терміну дії ТУ; • фінансові ризики, пов'язані з потенційною неможливістю компенсації плати за приєднання до електромережі у разі закінчення терміну дії Договору про приєднання /ТУ; • підвищення ризику недотримання законності та корупції через потенційні зловживання з боку операторів електромереж. З метою усунення цих недоліків ми пропонуємо продовжити строк дії ТУ для ВЕС/СЕС після затвердження проєктно-кошторисної документації на період, обґрунтовано необхідний для будівництва відповідних внутрішніх та зовнішніх енергетичних об'єктів. Відповідні положення повинні включати договірні умови щодо наслідків форс-мажорних обставин, включаючи продовження терміну приєднання до електричних мереж на період, коли виконання відповідного Договору про приєднання було неможливим через настання форс-мажорних обставин. Ми рекомендуємо запровадити мінімальну плату за приєднання до електричних мереж. Ця плата сплачуватиметься авансом за МВт приєднаної потужності. Плата застосовуватиметься після укладення договору приєднання з ОСП.
9	Видача та облік технічних умов на основі «приєднаної», а не встановленої потужності/Впровадження «гібридних» та «лімітованих» технічних умов, створення можливості приєднання до існуючих генеруючих потужностей
	Як правило, ОСП та ОСР не дозволяють збільшувати встановлену потужність понад ту, що була замовлена під час приєднання до мережі. Інвестори можуть надавати перевагу більшій встановленій потужності для максимального використання приєднання. Окремі приєднання для кожного об'єкта можуть призвести до збільшення витрат для клієнтів. Ці витрати включають вищі амортизаційні відрахування, плату за передачу та розподіл електроенергії. Окремі приєднання також можуть призвести до затримок у введенні в експлуатацію. Така затримка є проблематичною, особливо враховуючи нагальні енергетичні потреби України. Виробники, які мають УЗЕ на ліцензованих виробничих майданчиках, повинні отримувати електроенергію для УЗЕ виключно з власних генеруючих потужностей. Загальна потужність електроенергії, що постачається з мереж виробника в енергосистему України, не може перевищувати встановлену потужність генеруючого обладнання. Очевидно, що ці обмеження застосовуються лише в тому випадку, якщо виробник не має окремої ліцензії на зберігання. КСП та КСР забороняють виробникам відбирати електроенергію з мережі для УЗЕ, незалежно від того, чи має виробник ліцензію оператора УЗЕ. Якщо виробник електроенергії хоче використовувати електроенергію з мережі для зарядки УЗЕ, він повинен від'єднати її від генеруючого об'єкта і створити окреме приєднання до мережі, що збільшує витрати і не оптимізує приєднання генеруючих потужностей. Ми пропонуємо дозволити перевищення встановленої потужності над замовленою з урахуванням наявної дозволеної потужності. Крім того, користувачі мережі повинні обирати електрообладнання на основі енергоресурсу, виду діяльності та встановленої потужності, якщо вона не перевищує замовлену потужність. Необхідно забезпечити дотримання інструментів комерційного обліку та управління. Крім того, Ліцензійні умови повинні відображати принцип, що замовлена потужність має бути меншою за встановлену потужність обладнання. Ми пропонуємо запровадити, що законодавчі обмеження на відбір електроенергії для УЗЕ з мережі поширюється лише на виробників, які не мають ліцензії оператора УЗЕ. Іншими словами, якщо виробник має необхідну ліцензію оператора УЗЕ, він не підпадає під це обмеження. Крім того, ліцензованим виробникам, які мають ліцензію оператора УЗЕ, не повинні обмежувати отримання електроенергії виключно з власних генеруючих потужностей. Натомість, їм слід дозволити отримувати електроенергію з будь-якого доступного джерела. При цьому, має існувати умова: загальна потужність, що постачається з мереж виробника в енергосистему України, не повинна перевищувати замовлену потужність (максимальну розрахункову або прогнозовану потужність) з урахуванням існуючої дозволеної (приєднаної) потужності.

10	Запровадження можливості резервування технічних умов під фінансову гарантію замовника
	Вимоги щодо підтвердження права власності на землю до виконання Договору про приєднання створюють значні проблеми, а саме: • виділення земельної ділянки та оформлення права власності на землю вимагає значних витрат на набуття відповідного права; та • процедури розробки, необхідні для прийняття інвестиційних рішень (<i>наприклад, екологічна оцінка, вимірювання вітру тощо</i>), можуть зайняти більше одного року. Пропонуємо надати девелоперам ВЕС право укладати договір про резервування потужності з ОСП та/або ОСР. У договорі мають бути врегульовані істотні умови, пов'язані з ОСП/ ОСР, і є два варіанти: або пряме затвердження НКРЕКП, або прийняття типового договору про резервування потужності. Відповідно до договору про резервування потужності замовник сплачує гарантійний внесок ОСП/ ОСР у розмірі, достатньому для забезпечення розумних обмежень для резервування потужності «паперовими» проєктами та не створюючи при цьому надмірного навантаження на добросовісних девелоперів.
11	Зміна методики розрахунку режимів роботи енергосистеми для визначення схеми видачі потужності
	На етапі розробки проєктів ВДЕ інвестори постають перед проблемою оцінки комерційних та операційних ризиків, пов'язаних з приєднанням об'єктів ВДЕ до електромереж. Ця оцінка включає в себе оцінку доцільності створення потужностей ВДЕ в запропонованому місці та оцінку витрат на приєднання до мережі. Проте, чинні нормативно-технічні документи, запроваджені у 2014 році, не враховують декілька важливих факторів: • Стрімке зростання сектору альтернативної енергетики з 2019 по 2021 рік та його вплив на загальний баланс енергосистеми; • Інтеграція української енергосистеми до ENTSO-E; • Відсутність положень щодо УЗЕ; • Опції приєднання гібридних електростанцій та УЗЕ до мережі; • Стандартизовані вимоги до вихідних даних для техніко-економічних обґрунтувань та термін їх дії; • Найкращі міжнародні практики моделювання нових об'єктів ВДЕ з урахуванням існуючих потужностей ВДЕ та територіального впливу; • Потреба у гнучкості в забезпеченні критерію N-1 при приєднанні об'єктів ВДЕ. Існуючі нормативно-технічні документи для оцінки майбутнього розвитку ОЕС України потребують модернізації та більшої гнучкості. Для вирішення цього питання пропонується спеціалізований нормативно-технічний документ. Цей документ регулюватиме методологію оцінки стану електромереж при приєднанні об'єкта ВДЕ та охоплюватиме наступні аспекти: • Визначатиме склад, зміст і терміни надання вхідних даних; • Враховуватиме міжнародний досвід при аналізі електромереж; • Визначитиме процедуру та умови затвердження системним оператором базових схем; • Надатиме гнучкість у виконанні критерію N-1 для приєднань до ВДЕ; • Визначитиме вимоги до приєднання різних типів генерації (ВЕС, СЕС, УЗЕ) на основі технології об'єкта; • Включитиме висновки техніко-економічного обґрунтування до технічних специфікацій на приєднання до ВДЕ. Для успішної реалізації законодавство та нормативні акти повинні гарантувати інвесторам можливість приєднання об'єктів ВДЕ відповідно до узгодженої схеми, викладеної в техніко-економічному обґрунтуванні.
12	Запровадження прямого приєднання до споживачів (зі звільненням від сплати тарифів на розподіл та передачу)
	Об'єкти споживачів, приєднані «прямою лінією», не можуть бути електрично приєднані до мереж ОСР/ ОСП. Об'єкти електроенергетики, що розташовані на земельних ділянках, віддалених від об'єктів споживачів (<i>на несуміжних земельних ділянках</i>), не можуть працювати за механізмом «активного споживача», визначеним статтею 58-1 Закону про ринок електричної енергії Ми пропонуємо скасувати чинну норму, дозволивши об'єктам електроенергетики, приєднаним безпосередньо до мережі, продовжувати працювати без обов'язкового відключення. Також слід дозволити споживачам приєднувати об'єкти електроенергетики (<i>наприклад, сонячні панелі або вітрові турбіни</i>), розташовані на їхніх земельних ділянках, за певних умов: • весь обсяг електричної енергії, виробленої такими об'єктами, має бути спожитий відповідним споживачем.

13	Впровадження механізму договорів на різницю та механізму ринкової премії	
	Незважаючи на формальне існування описаного механізму підтримки, він видається недосконалим для забезпечення прибутковості проєктів з відновлюваної енергетики, які підпадають під його вплив, а саме: • відсутність затверджених пакетів підтримки відновлюваної енергетики для проведення аукціонів; • фінансовий дефіцит ДП «Гарантований покупець» через регуляторні прогалини; • недобросовісність ОСП щодо відмови від прийняття послуг ДП «Гарантований покупець» та недбалість у стягненні боргів зі споживачів; • недбалість НКРЕКП щодо встановлення тарифів під впливом політичних факторів; • ризики, пов'язані з визначенням даного механізму підтримки як неправомірної державної допомоги.	Зміни мають включати наступне: • вимагати обов'язкової участі виробників ВДЕ в технологічно нейтральних аукціонах для нових об'єктів електроенергетики; • узгодити існуючий механізм підтримки ВДЕ із запропонованим механізмом прямих договірних відносин між виробниками ВДЕ та ОСП; • усунути ДП «Гарантований покупець» як посередника у розрахунках між виробниками ВДЕ та ОСП, сприяючи прямим договірним відносинам; • встановити прямі договірні відносини між виробниками електроенергії з ВДЕ та ОСП; • запровадити інші пов'язані зміни.
14	Розподіл міждержавних перетинів для ВДЕ	
	Виробники електроенергії з ВДЕ в Україні зацікавлені в експорті електроенергії до ЄС або країн Енергетичного Співтовариства. Однак, необхідно враховувати декілька технічних та регуляторних обмежень, включаючи наявні фізичні транскордонні потужності та правила доступу до міждержавних мереж через аукціони. Як наслідок, виробники відновлюваної енергії можуть не мати механізму для укладання довгострокових міждержавних корпоративних договорів купівлі-продажу.	Виробники електроенергії з відновлюваних джерел, які планують експортувати електроенергію до ЄС та/або країн Енергетичного Співтовариства, повинні дотримуватися законодавства України щодо розподілу міждержавної потужності. Сторони можуть укласти довгострокові корпоративні РРА, проте продавці можуть зіткнутися з труднощами у забезпеченні доступу до міждержавних потужностей через невдачу в тендерах на наступний рік. Варто зазначити, що законодавчі зміни з цього питання, наразі, не потрібні, оскільки українські норми узгоджуються з нормам Енергетичного Співтовариства.

РОЗДІЛ 1: ДОЗВІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА БУДІВНИЦТВО

1. ДОЗВІЛ БУДІВНИЦТВА ОБ'ЄКТІВ ВДЕ БЕЗ НАЯВНОСТІ ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУ ТЕРИТОРІЇ ТА ІНШОЇ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Проблематика: розробка детального плану території та іншої містобудівної документації займає щонайменше 6 місяців, що призводить до значних затримок у будівництві.

Законодавство, що застосовується

- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011 року № 3038-VI (Закон про містобудування)
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку проведення експертизи містобудівної документації» від 25 травня 2011 року № 548 (Постанова про затвердження Порядку проведення експертизи містобудівної документації)

Застосування відповідного законодавства до проблематики

Відповідно до статті 19 Закону про містобудування, ДПТ розробляється з метою визначення планувальної організації, просторової композиції і параметрів забудови та ландшафтною організації кварталу, мікрорайону, іншої частини території, призначених для комплексної забудови чи реконструкції, та підлягає стратегічній екологічній оцінці.

Загалом, Закон про містобудування регулює земельні питання у сфері містобудування та створює містобудівний кадастр населених пунктів. Закон про містобудування також встановлює відповідальність за порушення містобудівного законодавства. Відповідно до Закону про містобудування, містобудування – це діяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, громадян та об'єднань громадян, пов'язана зі створенням та підтриманням повноцінного життєвого середовища.

Містобудівна діяльність включає в себе:

- прогнозування розвитку населених пунктів і територій;
- планування, забудову та інше використання території;
- проектування та будівництво об'єктів містобудування;
- будівництво інших об'єктів;
- реконструкцію історичних поселень із збереженням традиційного характеру середовища;

- реставрація та оновлення об'єктів культурної спадщини; та
- створення інженерно-транспортної інфраструктури.

Існує три рівні містобудівної документації:

- національний (генеральна схема планування території та схеми планування частин країни);
- регіональний (схема планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів); та
- місцева (генеральні плани міст, плани зонування територій та детальні плани).

Порядок проведення експертизи містобудівної документації затверджено Постановою про проведення експертизи містобудівної документації від 25 травня 2011 року (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 27 лютого 2012 року № 148). Генеральні плани затверджуються лише після проведення громадських слухань. Строк їх проведення не може перевищувати 60 календарних днів для містобудівної документації національного та міського рівнів і 45 днів для генеральних планів міст.

У випадку наявності генеральних планів міст необхідність підготовки ДПТ викликає певні сумніви, оскільки всі обмеження зазначені в ДПТ.

Висновки та пропозиції

Рекомендовано внести зміни до положень Закону про містобудування, які не вимагають розроблення ДПТ для ВЕС на період дії воєнного стану та протягом 5 років з дня його закінчення або скасування. Спрощення процедури надасть можливість прискорити процес будівництва ВЕС.

2. СПРОЩЕННЯ ПРОЦЕДУР ОВД (ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ) ТА СЕО (СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ) ДЛЯ ПРОЄКТІВ ВДЕ

Проблематика: забудовники ВЕС зіштовхуються з необґрунтовано складними процедурами ОВД та СЕО.

Законодавство, що застосовується

- Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року № 2059-VIII (Закон про ОВД)
- Постанова КМУ «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає

оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля» від 13 грудня 2017 року № 1010 (*Критерії*)

- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20 березня 2018 № 2354-VIII року
- Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Про затвердження Загальних методичних рекомендацій щодо змісту та порядку складання звітів з оцінки впливу на довкілля» від 15 березня 2021 року № 193

Застосування відповідного законодавства до проблематики

- ВЕС та вимоги до ОВД
Відповідно до частини 3 статті 3 Закону про ОВД, ВЕС з двома і більше турбінами або високою понад 50 метрів підлягають ОВД. Це також стосується розширення, зміни або оновлення умов провадження планованої діяльності, у тому числі реконструкції, технічного переоснащення, капітального ремонту, перепрофілювання видів діяльності та об'єктів, зазначених у пунктах 1-13 частини 3 статті 3 Закону про ОВД, якщо вони не мають значного впливу на довкілля відповідно до Критеріїв, затверджених КМУ.
- Звільнення від ОВД
Частина 1 статті 3 Закону про ОВД визначає, що не підлягає ОВД діяльність, прямо не передбачена частинами другою і третьою цієї статті, а також планована діяльність, спрямована виключно на забезпечення оборони держави, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, відновлювальні роботи з ліквідації наслідків збройної агресії проти України під час дії воєнного стану, зміна цільового призначення особливо цінних земель, серед іншого, відповідно до критеріїв, затверджених КМУ.
- Закінчення терміну дії та поновлення висновку з ОВД
Частина 9 статті 9 Закону про ОВД передбачає, що висновок з ОВД втрачає чинність через п'ять років, якщо не прийнято рішення про провадження планованої діяльності. Нова ОВД має бути проведена, якщо змінюється проектна документація або якщо зміни в законодавстві вимагають нових екологічних умов.
- Використання висновку з ОВД для отримання інших документів дозвільного характеру
Частина 10 статті 9 дозволяє використовувати висновок з ОВД та його результати для отримання інших документів дозвільного характеру протягом п'яти років з дня прийняття рішення про провадження планованої діяльності за умови не внесення змін до самої діяльності або умов її провадження.
- Критерії для звільнення від ОВД
Пунктом 6 частини 2 Критеріїв визначення розширень і змін видів діяльності та об'єктів, які не підлягають ОВД, передбачено, що розширення видів діяльності або об'єктів, які вже проходили

ОВД і отримали висновок, не підлягають новій ОВД, якщо вони не призведуть до збільшення обсягів небезпечних відходів, нових видів небезпечних відходів, нових викидів або інших забруднювачів довкілля.

- Повторне проведення ОВД
Наразі питання необхідності повторного проведення ОВД у разі внесення змін до проєкту, які не становлять додаткового негативного впливу на навколишнє природне середовище, в порівнянні з первинним проєктом, не є досконало визначеним законодавством. Тому в процесі здійснення господарської діяльності суб'єкти господарювання можуть порушувати чинне законодавство України не усвідомлюючи цього, що може призвести до їх притягнення до юридичної відповідальності.

Висновки та пропозиції

ОВД для ВЕС необхідна для дотримання екологічного законодавства, врахування позицій місцевої громади та забезпечення прозорості процесу.

Необхідно внести наступні зміни:

- Продовження терміну дії висновку з ОВД та його використання для отримання інших документів дозвільного характеру
Враховуючи спричинені війною затримки у реалізації проєктів ВЕС та невизначеність термінів їх завершення, доцільно продовжити термін дії висновку з ОВД та можливість отримання дозволів на його основі. Це має бути відображено у частинах 9 та 10 статті 9 Закону про ОВД на період дії воєнного стану та протягом п'яти років після його завершення, за аналогією зі спрощеною процедурою відведення земельних ділянок відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення порядку зміни цільового призначення земельних ділянок для залучення інвестицій з метою швидкої відбудови України» від 6 лютого 2024 року № 3563-IX (*Закон про швидку відбудову*).
- Зміни щодо включення змін параметрів ВЕС до видів діяльності, які звільняються від повторного проведення ОВД
У частині 1 статті 3 Закону про ОВД слід чітко визначити зміни параметрів ВЕС як види діяльності, що звільняються від повторного проведення ОВД під час воєнного стану, якщо вони відповідають Критеріям. Через пов'язані з війною затримки та технологічні зміни (*наприклад, збільшення потужності чи висоти турбін*) багатьом забудовникам необхідно повторно проводити ОВД. В зв'язку з чим положення повинні передбачати гнучкість та уникати повторного проведення ОВД, якщо зміни не призводять до збільшення кількості небезпечних відходів, викидів або інших забруднюючих речовин. Хоча Критерії включають такі випадки, частина 1 статті 3 Закону про ОВД не містить чіткого переліку змін

параметрів ВЕС, які звільняються від повторної ОВД під час воєнного стану, якщо вони відповідають Критеріям.

- Зміни щодо вимог для повторного проведення ОВД

У частині 9 статті 9 Закону про ОВД потрібно закріпити положення, що вимога про повторне проведення ОВД не поширюється на зміни, які не мають значного впливу на довкілля відповідно до Критеріїв. До внесення змін до законодавства було б доцільно надати офіційне роз'яснення від профільного міністерства про те, що немає необхідності повторного проходження ОВД, якщо зміни, внесені до проєкту, не спричиняють додаткового негативного впливу на довкілля порівняно з початковим проєктом.

3. СТВОРЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНИХ ТИПОВИХ ФОРМ ДОГОВОРІВ ДЛЯ БУДІВНИЦТВА ОБ'ЄКТІВ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ, СКАСУВАННЯ ЗАСТАРІЛОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ДОГОВОРІВ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПІДРЯДУ

Проблематика: Українське законодавство не визначає поняття «заздалегідь погоджених збитків» (*«відшкодування збитків у зв'язку з простроченням виконання робіт»*).

Типові договори FIDIC передбачають механізми врегулювання та визначення розміру компенсації, що підлягає сплаті підрядником замовнику у випадку, якщо роботи, або їх етап, не завершені у встановлений строк. Розмір збитків за прострочення визначається заздалегідь та вказується в ЕРС контракті за кожен день прострочення виконання робіт/етапів в межах відповідного строку виконання. Максимальний розмір таких збитків за прострочення зазвичай також узгоджується сторонами.

Заздалегідь погоджені збитки призначені для компенсації замовнику збитків або шкоди, яких він може зазнати в результаті прострочення, при цьому замовник не повинен доводити та обґрунтовувати факт понесення ним будь-яких збитків або шкоди, а також розмір таких збитків або шкоди.

Українське законодавство не визначає поняття «заздалегідь погоджених збитків» (*«відшкодування збитків у зв'язку з простроченням виконання робіт»*), які є єдиним засобом правового захисту, доступним для замовника за FIDIC ЕРС контрактом. Як наслідок, замовники за FIDIC ЕРС контрактом, що регулюється законодавством України, наражаються на ризик неможливості стягнення збитків за прострочення з боку підрядника.

Законодавство, що застосовується

- Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV (*Цивільний кодекс*)

- Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV (*Господарський кодекс*)

Основними законодавчими актами, що регулюють питання відшкодування збитків у зв'язку з порушенням договірних зобов'язань в Україні, є Цивільний кодекс та Господарський кодекс. Вказані документи складаються із загальної частини, що містить загальні правила, які застосовуються до всіх ситуацій, що можуть виникнути в рамках суспільних відносин, та особливої частини, що містить правила, які застосовуються до конкретних суспільних відносин, наприклад, до договору будівельного підряду.

Відповідно до статті 22 Цивільного кодексу збитки включають:

- втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права (*реальні збитки*); а також
- доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (*упущена вигода*).

Відповідно до статті 623 Цивільного кодексу, кредитор зобов'язаний довести розмір збитків, завданих порушенням зобов'язання. При визначенні недержаних доходів (*упущеної вигоди*) враховуються заходи, вжиті кредитором щодо їх одержання.

Глава 61 Цивільного кодексу, що застосовується до договорів будівельного підряду, містить спеціальні положення, які визначають випадки, коли замовник або підрядник можуть нести відповідальність за збитки, спричинені порушенням договірних зобов'язань.

Відповідно до статті 225 Господарського кодексу збитки включають:

- вартість втраченого, пошкодженого або знищеного майна, визначена відповідно до вимог законодавства;
- додаткові витрати (*штрафні санкції, сплачені іншим суб'єктам, вартість додаткових робіт, додатково витрачених матеріалів тощо*), понесені стороною, яка зазнала збитків внаслідок порушення зобов'язання другою стороною;
- недержаний прибуток (*втрачена вигода*), на який сторона, яка зазнала збитків, мала право розраховувати у разі належного виконання зобов'язання другою стороною;
- матеріальна компенсація моральної шкоди у випадках, передбачених законом.

Згідно зі статтями 614 і 623 Цивільного кодексу та статтею 226 Господарського кодексу, відповідач може бути притягнутий до відповідальності за завдані збитки за наявності всіх елементів складу правопорушення, а саме:

- порушення відповідачем своїх зобов'язань перед позивачем;

- наявність шкоди, завданої відповідачем, у тому числі упущеної вигоди позивача;
- наявність причинно-наслідкового зв'язку між діями (бездіяльністю) відповідача та негативними наслідками, що настали внаслідок таких дій (бездіяльності); та
- вина відповідача у спричиненні негативних наслідків, яка може мати будь-яку форму, наприклад, грубу або звичайну недбалість (*вина презюмується і не повинна доводитися позивачем*).

Відповідно до частини 4 статті 623 Цивільного кодексу, при визначенні неoderжаних доходів (*упущеної вигоди*) мають бути враховані заходи, вжиті кредитором для їх одержання.

Застосування відповідного законодавства до вказаної проблематики

У проєктах будівництва ВЕС збитки, завдані простроченням підрядника, зазвичай розраховуються на основі прогнозу замовника щодо прибутків, які проєкт повинен приносити після дати комерційного введення в експлуатацію. Таким чином, збитки від прострочення за FIDIC EPC контрактами розглядаються як упущена вигода.

Відповідно до вищезазначених положень Господарського та Цивільного кодексів підрядник несе відповідальність за збитки (*упущену вигоду*) за FIDIC EPC контрактом за наявності усіх елементів складу правопорушення, а саме:

- порушення підрядником зобов'язань перед замовником, що має бути доведено замовником;
- наявність завданих підрядником збитків, у тому числі упущеної вигоди замовника, розмір яких має довести та обґрунтувати замовник; крім того, частина 4 статті 623 Цивільного кодексу зобов'язує замовника надати докази конкретних заходів, вжитих ним для забезпечення отримання доходів (*укладення відповідних договорів, підготовка виробничого обладнання тощо*). Це положення вказує замовнику, що він повинен довести факти, які підтверджують, що він зробив все можливе для отримання заявленої упущеної вигоди; що у нього були для цього всі можливості; і що він обов'язково отримав би такий дохід, якби договір був виконаний належним чином. При визначенні розміру упущеної вигоди повинні братися до уваги тільки точні дані, які беззаперечно і достовірно підтверджують наявність реальної можливості отримання грошових сум, за винятком прострочення з боку замовника. Виходячи з вищеповисаних правових норм, вимога замовника про відшкодування упущеної вигоди має спиратися на обґрунтований розрахунок та відповідні докази;
- причинно-наслідковий зв'язок між діями (бездіяльністю) підрядника та негативними наслідками, що настали в результаті таких дій (бездіяльності);
- вина підрядника у спричиненні негативних наслідків, яка може мати будь-яку форму, вклю-

чаючи грубу або звичайну необережність (*вина презюмується і не потребує доведення з боку замовника*).

Можна заперечити і сказати, що хоча українське законодавство не визнає поняття «заздалегідь погоджених збитків», сторони можуть домовитися про неустойку – засіб захисту, добре відомий і широко застосовуваний в українському договірному праві. Зокрема, сторони можуть домовитися про сплату підрядником певної фіксованої суми (*грошової суми за кожен день прострочення*) або суми, розрахованої як відсоток від договірної ціни за кожен день прострочення.

На нашу думку, такий підхід може не спрацювати належним чином з наступних причин. По-перше, FIDIC EPC контракти розроблені таким чином, що дозволяють сторонам вносити зміни до певних положень в спеціальній частині договору, яка називається «Спеціальні положення – Частина В» Особливих умов. І цей підпункт у «Особливих положеннях – Частина В» знову ж таки називається «Погоджені збитки». Іншими словами, FIDIC EPC контракт не дозволяє сторонам замінити заздалегідь погоджені збитки на будь-яке інше поняття, яке може бути прийнятним в окремій юрисдикції, а отже, сторони, які погоджуються замінити погоджені збитки в FIDIC EPC контракті, наприклад, неустойкою, технічно відійдуть від стандартної договірної форми.

По-друге, Господарський кодекс містить статтю 233, яка дозволяє суду зменшити розмір неустойки, заявленої замовником, якщо неустойка, що підлягає сплаті, є надмірно великою порівняно зі збитками кредитора (*замовника*). Вирішуючи питання про наявність підстав для зменшення розміру заявленої неустойки, суд повинен (*відповідно до статті 233 Господарського кодексу*) також враховувати: ступінь виконання боржником (*підрядником*) свого зобов'язання; майновий стан сторін у зобов'язанні; не тільки фінансові, а й інші інтереси сторін, що заслуговують на увагу. Зауважимо, що згадана стаття 233 передбачає широкую дискрецію суду, який розглядає відповідний позов. Як наслідок, у разі заміни погоджених збитків на неустойку замовник може опинитися в ситуації, коли він повинен буде доводити розмір понесених збитків, спричинених простроченням, що є суттєвою відмінністю у порівнянні з концепцією погоджених збитків. Таким чином, замовник, який застосовує штрафні санкції, завжди буде піддаватися ризику неконтрольованого і непередбачуваного зменшення суми компенсації за прострочення підрядника.

Варто зазначити, що за законодавством України розмір збитків також може бути зменшений судом відповідно до статті 616 Цивільного кодексу, однак таке зменшення можливе лише у випадку, якщо кредитор умисно або з необережності спри-

яв збільшенню розміру збитків, завданих порушенням зобов'язання, або не вжив заходів щодо їх зменшення. Це законодавче положення зобов'язує відповідача (*підрядника*) надати докази вини позивача (*замовника*) у заподіянні збитків, і якщо відповідач не надасть достатніх доказів, то підстав для зменшення розміру заявлених збитків не буде.

За таких обставин концепція погоджених збитків, що застосовується в FIDIC EPC контрактах, краще гарантує позиції замовника, коли справа доходить до стягнення з підрядника за EPC контрактом плати за прострочення виконання робіт.

Висновки та пропозиції

З огляду на вище зазначену нормативну базу, механізм погоджених збитків у разі прострочення підрядником виконання робіт за FIDIC EPC контрактом не може бути застосований, якщо такий договір регулюється законодавством України. Причиною такої неможливості є те, що замовник, у разі судового позову про відшкодування збитків за прострочення, повинен буде довести суму заявлених збитків і те, що замовник отримав би відповідний прибуток, якби підрядник не прострочив виконання робіт. За таких умов замовник за FIDIC EPC контрактом не може покладатися на будь-який інший механізм, передбачений договором для відшкодування збитків, спричинених простроченням з боку підрядника.

Цю проблему можна вирішити шляхом внесення змін до відповідних положень Цивільного та Господарського кодексів, запропонувавши положення, які б чітко визначали, що сторони можуть домовитися про відшкодування збитків за прострочення виконання негрошових зобов'язань.

4. СПРОЩЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ОТРИМАННЯ ДОЗВОЛІВ НА ТРАНСПОРТУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ОБЛАДНАННЯ МІЖ КІЛЬКОМА ОБЛАСТЯМИ

Проблематика: строки видачі погоджень, необхідних для отримання дозволів на перевезення не визначені.

Значна кількість вантажів, що перевозяться дорогами загального користування в Україні для будівництва та обладнання ВЕС, не відповідають стандартним габаритам для вантажів, дозволених до перевезення дорогами загального користування. Розміри вантажів, що перевозяться дорогами загального користування в Україні, повинні відповідати суворим стандартам і нормам, встановленим Постановою про правила дорожнього руху. Великогабаритні вантажі можуть перевозитися в спеціально підготовлених транспортних засобах, розміри яких не повинні перевищувати 2 м 60 см в ширину, 18 м 75 см в довжину і 4 м у висоту, виміряні від поверхні дороги. У разі перевищення тран-

спортним засобом або вантажем, що перевозиться на ньому, будь-якого з цих параметрів, відповідний транспортний засіб допускається до руху дорогою лише за наявності спеціального дозволу, що встановлює умови та режими перевезення вантажу і плату за його перевезення.

Законодавство чітко визначає органи, які видають дозвіл, та умови його видачі. Однак також вимагається, щоб перевізник, який подає заяву на отримання дозволу, додатково надав документи про погодження від власників вулично-дорожньої мережі, залізничних переїздів, мостового господарства, служб міського електротранспорту, електромереж, електрифікації, електрозв'язку, які мають відношення до проходження транспортного засобу. Такі дозвільні органи не зобов'язані дотримуватися будь-яких процедур або умов і надають погодження в порядку, визначеному на власний розсуд, тому заявники (*перевізники*) можуть не мати можливості оцінити час, необхідний для отримання такого погодження.

Законодавство, що застосовується

- Закон України «Про автомобільний транспорт» від 5 квітня 2001 року № 2344-III (*Закон про автомобільний транспорт*)
- Постанова КМУ «Про плату за проїзд великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами» від 18 січня 2001 року № 30 (*Правила проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів*)
- Постанова КМУ «Про Правила дорожнього руху України» від 10 жовтня 2001 року № 1306 (*Постанова про Правила дорожнього руху*)

Закон про автомобільний транспорт встановлює загальну вимогу щодо отримання дозволу на перевезення великогабаритних вантажів. Процедура визначається постановами КМУ.

Правила проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами, затверджені Правилами проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів, встановлюють порядок подання заяви та видачі дозволу на проїзд великогабаритних транспортних засобів.

Застосування відповідного законодавства до вказаної проблематики

Відповідно до Правил проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів, Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 6 вересня 2005 року № 2806-IV, видача (*відмова у видачі, оформлення, переоформлення, анулювання*) дозволу здійснюється через центри надання адміністративних послуг або за наявності технічної можливості безпосередньо через Єдиний державний вебпортал електронних

послуг, зокрема через інтегровані з ним інформаційні системи державних органів та органів місцевого самоврядування.

Дозвіл видається:

- уповноваженим підрозділом Національної поліції – у випадку виїзду за межі України або в'їзду на територію України виключно великогабаритними транспортними засобами;
- уповноваженими підрозділами Національної поліції в областях, м. Києві, а також Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, – якщо маршрут пролягає в межах Автономної Республіки Крим, області, між областями або між Автономною Республікою Крим, Києвом і Севастополем та іншими адміністративно-територіальними одиницями.

Орган, що видає дозвіл, повинен протягом трьох днів прийняти рішення про видачу дозволу або відхилення заяви, але видача дозволу може залежати від погоджень, які повинні бути отримані в різних установах залежно від особливостей визначеного маршруту.

Для отримання дозволу перевізник повинен подати заяву, в якій зазначається марка, модель, номерний знак, заплановані строки проїзду та кількість рейсів, маршрут руху, геометричні (висота, ширина, довжина) і вагові (загальна вага, осьові навантаження) параметри транспортних засобів,

інформація про вантаж, найменування, адреса, номер телефону перевізника, власне ім'я та прізвище відповідальної за перевезення особи. До заяви додаються копії погоджувальних документів з власниками вулично-дорожньої мережі, залізничних переїздів, мостового господарства, служб міського електротранспорту, електромереж, електрифікації, електрозв'язку щодо проїзду автотранспорту. Законодавство не встановлює жодних строків для надання таких погоджень, і заявники (*перевізники*) можуть опинитися в ситуації, коли орган, який видає дозвіл, затримує його видачу без достатніх на те підстав.

Висновки та пропозиції

Оскільки не існує фіксованого строку для надання погоджень, а погодження надаються різними установами, такий режим створює додатковий адміністративний тягар для перевізників, які звертаються за отриманням таких погоджень. У зв'язку з цим ми вважаємо, що для перевізників, а згодом і для Девелоперів (*замовників будівництва*), було б набагато краще, якби такі дозволи видавалися за принципом мовчазної згоди, згідно з яким перевізник подає заяву на отримання погодження, і якщо протягом певного періоду часу (*наприклад, 10 календарних днів*) відповідь не надходить, погодження презюмується, і перевізник може подавати заяву на отримання дозволу.

ПОГОДЖУВАЛЬНИЙ ОРГАН	КОЛИ НЕОБХІДНЕ ПОГОДЖЕННЯ
Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України	Маршрут великогабаритних та великовагових транспортних засобів (<i>далі – маршрут</i>) проходить автомобільними дорогами загального користування кількох областей.
Відповідні підприємства Агентства відновлення в області чи Автономній Республіці Крим	Маршрут не виходить за межі однієї області чи Автономної Республіки Крим.
Власники автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів або уповноважені ними організації, які відповідають за експлуатаційне утримання цих доріг, вулиць та залізничних переїздів	Якщо маршрут проходить вулицями населених пунктів, видача дозволу погоджується з ними.
Служби міського електротранспорту, електромережі, електрифікації, електрозв'язку, мостового господарства	Висота великогабаритного транспортного засобу з вантажем або без нього від поверхні дороги становить більш як 4,5 метра
Дистанція колії залізниці (<i>державна власність</i>) або власники переїздів (<i>інші форми власності</i>) чи уповноважені ними організації	Якщо габарити великогабаритного транспортного засобу перевищують за шириною 5 метрів, за довжиною 26 метрів, за висотою 4,5 метра, а загальна маса великовагового транспортного засобу перевищує 52 тонни.

5. СТВОРЕННЯ МОЖЛИВОСТІ ОТРИМУВАТИ АВІАЦІЙНІ ПОГОДЖЕННЯ БЕЗ ЗВЕРНЕННЯ ДО МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ / ЗМІНИ ДО ПРАВИЛ ПОГОДЖЕННЯ ВИСОТИ ВІТРОВИХ ТУРБІН І РОЗМІЩЕННЯ ВІТРОВИХ ТУРБІН У ЗОНІ ДІЇ РАДІОТЕХНІЧНИХ ПРИЛАДІВ

Проблематика: процедура отримання Авіаційних погоджень в рамках МУО через Електронну систему може бути ускладнена через технічні проблеми і неможлива через недоліки нормативно-правової бази.

Законодавство, що застосовується

- Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI (*Повітряний кодекс*)
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва» від 17 жовтня 2019 року № 199-IX (*Закон 199-IX*)
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення порядку зміни цільового призначення земельних ділянок для залучення інвестицій з метою швидкої відбудови України» від 6 лютого 2024 року № 3563-IX (*Закон про швидку відбудову*)
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011 року № 3038-VI (*Закон про містобудування*)
- Постанова КМУ «Про затвердження Положення про використання повітряного простору України» від 06 грудня 2017 року № 954 (*Положення 954*)
- Порядок погодження місця розташування та висоти об'єктів на приаеродромних територіях та об'єктів, діяльність яких може вплинути на безпеку польотів і роботу радіотехнічних приладів цивільної авіації, затверджений Наказом Міністерства інфраструктури від 30 листопада 2012 року № 721 (*Порядок 721*)
- Тимчасовий порядок погодження місця розташування і висоти об'єктів на приаеродромних територіях та об'єктів, діяльність яких може вплинути на безпеку польотів державних повітряних суден та роботу засобів зв'язку, навігації та спостереження (радіотехнічного забезпечення), затверджений Наказом начальника Управління регулювання діяльності державної авіації України від 01 липня 2019 року № 26 (*Наказ 26*)
- Порядок визначення у містобудівних умовах і обмеженнях граничної висоти і планувальних обмежень забудови земельних ділянок на приаеродромній території та інформаційної взаємодії з цією метою, затверджений постановою КМУ від 23 грудня 2021 року № 1427 (*Порядок 1427*)
- Класифікатор НК 018:2023, затверджений наказом Міністерства економіки України від 16 травня 2023 року № 3573 (*Класифікатор НК 018:2023*)

Попереднє нормативне регулювання, що передбачало подачу звернення за Авіаційним погодженням безпосередньо до уповноважених суб'єктів.

Пункт 56 Положення 954 у редакціях, чинних до 5 січня 2022 року, передбачав погодження місця розташування і висоти об'єктів, діяльність яких може вплинути на безпеку польотів і роботу радіотехнічних приладів цивільної авіації (Авіаційне погодження) з керівником експлуатанта аеродрому, Державною авіаційною службою України або Міністерством оборони (*відповідно до компетенції*). Заявник мав звернутися безпосередньо до зазначених суб'єктів відповідно до пунктів 2.1 – 3.6 Порядку 721 та Наказу 26.

Зміни до законодавства щодо спрощення процедури отримання Авіаційного погодження.

Пунктом 9 розділу II Закону 199-IX, що набрав чинності 1 грудня 2019 року, внесені зміни до Положення 954. В результаті прийняття Закону 199-IX, Порядок 721 та Наказ 26 втратили чинність. Відповідно до змін, внесених Законом 199-IX, визначення умов забудови (*здійснення будівництва*) та використання землі на приаеродромній території «здійснюється під час планування територій шляхом розроблення та затвердження містобудівної документації з урахуванням обмежень використання приаеродромної території».

До затвердження містобудівної документації з урахуванням обмежень використання приаеродромної території, планувальні обмеження використання приаеродромних територій встановлюються в містобудівних умовах і обмеженнях забудови земельної ділянки (МУО) відповідно до пункту 9 Прикінцевих та перехідних положень Закону 199-IX.

Уповноважений орган містобудування та архітектури (ОМА), який видає МУО, самостійно взаємодіє з експлуатантом аеродрому, уповноваженим органом з питань цивільної авіації (*Державною авіаційною службою України*) та/або уповноваженим органом виконавчої влади в галузі державної авіації (*Міністерством оборони*) у порядку, визначеному КМУ.

Порядок взаємодії регулюється Порядком 1427. Зокрема, відповідно до пункту 5 Порядку 1427, ОМА повинен звернутися до Державної авіаційної служби України та/або Міністерства оборони у випадку отримання заяви на отримання МУО від особи, що має намір збудувати об'єкт заввишки 45 метрів і більше відносно перевищення аеродрому (*вертодрому*) (*перевищення найвищої точки посадкової площі над рівнем моря відповідного аеродрому (вертодрому)*). ОМА надає МУО протягом 30 календарних днів з дня реєстрації заяви.

Процедура визначення граничної висоти та планувальних обмежень забудови земельних ділянок на приаеродромній території у МУО.

Згідно з пунктами 5-8, 11-18, 20-21 та 22 Порядку 1427, ОМА надсилає відповідні відомості за допомогою програмних засобів Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (*Електронна система*) Державній авіаційній службі України та/або Міністерству оборони, які, в свою чергу, надають свій висновок щодо граничної висоти об'єктів на приаеродромній території (*Авіаційне погодження за новою процедурою*) через Електронну систему. ОМА враховує отриманий висновок при видачі МУО.

Звільнення ВЕС від отримання МУО.

Закон про швидку відбудову, що набрав чинності 28 травня 2024 року, передбачає зміни, якими зроблено виключення для комплексних споруд промислових об'єктів (які включають ВЕС згідно з класифікатором НК 018:2023).

А саме, дозволено, без розроблення містобудівної документації на місцевому рівні, на підставі мотивованого висновку уповноваженого органу містобудування та архітектури сільської, селищної, міської ради (*Мотивований висновок*) як особливого виду МУО:

- встановлення або зміну цільового призначення земельної ділянки, та
- передачу (надання) земельної ділянки із земель державної або комунальної власності у власність чи користування, на територіях за межами населених пунктів, якщо стосовно таких територій відсутня затверджена містобудівна документація на місцевому рівні.

Отримання замовником будівництва МУО за умови отримання Мотивованого висновку не вимагається.

Процедура отримання погодження для будівництва на приаеродромній території, якщо для будівництва ВЕС МУО можна не отримувати.

За змістом абзацу чотирнадцять пункту 9-3 розділу V Закону про містобудування з урахуванням Закону про швидку відбудову, Мотивований висновок надається ОМА на безоплатній основі протягом 10 робочих днів з дня отримання запиту про його надання. Відповідно до абзацу 40 пункту 9-3 розділу V Закону про містобудування, висновок повинен містити, серед іншого, відомості про гранично допустиму висотність будинків, будівель та споруд у метрах (з урахуванням обмежень використання приаеродромних територій, встановлених відповідно до Повітряного кодексу), з урахуванням типології оточуючої забудови.

Застосування відповідного законодавства до проблематики

- Технічні недоліки налаштування процедури передачі відомостей через Електронну систему, що створюють затримку в отриманні Авіаційного погодження в межах МУО.

Законодавство, чинне до врегулювання питання отримання Авіаційного погодження через Електронну систему, передбачало звернення заявника за погодженням напряму до уповноважених суб'єктів. У процесі отримання Авіаційного погодження виникали труднощі, пов'язані із додатковими витратами часу на отримання таких дозвільних документів та необхідністю безпосередньої комунікації з такими суб'єктами. Щоб усунути їх, було запроваджено процедуру отримання Авіаційних погоджень як частини МУО через Електронну систему. На практиці, отримати Авіаційні погодження для ВЕС було досить проблематично через технічні складнощі, оскільки Електронна система не пересилала всі документи у випадку, коли ділянок було більше ніж одна (що характерно для ВЕС). Однак на момент написання цього документа технічна проблема вже усунута і не потребує додаткового нормативного врегулювання.

- Прогалини в регламентуванні отримання Авіаційного погодження при будівництві ВЕС
У разі розміщення ВЕС на територіях за межами населених пунктів, стосовно яких відсутня затверджена містобудівна документація на місцевому рівні, передбачено отримання Мотивованого висновку, як особливого виду МУО, без розроблення містобудівної документації. Проте не уточнено, в якому порядку орган, уповноважений видавати Мотивований висновок, може звернутися за необхідними для цього даними до Державної авіаційної служби України та/або Міністерства оборони. Також передбачено, що Мотивований висновок видається протягом 10 робочих днів з урахуванням типології оточуючої забудови. Однак отримання даних від Державної авіаційної служби України та/або Міністерства оборони займає близько 30 календарних днів з дня реєстрації заяви.

Таким чином, може бути технічно не можливо отримати Авіаційне погодження як частину Мотивованого висновку.

Висновки та пропозиції

- Внести зміни до абзацу 40 пункту 9-3 розділу V Закону про містобудування і передбачити, що Мотивований висновок щодо об'єкта заввишки 45 метрів і більше відносно перевищення аеродрому (*вертодрому*) в межах приаеродромної території має видаватися з урахуванням Порядку 1427 (тобто із зверненням до Державної авіаційної служби України та/або Міністерства оборони через Електронну систему) уповноваженим органом містобудування та архітектури на безоплатній основі протягом 30 календарних днів з дня отримання запиту про його надання.

6. ВИЯВЛЕННЯ ЗАСТАРІЛИХ ТА НЕЕФЕКТИВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА, ЩО РЕГУЛЮЄ ПРОЦЕС БУДІВНИЦТВА

Проблематика: Земельний кодекс містить неузгодженості у формулюваннях щодо набуття права власності на земельні ділянки господарським товариствам (*компаніям*) з іноземними учасниками.

Через певні неузгодженості у формулюваннях стаття 82 Земельного кодексу тлумачиться таким чином, що компанії, створені відповідно до законодавства України іноземними компаніями та/або іноземними фізичними особами, не можуть володіти земельними ділянками в Україні на праві приватної власності.

Законодавство, що застосовується

- Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III (*Земельний кодекс*)

В Україні основним законодавчим актом, що регулює питання набуття права власності на землю та інші питання, пов'язані з правом власності на землю, є Земельний кодекс. Стаття 82 Земельного кодексу передбачає наступне:

- Юридичні особи (*засновані громадянами України або юридичними особами України*) можуть набувати у власність земельні ділянки для здійснення підприємницької діяльності у разі:
 - придбання за договором купівлі-продажу, ренти, дарування, міни, іншими цивільно-правовими угодами;
 - внесення земельних ділянок її засновниками до статутного капіталу;
 - прийняття спадщини;
 - виникнення інших підстав, передбачених законом.
- Юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства іноземної держави, можуть набувати право власності на земельні ділянки несільськогосподарського призначення:
 - у межах населених пунктів у разі придбання об'єктів нерухомого майна та для спорудження об'єктів, пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності в Україні;
 - за межами населених пунктів у разі придбання об'єктів нерухомого майна.
- Земельні ділянки сільськогосподарського призначення, отримані у спадщину юридичними особами, які відповідно до цього Кодексу не можуть набувати їх у власність, підлягають відчуженню протягом одного року.

Відповідно до цієї статті 82 Земельного кодексу, право власності на земельні ділянки несільськогосподарського призначення можуть набувати виключно українські юридичні особи, 100% статутного капіталу яких належать українським акціонерам, або юридичні особи, створені за законодавством іноземних держав.

Застосування відповідного законодавства до проблематики

У статті 82 Земельного кодексу не згадується про юридичних осіб, зареєстрованих за законодавством України, частки у статутному капіталі яких належать іноземним фізичним або юридичним особам. Така прогалина створює перешкоди для компаній, зареєстрованих за українським законодавством, але з іноземними акціонерами, у придбанні земельних ділянок для будівництва ВЕС.

Коли такі компанії намагаються придбати земельні ділянки, що перебувають у приватній власності фізичної або юридичної особи, нотаріуси часто відмовляють у посвідченні відповідних договорів купівлі-продажу, посилаючись на статтю 82 Земельного кодексу, яка не дозволяє компаніям, зареєстрованим за українським законодавством, але частки у статутному капіталі яких належать іноземцям, купувати земельні ділянки.

При придбанні земельних ділянок державної або комунальної власності такі компанії прирівнюються до іноземних суб'єктів господарювання та зобов'язані отримати дозвіл КМУ в порядку, передбаченому статтею 129 Земельного кодексу.

Висновки та пропозиції

Враховуючи, що компанії, зареєстровані за українським законодавством, але належать іноземним акціонерам, мають такий самий статус, як і компанії, зареєстровані в Україні і належать українським громадянам або юридичним особам, ми вважаємо, що компанії, зареєстровані за українським законодавством, але належать іноземним акціонерам, не повинні бути позбавлені можливості купувати земельні ділянки в Україні. Таким чином, ми вважаємо, що до Земельного кодексу необхідно внести зміни та доповнити його положеннями, які чітко визначають, що компанії, зареєстровані за українським законодавством, але належать іноземним акціонерам, можуть набувати земельні ділянки як приватної, так і державної власності на підставі договорів купівлі-продажу та в інші способи, не заборонені законодавством. З цією метою ми пропонуємо внести зміни до статті 82 Земельного кодексу та доповнити її відповідними положеннями, які стосуються компаній, зареєстрованих за українським законодавством, але з іноземними учасниками.

7. ЗЕМЕЛЬНІ ТА БУДІВЕЛЬНІ ПИТАННЯ (ПИТАННЯ СЕРВІТУТІВ ТА ЗЕМЛЕУСТРОЮ)

Проблематика № 1: неоднозначність українського законодавства щодо розміщення, будівництва та обслуговування під'їзних шляхів до земельних ділянок, що перебувають у користуванні на праві сервітуту.

Законодавство, що застосовується

- Закон України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» від 09 липня 2010 року № 2480-VI (Закон про землі енергетики)

Застосування відповідного законодавства до проблематики

Оформлення прав на земельні ділянки для будівництва під'їзних шляхів до об'єктів енергетики здійснюється наступним чином.

Під'їзні шляхи до або в межах об'єктів енергетики можуть будуватися:

- як частина об'єкта енергетики на підставі однієї (загальної) проектної документації на будівництво об'єкта енергетики (наприклад, ВЕС);
- як частина об'єкта енергетики на підставі окремої проектної документації, розробленої спеціально для під'їзних шляхів;
- за межами об'єкта енергетики, в якості під'їзного шляху до нього.

Статті 14, 16 та 76 Закону про землі енергетики містять положення, що дозволяють будівництво та обслуговування лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури на земельних ділянках усіх категорій без зміни їх цільового призначення, у тому числі на умовах сервітуту. Оскільки під'їзні шляхи прямо не згадуються у статтях 14, 16 та 76 Закону про землі енергетики, у наданні права сервітуту може бути відмовлено залежно від того, чи вважає розпорядник такі шляхи об'єктом лінійної інфраструктури.

Беручи до уваги терміни, наведені у статті 1 Закону про землі енергетики, а саме «енергетична інфраструктура», «технологічна інфраструктура об'єктів енергетики», «лінійний об'єкт енергетичної інфраструктури», можна зробити висновок, що законодавство опосередковано дозволяє будівництво під'їзних шляхів як лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури на земельних ділянках, що перебувають у користуванні на праві сервітуту, в межах проектної документації об'єкта енергетики. В інших випадках, описаних вище, можливо займати різні позиції.

Висновки та пропозиції

Для подолання вищезазначених перешкод необхідно внести наступні зміни:

- Стаття 16 Закону про землі енергетики має передбачати можливість встановлення сервітутів для лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури,

включаючи під'їзні шляхи до об'єкта енергетики або в його межах;

- У статті 14 Закону про землі енергетики передбачити можливість встановлення сервітутів для будівництва, розміщення та експлуатації лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, у тому числі під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики, без зміни цільового призначення цих земельних ділянок.

Проблематика № 2: забудовники ВЕС зіштовхуються з труднощами при оформленні сервітутів.

Законодавство, що застосовується

- Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III (Земельний кодекс)
- Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV (Цивільний кодекс)
- Постанова КМУ «Про затвердження Типової форми договору про встановлення земельного сервітуту для розміщення об'єктів енергетики та передачі електричної енергії» від 26 січня 2022 року № 49
- Закон України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» від 09 липня 2010 року № 2480-VI (Закон про землі енергетики)

Застосування відповідного законодавства до проблематики

Встановлення сервітутів є необхідним для будівництва та обслуговування енергетичних об'єктів. Однак розпорядники державних та комунальних земель часто уникають реєстрації сервітуту, наполягаючи на укладенні договору оренди.

Договір оренди передбачає передачу права користування земельною ділянкою розпорядником землі, що часто не відображає дійсних намірів сторін – використання під'їзного шляху як шляху загального користування, в тому числі місцевими жителями.

Ще одним суперечливим питанням є суб'єктний склад договору сервітуту. Стаття 16 Закону про землі енергетики передбачає, що договір сервітуту укладається з власником або користувачем земельної ділянки, тоді як органи державної влади та органи місцевого самоврядування є скоріше розпорядниками земельних ділянок державної та комунальної власності від імені територіальної громади або держави.

Висновки та пропозиції

Ми пропонуємо внести наступні зміни до Закону про землі енергетики:

- встановити, що вітрові електричні установки (вітрогенератори) та фундаменти під ними, лінійні об'єкти енергетичної інфраструктури, установки зберігання енергії у тому числі, під'їзні

шляхи до або в межах об'єкта енергетики, розміщуються на земельних ділянках усіх категорій земель без зміни їх цільового призначення, в тому числі шляхом встановлення постійних або строкових земельних сервітутів без зміни цільового призначення земельних ділянок;

- прямо передбачити право на укладення договору сервітуту підприємствами, які будують чи експлуатують об'єкти енергетики та передачі електричної енергії.
- якщо протягом 45 днів з дня реєстрації заяви про надання дозволу на розроблення технічної документації із землеустрою компетентний орган не надав дозвіл або вмотивовану відмову, заявник може звернутися до землевпорядної організації для розроблення документації без такого дозволу;
- встановити можливість примусового відчуження земельних ділянок приватної власності у разі недосягнення згоди щодо встановлення сервітуту;
- доповнити суб'єктний склад сторін договору про встановлення земельного сервітуту розпорядником земельної ділянки.

Земельного кодексу:

- встановити, що плата за землю при встановленні земельного сервітуту за земельні ділянки державної та комунальної власності не може перевищувати максимальний розмір орендної плати за землю державної або комунальної власності, встановлені законом;
- передбачити право вимагати встановлення земельних сервітутів для прокладання та експлуатації під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики, вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії.

Проблематика № 3: українське законодавство містить перешкоди для використання земель водного фонду для будівництва об'єктів ВДЕ.

Законодавство, що застосовується

- Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III (*Земельний кодекс*)
- Водний кодекс України від 06 червня 1995 року № 213/95-ВР (*Водний кодекс*)
- Постанова КМУ «Про затвердження Типового договору оренди землі в комплексі з розташованим на ній водним об'єктом» від 2 червня 2021 року № 572 (*Постанова 502*)
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011 року № 3038-VI (*Закон про регулювання містобудівної діяльності*)
- Кодекс системи передачі, затвердженого Постановою НКРЕКП №309 від 14 березня 2018 року (КСП)

- Кодекс систем розподілу, затвердженого Постановою НКРЕКП № 310 від 14 березня 2018 року (КСР)
- СОУ-Н ЕЕ 40.1-00100227-101:2014 «Норми технологічного проектування енергетичних систем і електричних мереж напругою 35 кВ і вище», затверджені Наказом Міненерговугілля України від 04 серпня 2014 р. № 543 (*Норми*)
- СОУ-Н ЕЕ 40.1-00100227-103:2014 «Виконання схем перспективного розвитку ОЕС України, окремих енерговузлів та енергорайонів. Правила», затверджені Наказом Міненерговугілля України від 13 листопада 2014 р. № 806 (*Правила*).

Застосування відповідного законодавства до проблематики

Зазвичай, формування земельної ділянки передбачає визначення її як об'єкта цивільних прав, встановлення її території та меж, а також внесення відомостей про неї до Державного земельного кадастру. Земельна ділянка вважається сформованою з моменту присвоєння їй кадастрового номера. Цю вимогу важко виконати для земель водного фонду (*особливо морського дна*). Існує режим подвійного використання: землі водного фонду та водне дзеркало. Виникає питання, хто є розпорядником земель водного фонду (*чи це виключна компетенція КМУ у випадку земель водного фонду морського дна*).

Висновки та пропозиції

З метою використання земель водного фонду для будівництва об'єктів ВДЕ ми пропонуємо наступні дії:

- прийняти нові правила будівництва та обслуговування вітрових турбін, приднання вітрових турбін до електромережі, прокладання кабелів, будівництва підстанцій;
- усунути прогалини в регулюванні земельних та підводних ділянок, розташованих у прибережних зонах та в межах морського шельфу, визначивши цільове призначення ділянок, врегулювавши процедури видачі дозволів на проведення будівельних робіт «під» та «над» водою.

Для вирішення проблем з дозвільними та будівельними питаннями ми пропонуємо:

- дозволити будівництво об'єктів ВДЕ без наявності ДПТ та іншої містобудівної документації;
- створити передумови для використання стандартних міжнародних типових форм договорів для будівництва об'єктів ВДЕ, скасувавши застаріле регулювання договорів генерального підяду.

РОЗДІЛ 2:

ПРИЄДНАННЯ ДО МЕРЕЖІ

8. ПРОДОВЖЕННЯ ТЕРМІНУ ДІЇ ДОЗВІЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЗОКРЕМА, ТЕХНІЧНИХ УМОВ НА ПРИЄДНАННЯ ДО ЕЛЕКТРОМЕРЕЖ

Проблематика: термін дії ТУ на приєднання до електромережі недостатній для того, щоб Девелопери могли запустити ВЕС.

Девелопери проєктів ВЕС повинні отримати право на приєднання до електромережі для того, щоб підтвердити прибутковість проєкту перед акціонерами та фінансовими партнерами. У цьому відношенні, існуюча нормативно-правова база та положення щодо дійсності дозволів на приєднання до електромережі (так звані «Технічні умови» або «ТУ») створюють додаткові бар'єри для девелоперів ВЕС.

Законодавство, що застосовується

- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011 року № 3038-VI (Закон про містобудування)
- Закон України «Про ринок електричної енергії» від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII (Закон про ринок електричної енергії)
- Кодекс системи передачі, затверджений постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 309 (КСП)
- Кодекс систем розподілу, затверджений постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 310 (КСР)

Відповідно до статті 21 Закону про ринок електричної енергії, послуги з приєднання до електричних мереж надаються на підставі Договору про приєднання, який містить ТУ як додаток.

Відповідно до статті 29 Закону про містобудування, ТУ отримуються та використовуються для розроблення проєктної документації на будівництво об'єктів електроенергетики.

Застосування відповідного законодавства до проблематики

Ні в законодавстві, ні в прийнятих НКРЕКП типових договорах не визначено термін дії Договору про приєднання. Водночас, відповідно до частини 7 статті 30 Закону про містобудування, строк дії ТУ становить 3 роки для будівництва ВЕС та 2 роки для інших об'єктів ВДЕ.

Враховуючи поточні умови, спричинені воєнним станом, фінансові та логістичні виклики для будів-

ництва ВЕС, а також величезні збитки, спричинені обстрілами енергетичної інфраструктури, такі короткі терміни для будівництва ВЕС видаються необґрунтованими.

Такі положення видаються неоднозначними та нечіткими для девелоперів ВЕС:

- відсутність прозорої процедури продовження дії Договору про приєднання та ТС;
- обмежена наявність договірних інструментів/положень для продовження дії Договору про приєднання/ТУ (наприклад, положення про форс-мажорні обставини);
- значні ризики припинення дії Договору про приєднання у зв'язку із закінченням строку дії ТУ;
- фінансові ризики, пов'язані з потенційною неможливістю компенсації плати за приєднання до електричних мереж після закінчення терміну дії Договору про приєднання/ТУ;
- підвищені комплаєнс-ризики та корупційні ризики через потенційні неправомірні дії з боку операторів електромереж.

Висновки та пропозиції

У даній перспективі, для зменшення вищезазначених ризиків рекомендується внести наступні зміни:

- доповнити статтю 30 Закону про містобудування положеннями про наступне:
- початковий строк дії ТУ для ВЕС має становити 3 роки, а строк дії ТУ для будівництва має визначатися після затвердження проєктно-кошторисної документації на період, обґрунтовано необхідний для будівництва відповідних внутрішніх та зовнішніх енергетичних об'єктів. Відповідні положення повинні включати договірні умови щодо наслідків форс-мажорних обставин, включаючи продовження терміну приєднання до електричних мереж на період, коли виконання відповідного договору приєднання було неможливим через настання форс-мажорних обставин.
- продовжений строк дії (для будівництва об'єктів ВДЕ) ТУ підлягає додатковому продовженню на період, протягом якого виконання ТУ було неможливим, за умови настання форс-мажорних обставин, підтверджених відповідно до чинного законодавства України.
- доповнити статтю 21 Закону про ринок електричної енергії положеннями про наступне:
- строк дії Договору про приєднання не обмежується строком дії ТУ, тобто відповідний договір є чинним до повного виконання сторонами своїх

зобов'язань, якщо тільки договір не буде розірвано через суттєве порушення замовником (наприклад, відсутності розробленої та погодженої проектної документації у строки, передбачені Договором про приєднання).

- мінімальний авансовий платіж плати за приєднання до електромережі (розмір якого буде додатково визначено та узгоджено із зацікавленими сторонами та політичними діячами) за МВт замовленої до приєднання потужності сплачується за умови укладення Договору про приєднання об'єкта ВДЕ з ОСП для уникнення зловживань, пов'язаних з блокуванням наявних потужностей Девелопером, який не має ресурсів для оперативного розвитку проєкту.
- Внести зміни до КСП та КСР для забезпечення відповідності запропонованим змінам до Закону про містобудування та Закону про ринок електричної енергії, визначеним вище.

9. ВИДАЧА ТА ОБЛІК ТЕХНІЧНИХ УМОВ НА ОСНОВІ «ПРИЄДНАНОЇ», А НЕ ВСТАНОВЛЕНОЇ ПОТУЖНОСТІ/ВПРОВАДЖЕННЯ «ГІБРИДНИХ» ТА «ЛІМІТОВАНИХ» ТЕХНІЧНИХ УМОВ, СТВОРЕННЯ МОЖЛИВОСТІ ПРИЄДНАННЯ ДО ІСНУЮЧИХ ГЕНЕРАЮЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ

Проблематика № 1: СЕС, ВЕС та «гібридні» електростанції не можуть вводити в експлуатацію обладнання, встановлена потужність якого перевищує замовлену, а також вільно вибирати типи такого обладнання.

Законодавство, що застосовується

- Кодекс системи передачі, затверджений постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 309 (КСП)
- Кодекс систем розподілу, затверджений постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 310 (КСР)
- Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії, затверджені постановою НКРЕКП від 27 грудня 2017 року № 1467 (Ліцензійні умови)

Застосування відповідного законодавства до проблематики

- Практичні обмеження на встановлену потужність, що перевищує замовлену
На практиці, ОСП та ОСР не дозволяють перевищення встановленої потужності понад замовлену потужність до моменту приєднання. За таких умов коефіцієнт використання потужності при приєднанні становить до 20% для СЕС, до 45% для ВЕС, до 20% для автономних СЕС та до 55% для гібридних електростанцій (наприклад, сонячних та вітрових), який може сягати до 75% у поєднанні з УЗЕ. Це значно підвищує надійність

виробництва відновлюваної енергії та зменшує потребу в балансуванні.

Інвестори можуть віддавати перевагу проєктам з більшою встановленою потужністю, ніж та, що була замовлена до приєднання, жертвуючи піками виробництва (коли ринкові ціни зазвичай низькі) заради максимального використання приєднання під час низьких швидкостей вітру для ВЕС або під час ранкових та вечірніх піків для СЕС, коли ринковий попит і ціни вищі.

Вимога окремого приєднання для кожного об'єкта збільшує вартість приєднання ВЕС, СЕС та УЗЕ для споживачів, призводить до вищих амортизаційних відрахувань операторів мережі, призводить до вищих тарифів на передачу та розподіл електроенергії та недовикористання пропускної спроможності мережі. Це також затримує введення в експлуатацію (СЕС та УЗЕ можна встановити швидко, але будівництво нової підстанції займає багато часу), що є проблематичним з огляду на потребу України у швидких рішеннях. Інвестування ресурсів у відновлення пошкоджених об'єктів української енергосистеми є більш доцільним, ніж будівництво додаткових ліній або реконструкція існуючих мереж, які не є необхідними для операційних моделей генерації та споживання. Однак, ОСП, як правило, затверджує лише ті приєднання, які можуть витримати нереалістичні умови: максимальну одночасну генерацію з сонячної та вітрової енергії, максимальну одночасну видачу до мережі та відбір УЗЕ, максимальну подачу УЗЕ за низькими ринковими цінами та максимальний відбір під час низької генерації та за високими ринковими цінами, і все це за критерієм «N-1» (раптова втрата найбільш критичного енергетичного об'єкту). Отже, приєднання за таких умов часто вважається недоцільним або можливим лише за складних і дорогих умов як для інвестора, так і для системного оператора.

- Практичні рішення для встановленої потужності, що перевищує замовлену
З метою уникнення негативних тлумачень з боку ОСП та ОСР (з якими вже стикаються девелопери), в КСП та КСР треба уточнити, що встановлена потужність об'єктів може перевищувати замовлену потужність (максимальну розрахункову або прогнозовану потужність), враховуючи існуючу дозволена (приєднана) потужність. У межах замовленої потужності споживач має бути вільним у виборі електрообладнання за джерелом енергії, видом діяльності (виробництва, споживання, зберігання) та встановленою потужністю.

Для пом'якшення потенційного впливу на систему, технічні умови для приєднання повинні вимагати окремого комерційного обліку та ефективних інструментів управління (для виробників) та контр-

олю (для системних операторів) потужності в точці приєднання, як це передбачено в Договорі про приєднання та ТУ. Слід зазначити, що чинні обмеження не поширюються на СЕС, де встановлена потужність генеруючого обладнання може перевищувати замовлену потужність, якщо вона обмежена потужністю інвертора. Цей принцип має послідовно застосовуватись у запропонованому рішенні.

Принцип, що замовлена потужність може бути меншою за встановлену потужність обладнання, також має бути відображений в Ліцензійних умовах.

Зверніть увагу, що концепція «гібридних» електростанцій набуває все більшої популярності і вже реалізована в деяких європейських країнах, наприклад, у Польщі, і відома як «кабельне об'єднання» (*cable pooling*). У Польщі відповідний закон набув чинності 1 жовтня 2023 року. Поки що практичний досвід його впровадження в Польщі дуже обмежений, але слід вжити певних запобіжних заходів, зокрема, уникати будь-яких вимог з боку операторів щодо сплати додаткової плати за приєднання, якщо вони не пов'язані з встановленням додаткових систем управління на місці приєднання, обмежень на приєднання до «кабельних об'єднань» автономних УЗЕ, недостатньої прозорості в питанні умов приєднання до мережі для «кабельних об'єднань».

Висновки та пропозиції

- Внесення змін до КСП та КСР
До положень КСП та КСР щодо приєднання об'єктів слід внести зміни, які б чітко визначали, що встановлена потужність об'єктів може перевищувати замовлену потужність (*максимальну розрахункову або прогнозовану потужність*) з урахуванням наявної дозволеної (*приєднаної*) потужності. Споживачі повинні мати можливість вільно обирати електрообладнання за джерелом енергії, видом діяльності (*виробництво, споживання, зберігання*) та встановленою потужністю. Дотримання вимог забезпечуватиметься технічними специфікаціями, що вимагають окремого комерційного обліку та ефективних інструментів управління (*для виробників*) та контролю (*для системних операторів*) вихідної потужності в точці приєднання, як це передбачено Договором про приєднання та ТУ.
- Зміни до Ліцензійних умов
Принцип, що замовлена потужність може бути меншою за встановлену потужність обладнання, має бути відображений у Ліцензійних умовах провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії.

Проблематика № 2: джерело електроенергії для УЗЕ, приєднаних до СЕС та ВЕС, та обсяг електроенергії, що постачається виробникам, є обмеженим.

Законодавство, що застосовується

- Кодекс системи передачі, затверджений постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 309 (КСП)
- Кодекс систем розподілу, затверджений постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 310 (КСР)
- Потенційно Закон України «Про ринок електричної енергії» від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII (*Закон про ринок електричної енергії*)

Можливість відбору електроенергії з мережі до УЗЕ для виробників, які мають ліцензію оператора УЗЕ:

Відповідно до частини 1 статті 30 Закону про ринок електричної енергії, виробник має право використовувати УЗЕ за місцем провадження ліцензованої виробничої діяльності без отримання окремої ліцензії на зберігання електричної енергії за умови, що накопичувач відбирає електричну енергію виключно з генеруючих потужностей виробника. Крім того, сумарна потужність електроенергії, що відпускається з мереж виробника в енергосистему України, не повинна перевищувати встановлену потужність УЗЕ. Ці обмеження застосовуються лише у випадку, якщо виробник не має окремої ліцензії на зберігання.

Відсутність можливості відбирати електроенергію з мережі до УЗЕ для виробників, які не мають ліцензії оператора УЗЕ:

КСП (*пункт 7.12.1 Глави 7 Розділу III*) та КСР (*пункт 4.13.1 Розділу IV*) обмежують виробників відбирати електроенергію з мережі для УЗЕ, незалежно від того, чи має виробник ліцензію оператора УЗЕ.

Застосування відповідного законодавства до проблематики

- Проблеми, спричинені відсутністю опції
Перешкоджання виробникам отримувати електроенергію з мережі штучно завищує вартість послуг СЗЕ. Наразі, щоб отримувати електроенергію з мережі, оператори СЗЕ змушені будувати непотрібну енергетичну інфраструктуру для з'єднання окремих об'єктів (*СЗЕ та енергогенеруючих потужностей*). Часто це неможливо через недостатню пропускну спроможність з'єднань для підтримки двох взаємовиключних максимальних навантажень (*наприклад, одночасне максимальне навантаження ВЕС та накопичення енергії в СЗЕ*).
- Законодавчі зміни, необхідні для зняття обмеження
Необхідно внести зміни до КСП та КСР, щоб уточнити, що обмеження стосується лише виробників, які не мають ліцензії УЗЕ. Ліцензованим виробникам має бути дозволено отримувати електроенергію з будь-якого джерела, за умови, що загальна потужність, яка постачається в

енергосистему України, не перевищує замовлену потужність (максимальну розрахункову або прогнозовану потужність) з урахуванням існуючої дозволеної (приєднаної) потужності. Ці зміни також повинні дозволити багаторазове щоденне використання УЗЕ: відбір електроенергії під час надлишкової генерації та відбір електроенергії з мережі, коли ринкові ціни є низькими.

Для вирішення проблеми обмеження потужності технічні специфікації повинні вимагати окремого комерційного обліку та ефективних інструментів управління (для виробника) та контролю (для операторів системи) для потужності в точці приєднання, як це визначено в Договорі про приєднання та ТУ. Якщо виробник бажає отримати ліцензію на зберігання електроенергії та дотримуватися умов ліцензії на зберігання електроенергії, цьому слід сприяти.

Якщо Регулятор визначить, що частина 1 статті 30 Закону про ринок електричної енергії потребує внесення змін для впровадження запропонованого підходу в КСП та КСР, необхідно буде провести консультації з усіма відповідними зацікавленими сторонами.

Висновки та пропозиції

- Зміни до КСП (пункт 7.12.1 глави 7 розділу III) та КСР (пункт 4.13.1 розділу IV)
До КСП та КСР слід внести зміни, щоб уточнити, що обмеження стосується лише виробників, які не мають ліцензії оператора УЗЕ. Ліцензовані виробники не повинні бути обмежені у використанні електроенергії лише з власних генеруючих потужностей, а повинні мати право використовувати електроенергію з будь-якого джерела. Це можливе за умови, що загальна потужність, яка постачається з мереж виробника в енергосистему України, не перевищуватиме замовлену потужність (максимальну розрахункову або прогнозовану потужність) з урахуванням існуючої дозволеної (приєднаної) потужності. Зміни також мають сприяти багаторазовому щоденному використанню УЗЕ: відбору електроенергії під час надлишкової генерації та відбору електроенергії з мережі, коли ринкові ціни є низькими.
- Можливе внесення змін до ч. 1 ст. 30 Закону про ринок електричної енергії
Якщо НКРЕКП дійде висновку, що частина 1 статті 30 Закону про ринок електричної енергії потребує внесення змін до КСП та КСР для підтримки запропонованого підходу, необхідно буде провести відповідні консультації з усіма зацікавленими сторонами.

10. ЗАПРОВАДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТІ БРОНЮВАННЯ ТЕХНІЧНИХ РІШЕНЬ ЩОДО СХЕМИ ВИДАЧІ ПОТУЖНОСТІ ПІД ФІНАНСОВУ ГАРАНТІЮ ЗАМОВНИКА

Проблематика: девелопери ВЕС зазнають труднощів із забезпеченням надійного приєднання до електромережі на початку будівництва ВЕС.

Через тривалий процес початкового техніко-економічного обґрунтування (ТЕО), необхідного для прийняття рішення про будівництво ВЕС на певних територіях, девелопери ВЕС зазнають значних труднощів у забезпеченні надійного приєднання до електромережі на початку будівництва.

Законодавство, що застосовується

- Закон України «Про ринок електричної енергії» від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII (Закон про ринок електричної енергії)
- Кодекс систем передачі, затверджений постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 309 (КСП)
- Кодекс системи розподілу, затверджений постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 310 (КСР)

Відповідно до положень КСП та КСР, Девелопер не може звернутися за укладанням Договору про приєднання до набуття прав на земельну ділянку, на якій буде розташовано об'єкт електроенергетики.

Застосування відповідного законодавства до проблематики

Таке регулювання створює значні проблеми, а саме:

- виділення земельних ділянок та набуття прав на землю вимагають значних витрат для набуття відповідного права; та
- процедури розробки, необхідні для прийняття інвестиційних рішень (такі як екологічна оцінка, вимірювання вітру тощо), можуть зайняти більше року.

Як наслідок, Девелопери ВЕС стикаються з проблемою невизначеності в обох випадках:

- приймання інвестиційних рішень щодо інвестувань у тривалі девелоперські процедури та відведення земельних ділянок без гарантованого права на приєднання до електромережі, та\або
- очікування остаточне затвердження всіх ТЕО та девелоперських процедур, оскільки існує ризик застарілості ТЕО, а необхідна потужність може бути зарезервована третіми особами, або (як альтернатива) приєднання до мережі може вимагати значних інвестицій у додаткову реконструкцію мережі.

Висновки та пропозиції

Такі бар'єри та ризики можуть бути зменшені шляхом запровадження можливості резервування технічних рішень щодо схеми видачі потужності під фінансову гарантію замовника. Відповідний механізм передбачатиме укладення договірної документи (наприклад, договору про резервування потужності) з ОСП/ ОСР, що передбачатиме:

- гарантоване право на укладення Договору про приєднання на основі узгодженої технічної схеми на розумний період часу, достатній для проведення попередніх ТЕО, оцінок та вимірювань (конкретні строки мають бути визначені під час спілкування із зацікавленими сторонами ринку та політичними діячами);
- сплата гарантійного внеску (конкретний розмір гарантійного внеску має бути визначений у процесі комунікації із зацікавленими сторонами ринку та політичними діячами, і має забезпечувати розумні бар'єри для блокування пропускну спроможності «паперовими» проєктами та не створювати надмірного навантаження на добросовісних девелоперів) Девелопером ВЕС на користь ОСП/ОСР з наступними наслідками:
 - (i) гарантійний внесок зараховується до плати за приєднання до системи, якщо Договір про приєднання буде укладено протягом строку дії договору про резервування потужності;
 - (ii) гарантійний внесок використовується ОСП/ОСР на розвиток мереж у відповідному регіоні, якщо девелопер ВЕС не подав заявку на укладення Договору про приєднання до електричних мереж протягом строку дії договору про резервування потужності або відмовився від такого права.

Впровадження відповідного механізму резервування потужності потребує внесення змін до Закону про ринок електричної енергії шляхом внесення змін до статті 21 або введення нової статті 21-1 про наступне:

- право девелопера ВЕС укласти договір про резервування потужності з ОСП та/або ОСР;
- істотні умови договору з ОСП/ ОСР та (альтернативно) затвердження НКРЕКП типового договору про бронювання потужності, у тому числі:
 - (i) строк дії договору про резервування пропускну спроможності;
 - (ii) розмір гарантійного платежу;
 - (iii) умови використання гарантійного платежу відповідним ОСП/ ОСР;
 - (iv) умови припинення дії договору про резервування пропускну спроможності.
- порядок застосування та виконання договору про резервування пропускну спроможності.

Після прийняття відповідних змін до Закону про ринок електричної енергії НКРЕКП має внести зміни до КСП та КСР для приведення їх у відповідність до закону та затвердити типову форму договору про резервування пропускну спроможності.

11. ЗМІНА МЕТОДИКИ РОЗРАХУНКУ РЕЖИМІВ РОБОТИ ЕНЕРГОСИСТЕМИ ДЛЯ ВИДАЧІ ТЕХНІЧНИХ УМОВ

Проблематика: українське законодавство містить несправедливу методологію розрахунку стану електромережі для приєднання об'єктів ВДЕ.

На етапі розробки проєктів ВДЕ ключовим питанням для інвесторів є оцінка своїх бізнес та операційних ризиків, пов'язаних з приєднанням об'єктів ВДЕ до електромережі, зокрема, можливості генерування потужності ВДЕ на об'єкті, що розглядається, та вартості приєднання до електромережі.

Враховуючи положення пункту 7.5.2 глави 7 розділу III КСП, така оцінка може бути здійснена інвестором шляхом введення спеціалізованої компанії для підготовки техніко-економічного обґрунтування схеми приєднання/постачання об'єкта (ТЕО), яке, в свою чергу, має відповідати вимогам нормативно-технічної документації.

Законодавство, що застосовується

На сьогодні основними нормативно-технічними документами, якими керуються розробники ТЕО і на дотриманні вимог яких наполягає НЕК «Укренерго», ОСП, є:

- Кодекс системи передачі, затверджений постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 309 (КСП)
- СОУ-Н ЕЕ 40.1-00100227-101:2014 «Норми технологічного проектування електричних систем та електричних мереж напругою 35 кВ і вище», затверджені наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 4 серпня 2014 року № 543 (Норми)
- СОУ-Н ЕЕ 40.1-00100227-103:2014 «Реалізація схем перспективного розвитку ОЕС України, окремих енергоблоків та енергорайонів. Правила», затверджені Наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 13 листопада 2014 року № 806 (Правила)

Застосування відповідного законодавства до проблематики

Ці правила були прийняті у 2014 році, а тому не передбачають і не враховують нижчезазначене:

- варіант стрімкого та активного розвитку альтернативної енергетики у 2019-2021 роках та фактичний вплив приєднання об'єктів ВДЕ до загального балансу енергосистеми;
- інтеграція ОЕС України до ENTSO-E;
- розвиток УЗЕ – немає положень, пов'язаних з УЗЕ;
- варіанти приєднання гібридних електростанцій та електростанцій з УЗЕ до електромережі;
- стандартизований перелік та обсяг вихідних даних для розробки ТЕО, термін їхньої дії та порядок їхньої модифікації;
- існуючий міжнародний досвід щодо процедури розробки розрахункової моделі для приєднання

нових об'єктів ВДЕ. Перш за все, визначення рівня участі в моделях потужності існуючих ВДЕ та ВДЕ за укладеними Договорами про приєднання, зокрема ВЕС, СЕС та УЗЕ, виходячи з принципу врахування технологічних відмінностей та специфіки їх графіка роботи протягом доби та сезону (наприклад, генерацію об'єкта ВДЕ, що приєднується, приймати за 100% генерації, генерацію інших об'єктів ВДЕ, на які видані технічні умови, приймати відповідно до специфіки розрахункового часу доби та сезону: о 13:00 влітку, СЕС = 100%, ВЕС = 50%; о 19:00 влітку, СЕС = 25%, ВЕС = 75% і т.д.);

- наявний міжнародний досвід щодо включення до розрахункових моделей прогнозованої потужності ВДЕ (за видами) відповідно до умов укладених Договорів про приєднання та їх територіального розташування (взаємний вплив);
- необхідність запровадження більш гнучкого підходу до необхідності забезпечення критерію N-1 при приєднанні об'єкта ВДЕ до мережі, який би дозволив замовнику на власний розсуд обирати між наступними варіантами забезпечення цього критерію:
 - (i) встановлення автоматики для розвантаження установки ВДЕ (поширене рішення в європейській практиці);
 - (ii) усунення «вузького місця» в електромережі разом з іншими споживачами, що приєднуються;
 - (iii) відкласти реалізацію проєкту ВДЕ до усунення вузького місця системним оператором в рамках Плану розвитку системи передачі/розподілу.

За таких умов застосування чинних положень Правил та Порядку в рамках ТЕО або неможливість їх застосування через їх відсутність, як у випадку з приєднанням УЗЕ, не дозволяє:

- системному оператору;
- об'єктивно оцінити вплив приєднання цього об'єкта на роботу ОЕС України;
- для інвестора, щоб визначити:
- можливість генерування потужностей ВДЕ на розглянутій ділянці;
- обґрунтований (мінімально необхідний) перелік технічних заходів, необхідних для забезпечення виробництва електроенергії об'єктом ВДЕ;
- рівень витрат, пов'язаних з приєднанням його об'єкта до електромережі.

Враховуючи вищезазначене, сучасні вимоги нормативно-технічних документів, що використовуються для оцінки майбутнього розвитку ОЕС України, потребують модернізації, більшої гнучкості та адаптації моделей прогнозування.

Висновки та пропозиції

Для покращення вирішення проблематики, що розглядається, необхідно внести зміни до наступних нормативно-правових актів:

- КСП;
- Норм;
- Правил.

Слід також зазначити, що досягнення позитивного результату від впровадження запропонованих змін можливе лише за умови одночасного включення до законодавства та нормативно-правових актів положень, спрямованих на забезпечення (гарантування) інвестору можливості приєднання об'єкта ВДЕ до електричної мережі за схемою, погодженою системним оператором в рамках розробленого ТЕО.

12. ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРЯМОГО ПРИЄДНАННЯ СПОЖИВАЧІВ (ЗІ ЗВІЛЬНЕННЯМ ВІД СПЛАТИ ТАРИФІВ НА РОЗПОДІЛ ТА ПЕРЕДАЧУ)

Проблематика: українське законодавство щодо прямого приєднання об'єктів відновлюваної енергетики до внутрішніх споживчих мереж є недостатньо розвиненим.

З огляду на масовані обстріли енергетичної інфраструктури російськими військовими, промислові споживачі розглядають об'єкти розподіленої енергетики в поєднанні з накопичувачами енергії як ключову передумову енергетичної безпеки бізнесу. У поєднанні з кліматичною політикою ЄС та можливим впровадженням в Україні механізму регулювання вуглецевих кордонів (СВАМ), ці фактори разом створюють потужні стимули для проєктів, які передбачають пряме приєднання об'єктів відновлюваної енергетики до внутрішніх електромереж споживачів.

Законодавство, що застосовується

- Закон України «Про ринок електричної енергії» від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII (Закон про ринок електричної енергії)
- Закон України «Про альтернативні джерела енергії» від 20 лютого 2003 року № 555-IV (Закон про альтернативні джерела енергії)
- Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) «Про затвердження Порядку погодження будівництва та експлуатації прямої лінії» від 4 вересня 2018 року № 954 (Постанова 954)

Застосування відповідного законодавства до проблематики

Чинний Закон про ринок електричної енергії передбачає кілька регуляторних механізмів для забезпечення такого приєднання:

- «Пряма лінія» відповідно до статті 25 Закону про ринок електричної енергії
Механізм «прямої лінії» дозволяє здійснювати приєднання електроустановок виробників та

споживачів електричної енергії. Такий механізм є вигідним для виробників електроенергії та потенційних споживачів, оскільки:

- дозволяє споживати електроенергію без сплати тарифів ОСП/ ОСП;
- забезпечує договірну та технічну гнучкість у побудові «прямой лінії» та постачанні електроенергії.

З іншого боку, поточний регуляторний підхід до «прямой лінії» створює значні проблеми, такі як:

- за окремими винятками, будівництво прямої лінії вимагає схвалення НКРЕКП, як це передбачено Постановою 954;
- «електричне від'єднання» від мереж ОСП/ОСП електроустановок, приєднаних до «прямой лінії», тобто суттєво обмежує можливості балансування.
- Механізм активного споживача за статтею 58-1 Закону про ринок електричної енергії
Стаття 58-1 Закону про ринок електричної енергії передбачає, що непобутові споживачі можуть використовувати об'єкти електроенергетики, які приєднані до електричних мереж, призначених для споживання електричної енергії, безпосередньо або через мережі таких споживачів, за умови, що встановлена потужність таких об'єктів електроенергетики не перевищує дозволеної (договірної) потужності об'єктів електроенергетики таких споживачів.

У цьому випадку:

- застосовується регуляторний механізм «власного виробництва» відповідно до статті 9-6 Закону про альтернативні джерела енергії, який передбачає, що залишки виробленого та невикористаного електричного навантаження можуть бути продані відповідним постачальникам електроенергії;
- мережі, що з'єднують об'єкти виробництва та споживання електричної енергії, не вважаються «прямою лінією» відповідно до статті 25 Закону про ринок електричної енергії, якщо об'єкти виробництва та споживання електричної енергії розташовані на одній або суміжних земельних ділянках.

Крім того, стаття 58-1 Закону про ринок електричної енергії дозволяє споживачам приєднувати електроустановки, що перебувають у власності або користуванні третіх осіб, встановлена потужність кожної з яких не перевищує дозволеної (договірної) потужності електроустановок такого споживача, за умови, що весь обсяг електричної енергії, виробленої такими електроустановками, буде спожитий відповідним споживачем.

Хоча викладені положення статті 25 та статті 58-1 Закону про ринок електричної енергії передбачають можливість приєднання об'єктів електроенергетики до електричних мереж споживача, існують наступні бар'єри:

- об'єкти споживачів, приєднані за механізмом «прямой лінії» відповідно до статті 25 Закону про ринок електричної енергії, не можуть бути електрично приєднані до мереж ОСП/ОСП.
- об'єкти електроенергетики, що розташовані на земельних ділянках, віддалених від об'єктів споживачів (на несуміжних земельних ділянках), не могли працювати за механізмом «активного споживача» відповідно до статті 58-1 Закону про ринок електричної енергії.

Висновки та пропозиції

Відповідні обмеження можуть бути усунуті шляхом внесення змін до відповідних статей Закону про ринок електричної енергії про наступне:

- статтю 25 Закону про ринок електричної енергії доповнити положеннями, що скасовують вимогу щодо електричного відключення електроустановок, приєднаних до «прямой лінії», від мереж ОСП/ОСП;
- статтю 58-1 Закону про ринок електричної енергії доповнити положеннями, що дозволяють споживачам приєднувати об'єкти електроенергетики, розташовані на будь-якій земельній ділянці, за умови, що їхня встановлена потужність не перевищує дозволenu (договірну) потужність електроустановок такого споживача та за умови, що весь обсяг електричної енергії, виробленої такими об'єктами електроенергетики, буде спожитий відповідним споживачем.

РОЗДІЛ 3: СТИМУЛЮВАННЯ БУДІВНИЦТВА ВДЕ ДЛЯ РОБОТИ НА РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

13. ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДОГОВОРІВ НА РІЗНИЦЮ ТА МЕХАНІЗМ РИНКОВОЇ ПРЕМІЇ (БЕЗ УЧАСТІ ГАРАНТОВАНОГО ПОКУПЦЯ)

Проблематика: поточні механізми підтримки є недосконалими для забезпечення прибутковості інвестицій у розвиток відновлюваної енергетики.

Проекти ВЕС в Україні потребують надійного механізму підтримки для забезпечення прибуткового відпуску електроенергії. Поточний механізм підтримки в поєднанні з регуляторними недоліками на ринку електроенергії може вважатися прибутковим, оскільки існує Державне Підприємство «Гарантований покупець» (ДП «Гарантований покупець») виявився проблематичним. Наприклад, рівень оплати ДП «Гарантований покупець» у 2024 році становить менше 40%.

Законодавство, що застосовується

- Закон України «Про ринок електричної енергії» від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII (Закон про ринок електричної енергії)
- Закон України «Про альтернативні джерела енергії» від 20 лютого 2003 року № 555-IV (Закон про альтернативні джерела енергії)
- Постанова КМУ «Про затвердження переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес» від 23 травня 2018 року № 420 (Постанова 420)
- Постанова КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на охорону навколишнього природного середовища» від 11 жовтня 2021 року № 1060 (Постанова 1060)
- Постанова НКРЕКП «Про затвердження нормативно-правових актів, що регулюють діяльність Гарантованого покупця та купівлю електричної енергії за «зеленим» тарифом» від 26 квітня 2019 року № 641 (Постанова 641)

Застосування відповідного законодавства до проблематики

Чинний механізм підтримки нових проєктів передбачає механізм «зеленого» тарифу для виробників електроенергії з відновлюваних джерел, який надається за результатами «зелених» Аукціонів, як це передбачено статтею 9-4 Закону про альтернативні джерела енергії та статтею 71 Закону про ринок електричної енергії. Відповідні Аукціони можуть

проводитися на основі визначеної КМУ квоти для певних технологій відновлюваної енергетики.

Девелопери ВДЕ та інвестори, які бажають взяти участь в аукціоні, повинні надати фінансову гарантію у розмірі 5 євро за 1 кВт встановленої потужності. Максимальна ціна на аукціоні для виробників вітрової електроенергетики становить до 900 євро за 1 МВт*год виробленої потужності.

Переможець аукціону має право укласти договір на різницю з повною назвою «Договір про надання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел за механізмом ринкової премії» (МРП) з Гарантованим покупцем, що передбачає механізм підтримки за «зеленим» тарифом, визначений статтею 9-4 Закону про альтернативні джерела енергії, статтею 71 Закону про ринок електричної енергії, а також Постановою 641 (зі змінами від 24 січня 2024 року).

Договори купівлі-продажу за «зеленим» тарифом, укладені за результатами Аукціонів, передбачають взаємні розрахунки між Гарантованим покупцем та виробниками електричної енергії з ВДЕ, якщо середня ціна продажу на ринку електричної енергії є вищою за граничну ціну, визначену заявкою виробника на аукціоні (різниця, яку ДП «Гарантований покупець» сплачує виробнику електричної енергії з ВДЕ), або нижчою за ціну, визначену заявкою виробника на аукціоні (різниця, яку виробник електричної енергії з ВДЕ сплачує Гарантованому покупцю).

З метою збору коштів для розрахунків з виробниками ВДЕ ДП «Гарантований покупець» надає ОСП послугу зі збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яка регулюється як механізм підтримки ВДЕ відповідно до статті 62 Закону про ринок електричної енергії.

Відповідно, ОСП отримує кошти від споживачів електроенергії через тариф на послуги з передачі електроенергії. Однак, наразі обговорюється регуляторна ініціатива щодо відокремлення відповідних витрат від тарифу на послуги з передачі шляхом запровадження додаткового платежу для споживачів електроенергії для фінансування механізмів підтримки відновлюваної енергетики.

Незважаючи на формальне існування механізму підтримки, описаного вище, він не видається достатнім для забезпечення прибутковості проєктів у сфері відновлюваної енергетики, які підлягають підтримці:

- відсутність затверджених квот підтримки відновлюваної енергетики для проведення аукціонів;
- фінансовий дефіцит Гарантованого покупця через регуляторні прогалини;
- недобросовісність ОСП у відмові прийняти послуги Гарантованого покупця, а також недбалість щодо стягненні боргів зі споживачів;
- недбалість НКРЕКП, пов'язана з політично вмотивованим встановленням тарифів;
- ризики, пов'язані з кваліфікацією даного механізму підтримки як неналежної державної допомоги, як це передбачено Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» від 1 липня 2014 року № 1555-VII (Закон про державну допомогу) та законодавством і нормативно-правовими актами ЄС про державну допомогу (включаючи статтю 107 Договору про функціонування Європейського Союзу та Директивами про державну допомогу у сфері клімату, захисту довкілля та енергетики 2022 року (2022/C 80/01)).

Висновки та пропозиції

У зв'язку з цим слід розглянути наступні законодавчі та регуляторні зміни з метою забезпечення прибутковості механізму підтримки проєктів з відновлюваної енергетики:

- забезпечити прибутковість механізму ринкової премії на період не менше 12 років, які розподіляються через технологічно нейтральні аукціони на підставі звіту про оцінку відповідності (достатності) генеруючих потужностей для задоволення прогнозованого попиту на електричну енергію та забезпечення необхідного резерву, розробленого ОСП та визначеного НКРЕКП відповідно до статті 19 Закону про ринок електричної енергії;
- усунути ДП «Гарантований покупець» як посередника у розрахунках між виробниками ВДЕ та ОСП, відповідального за акумуляцію витрат споживачів електроенергії, наприклад, дозволивши прямі договірні відносини між виробниками ВДЕ та ОСП;
- розробити критерії оцінки допустимості державної допомоги виробникам ВДЕ відповідно до Закону про державну допомогу та законодавства і нормативно-правових актів ЄС у сфері державної допомоги (включаючи статтю 107 Договору про функціонування Європейського Союзу та Директивами про державну допомогу у сфері клімату, захисту довкілля та енергетики 2022 року (2022/C 80/01)).

Отже, необхідно розглянути наступні зміни:

- внесення змін до статті 29 Закону про ринок електричної енергії, що передбачають обов'язкову участь виробників ВДЕ у технологічно нейтраль-

них аукціонах для нових об'єктів електроенергетики;

- внесення змін до статті 62 Закону про ринок електричної енергії з метою приведення існуючого механізму підтримки ВДЕ у відповідність до запропонованого механізму прямих договірних відносин між виробниками ВДЕ та ОСП;
- внесення змін до статей 65 та 71 Закону про ринок електричної енергії з метою усунення ДП «Гарантований покупець» як довіреної особи у розрахунках між виробниками електроенергії з ВДЕ та ОСП, передбачивши прямі договірні відносини між виробниками електроенергії з ВДЕ та ОСП;
- внесення змін до статті 9-4 Закону про альтернативні джерела енергії для забезпечення прямих договірних відносин між виробниками ВДЕ та ОСП;
- подальше внесення змін до вторинного законодавства з метою імплементації запропонованих змін до Закону про ринок електричної енергії та Закону про альтернативні джерела енергії, а також оцінка допустимості державної допомоги виробникам ВДЕ відповідно до Закону про державну допомогу та законодавства і нормативно-правових актів ЄС у сфері державної допомоги (включаючи статтю 107 Договору про функціонування Європейського Союзу та Директивами про державну допомогу у сфері клімату, захисту довкілля та енергетики 2022 року (2022/C 80/01)), у тому числі, але не обмежуючись цим:
- внесення змін до Постанови 641;
- внесення змін до Переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес, затвердженого Постановою 420; та
- внесення змін до Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання у сфері охорони довкілля, затверджених Постановою 1060.

14. РОЗПОДІЛ МІЖДЕРЖАВНИХ ПЕРЕТИНІВ ДЛЯ ВДЕ

Проблематика: виробники вітрової енергії стикаються з відсутністю механізмів транскордонного експорту електроенергії.

Український ринок відновлюваної енергетики переходить до ринкових механізмів торгівлі та корпоративних договорів купівлі-продажу електроенергії (PPA). Враховуючи різницю в цінах на електроенергію в Україні та країнах ЄС, багато виробників відновлюваної енергії електроенергії з ВДЕ зацікавлені в експорті електроенергії до ЄС або країн Енергетичного Співтовариства. Проте, їм необхідно враховувати декілька технічних та регуляторних обмежень, включаючи наявні фізичні транскордонні потужності та правила доступу до міждержавних мереж через аукціони. Корпоративні PPA зазвичай укладаються на термін понад 10 років, але чинна система аукціонів обмежує розподіл міждержав-

них потужностей лише одним роком. Як наслідок, виробники відновлюваної енергії можуть не мати механізму для укладання довгострокових міждержавних корпоративних договорів купівлі-продажу.

Законодавство, що застосовується

Доступ до міждержавних потужностей регулюється статтями 38-43 Закону України про ринок електричної енергії та Постановою НКРЕКП № 763, яка затверджує Порядок розподілу міждержавних потужностей (від 3 квітня 2020 року). Українське законодавство узгоджується із законодавством Енергетичного Співтовариства, включаючи Регламенти Комісії ЄС, такі як:

- 2015/1222 (директива про розподіл пропускної спроможності та управління перевантаженнями)
- 2016/1719 (директива щодо форвардного розподілу пропускної спроможності)
- 2019/943 (директива про внутрішній ринок електроенергії)

Процес розподілу: транскордонна пропускна спроможність розподіляється через добові, місячні та річні аукціони, організовані українським ОСП, НЕК «Укренерго». Ці аукціони можуть бути односторонніми (організованими з кожного боку кордону) або спільними (коли покупці та продавці купують пропускну спроможність одночасно з обох сторін). Спільні аукціони відбуваються на платформі ЈАО.

Застосування відповідного законодавства до проблематики

Виробники електроенергії з ВДЕ, які планують експортувати електроенергію до ЄС та/або країн Енергетичного Співтовариства, повинні дотримуватися законодавства України щодо розподілу міждержавної потужності. Ця вимога застосовується, коли електроенергія з ВДЕ експортується на основі прямих або непрямих корпоративних РРА.

Розподіл пропускної спроможності міждержавних мереж здійснюється на прозорих та конкурентних засадах. НЕК «Укренерго» має досвід забезпечення добового, місячного та річного доступу до пропускної спроможності. Однак навесні 2024 року НЕК «Укренерго» не розподіляло потужність на експорт через масове руйнування генеруючих потужностей внаслідок російської агресії в Україні. Наразі Україна імпортує електроенергію з країн ЄС і має загальну потужність 1,7 ГВт, яка нещодавно була розширена після приєднання України до ENTSO-E. Варто зазначити, що експортні потужності обмежені до 550 МВт. НЕК «Укренерго» планує розширити експортні потужності, але це вимагає будівництва нових інтерконекторів та модернізації мереж у сусідніх країнах.

Більшість корпоративних РРА зазвичай укладаються на строк від 8 до 15 років. Ці угоди дозволяють бізнесу отримати фіксовану ціну на елек-

троенергію на період дії договору, забезпечуючи довгострокову визначеність доходів для виробників енергії та уможливаючи фінансування проєктів з ВДЕ. Тривалість РРА забезпечує стабільність, одночасно сприяючи досягненню цілей зі скорочення викидів вуглецю.

Енергетичне Співтовариство та країни ЄС мають схожі правила доступу до міждержавних потужностей. Законодавчі положення не надають більш пільгового доступу до міждержавних потужностей для виробників ВДЕ. Отже, сторони таких угод повинні усвідомлювати, що транскордонні потужності виділяються максимум на один рік і мають бути підтверджені на кожний наступний рік, що може призвести до ризиків ліквідності таких корпоративних договорів купівлі-продажу.

Примітно, що це обмеження не стосується віртуальних корпоративних РРА, які не передбачають фізичного постачання електроенергії та, як правило, є фінансовими угодами, як-от контракт на різницю цін (CfD).

Висновки та пропозиції

Виробники електроенергії з відновлюваних джерел, які планують експортувати електроенергію до ЄС та/або країн Енергетичного Співтовариства, повинні дотримуватися законодавства України щодо розподілу міждержавної потужності.

Сторони можуть укласти довгострокові корпоративні РРА, проте продавці можуть зіткнутися з труднощами у забезпеченні доступу до міждержавних потужностей через невдачу в тендерах на наступний рік. Варто зазначити, що законодавчі зміни для пом'якшення цієї проблеми не потрібні, оскільки українські правила відповідають нормам Енергетичного Співтовариства.

Цей звіт висвітлює важливі кроки для розкриття потенціалу вітроенергетики в Україні. Законодавчі ініціативи мають бути спрямовані на усунення бар'єрів шляхом подолання перешкод для розвитку вітроенергетики, таких як регуляторні виклики та бюрократичні процеси. Саме тому ми продовжуємо співпрацювати з девелоперами ВЕС, щоб повністю зрозуміти та допомогти усунути бар'єри для розвитку ВЕС в Україні. Це також матиме вплив на інші важливі аспекти розвитку ВЕС, такі як інвестиційна безпека та оптимізація інфраструктури, що сприятиме забезпеченню сприятливого інвестиційного клімату для залучення фінансування з боку приватного сектору, а також збільшенню пропускної здатності енергосистеми та потужностей накопичувачів для управління мінливою вітрогенерацією.

РЕЗУЛЬТАТ II

ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІАТИВИ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

В даному розділі звіту, підготовленому в рамках проєкту «Законодавчі зміни для стимулювання розвитку вітроенергетичного сектору в Україні» (надалі «Проєкт»), представлені детальні законодавчі ініціативи, спрямовані на вирішення законодавчих прогалин в сфері відновлюваної енергетики, зокрема, вітроенергетики, виявлених в рамках комплексної оцінки діючого законодавства України в сфері відновлюваних джерел енергії, проведеної експертами провідних юридичних фірм, які працюють в енергетичному секторі України (Результат I Проєкту).

Даний розділ звіту є Результатом II Проєкту.

Основні положення:

- Запропоновані законодавчі ініціативи базуються на комплексній оцінці законодавства в сфері відновлюваних джерел енергії станом на 1 червня 2024 року.
- До розділу включені додаткові питання, про які учасники вітроенергетичного ринку повідомили авторів після ознайомлення з Результатом I Проєкту.
- Деякі пропозиції, надані в цьому розділі, вже розглядаються Верховною Радою України.
- Пропоновані законодавчі ініціативи структуровані відповідно до діючих нормативно-правових актів (закономів), які регулюють діяльність з проєктування та будівництва вітроелектростанцій та інших об'єктів ВДЕ.

РОЗДІЛ 1: МІСТОБУДІВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011 року № 3038-VI (Закон про містобудування) є основним документом, який регулює містобудівну діяльність в Україні. Пропозиції змін до Закону про містобудування передбачають:

- не поширення вимоги розроблення детального плану територій для вітроенергетичних станцій на період дії воєнного стану та протягом 5 років з дня його закінчення або скасування;
- отримання мотивованого висновку щодо об'єкта заввишки 45 метрів і більше відносно перевищення аеродрому (вертодрому) в межах приаеродромної території має видаватися з урахуванням Порядку визначення у містобудівних умовах і обмеженнях граничної висоти і планувальних обмежень забудови земельних ділянок на приаеродромній території та інформаційної взаємодії з цією метою, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2021 року № 1427 (Порядок 1427) (тобто із зверненням до Державної авіаційної служби України та/або Міністерства оборони через Електронну систему).

Проєкт закону з пояснювальною запискою та порівняльною таблицею додано як Додаток 1 до цього звіту.

РОЗДІЛ 2: ЗЕМЕЛЬНІ ПИТАННЯ

Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III (Земельний кодекс) та Закон України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» від 09 липня 2010 року № 2480-VI (Закон про землі енергетики) регулюють земельні відносини, що виникають при наданні та використанні земельних ділянок для розміщення об'єктів енергетики. Додатково, Водний кодекс України від 06 червня 1995 року № 213/95-ВР (Водний кодекс) визначає особливості розпорядження землями водного фонду.

Пропозиції щодо внесення змін до Земельного кодексу, Закону про землі енергетики та Водного кодексу вносять наступні зміни:

- чітке визначення, що компанії, зареєстровані за українським законодавством, але належать іноземним акціонерам, можуть набувати земельні ділянки як приватної, так і державної власності на підставі договорів купівлі-продажу та в інші способи, не заборонені законодавством;
- передбачена можливість встановлення сервітутів для лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, включаючи під'їзні шляхи до об'єкта енергетики або в його межах;
- передбачена можливість встановлення сервітутів для будівництва, розміщення та експлуатації лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, у тому числі під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики, без зміни цільового призначення цих земельних ділянок;
- замінити право на укладення договору сервітуту відповідним обов'язком;
- передбачена можливість безоплатного користування земельними ділянками державної та комунальної власності на праві сервітуту для будівництва, реконструкції, капітального ремонту, розміщення, експлуатації та обслуговування під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики;
- якщо протягом 45 днів з дня реєстрації заяви про надання дозволу на розроблення технічної документації із землеустрою компетентний орган не надав дозвіл або вмотивовану відмову, заявник може звернутися до землепорядної організації для розроблення документації без такого дозволу;

- встановлена можливість примусового відчуження земельних ділянок приватної власності у разі недосягнення згоди щодо встановлення сервітуту;
- доповнено суб'єктний склад сторін договору про встановлення земельного сервітуту розпорядником земельної ділянки;
- усунуто прогалини в регулюванні земельних та підводних ділянок, розташованих у прибережних зонах та в межах морського шельфу, визначивши цільове призначення ділянок, врегулювавши процедури видачі дозволів на проведення будівельних робіт «під» та «над» водою.

Проект закону з пояснювальною запискою та порівняльною таблицею додано як Додаток 2 до цього звіту.

РОЗДІЛ 3: ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року № 2059-VIII (*Закон про ОВД*) регулює проведення процедури з оцінки впливу на довкілля вітроенергетичними проектами. Пропозиції змін до Закону про ОВД спрямовані на внесення наступних змін:

- продовження терміну дії висновку з оцінки впливу на довкілля та можливості отримання дозволів на його основі;
- визначення змін параметрів вітрових електростанцій як видів діяльності, що звільняються від повторного проведення оцінки впливу на довкілля під час воєнного стану, якщо вони відповідають Критеріям, затвердженими Кабінетом Міністрів України;
- звільнення від повторного проведення оцінки впливу на довкілля, якщо внесені зміни параметрів діяльності, у тому числі вітрових електростанцій, не мають значного впливу на довкілля відповідно до Критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України.

Через євроінтеграційні процеси і триваючи війну Україна вже знаходиться в процесі перемовин з ЄС щодо можливості незастосування процедур стратегічної оцінки та оцінки впливу на довкілля для проектів відбудови. Враховуючи стан української енергетичної системи доцільно також передбачити спрощення процедури оцінки впливу на довкілля і для проектів вітроенергетики, які лише розпочинаються в Україні.

Проект закону з пояснювальною запискою та порівняльною таблицею додано як Додаток 3 до цього звіту.

РОЗДІЛ 4: РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ І ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV (*Цивільний кодекс*) та Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV (*Господарський кодекс*) регулюють питання, пов'язані з правовими відносинами між фізичними та юридичними особами. Обидва кодекси охоплюють питання відшкодування збитків.

Запропоновані зміни визначають, що сторони можуть домовитися про відшкодування збитків за прострочення виконання негрошових зобов'язань.

Проект закону з пояснювальною запискою та порівняльною таблицею додано як Додаток 4 до цього звіту.

РОЗДІЛ 5. ТРАНСПОРТУВАННЯ ОБЛАДНАННЯ

Постанова Кабінету Міністрів України «Про плату за проїзд великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами» від 18 січня 2001 року № 30 (*Правила проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів*) регулює питання умов та режиму проїзду таких транспортних засобів. Вона визначає необхідність отримання дозволу від Державтоінспекції, який має бути погоджений з дорожніми, комунальними, залізничними та іншими підприємствами і організаціями.

Змінами до цієї постанови пропонується погодження дозволів на транспортування за принципом мовчазної згоди, згідно з яким перевізник подає заяву на отримання погодження, і якщо протягом певного періоду часу (наприклад, 10 календарних днів) відповідь не надходить, погодження презюмується, і перевізник може подавати заяву на отримання дозволу.

Проект постанови Кабінету Міністрів України з порівняльною таблицею додано як Додаток 5 до цього звіту.

РОЗДІЛ 6: ПРИЄДНАННЯ ДО ЕЛЕКТРИЧНИХ МЕРЕЖ

Кодекс системи передачі, затверджений постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14 березня 2018 року № 309 (КСП) та Кодекс системи розподілу, затверджений постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 310 (КСР), серед іншого, регулюють питання приєднання електроустановок до електричних мереж.

Зміни, які стосуються встановленої потужності, визначають, що встановлена потужність об'єктів може перевищувати замовлену потужність (максимальну розрахункову або прогнозовану потужність) з урахуванням наявної дозволеної (приєднаної) потужності. Також, уточнено, що обмеження стосується лише виробників, які не мають ліцензії оператора установки зберігання енергії.

Проект постанови НКРЕКП з пояснювальною запискою додано як Додаток 6.1 до цього звіту.

Додатково, Закон України «Про ринок електричної енергії» від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII (Закон про ринок електричної енергії) та Закон про містобудування містять положення щодо приєднання до електричних мереж та чинності технічних умов для таких приєднань.

Пропонуємо внести зміни у Закон про ринок електричної енергії та Закон про містобудування щодо наступного:

- встановлення можливості бронювання потужності для будівництва нових електростанцій потужністю понад 50 МВт;
- збільшення терміну чинності технічних умов на приєднання об'єктів нового будівництва (в т.ч. електростанцій) з урахуванням об'єктованого часу, необхідного для їх будівництва.

Проект закону з пояснювальною запискою та порівняльною таблицею додано як Додаток 6.2 до цього звіту.

РОЗДІЛ 7: РЕФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ РИНКОВОЇ ПРЕМІЇ

Закон про ринок електричної енергії та Закон України «Про альтернативні джерела енергії» від 20 лютого 2003 року № 555-IV (Закон про альтернативні джерела енергії) серед іншого містять положення про систему стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел через механізм ринкової премії.

Пропозиції змін до зазначених законів спрямовані на внесення наступних змін:

- внесення змін до Закону про ринок електричної енергії та Закону про альтернативні джерела енергії з метою покладення обов'язків щодо реалізації механізму ринкової премії з ДП «Гарантований покупець» та ПрАТ НЕК «Укренерго»;
- надання права виробникам електроенергії з альтернативних джерел енергії на укладення прямих договорів про надання послуги за механізмом ринкової премії з ПрАТ НЕК «Укренерго».

Проект закону з пояснювальною запискою та порівняльною таблицею додано як Додаток 7 до цього звіту.

РОЗДІЛ 8: МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ РЕЖИМІВ РОБОТИ ЕНЕРГОСИСТЕМИ ДЛЯ ВИДАЧІ ТЕХНІЧНИХ УМОВ

КСП, серед іншого, не передбачає можливість оператора системи передачі враховувати у своїй діяльності ситуацію, з якою стикається енергетична сфера в Україні та не забезпечує гнучкість у прийнятті рішень для доступу нових користувачів системи передачі застосування через їх відсутність.

Зміни спрямовані на забезпечення (гарантування) інвестору можливості приєднання об'єкта ВДЕ до електричної мережі за схемою, погодженою системним оператором в рамках розробленого ТЕО.

Проект постанови НКРЕКП з пояснювальною запискою додано як Додаток 8 до цього звіту.

ДОДАТОК 1

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» щодо необхідності розроблення та затвердження детального плану територій та порядку визначення гранично допустимої висотності та планувальних обмежень у висновку про можливість/неможливість розміщення на земельній ділянці відповідного об'єкта»

1. МЕТА

Враховуючи сучасні виклики для енергетичної системи, метою законопроекту є прискорення розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні шляхом усунення юридичних та адміністративних бар'єрів, спрощення процедур, що забезпечить чіткі та зрозумілі процедури, зменшить витрати і строки реалізації проєктів та створить сприятливі умови для інвесторів, стимулюючи залучення капіталу та сучасних технологій у сферу відновлюваної енергетики.

Законодавство передбачає передачу (надання) земельних ділянок із земель державної або комунальної власності у власність чи користування для низки потреб на підставі мотивованого висновку уповноваженого органу містобудування та архітектури про можливість розміщення на земельній ділянці відповідного об'єкта, який вважається особливим видом містобудівних умов та обмежень (далі – «МУО»). Водночас, висновок щодо граничної висоти об'єктів на приаеродромній території надається у разі надходження до уповноваженого органу містобудування та архітектури заяви особи для отримання МУО, у зв'язку з чим законодавство містить прогалину в частині порядку надання такого висновку в разі звернення із запитом про надання висновку про можливість розміщення на земельній ділянці відповідного об'єкта, за наявності якого отримання замовником будівництва МУО не вимагається.

2. ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ПРИЙНЯТТЯ АКТА

Необхідність прийняття акта полягає у прискоренні розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні шляхом усунення нормативно-правових та адміністративних бар'єрів, що ускладнюють реалізацію проєктів у цій сфері. Зміст проблеми полягає у тривалому процесі розробки необхідної документації для будівництва об'єктів відновлюваних джерел енергії, що призводить до значних затримок у реалізації цього процесу.

Запропоновані зміни спрямовані на спрощення процедур отримання необхідних документів для реалізації проєктів у сфері енергетики. Це включає зменшення термінів, усунення юридичних труднощів, скорочення витрат та інших ресурсів, необхідних для забезпечення ефективної і швидкої реалізації енергетичних проєктів, що сприятиме підвищенню їхньої ефективності та належної реалізації.

Законопроект розроблено з метою усунення прогалин в законодавстві щодо процедури отримання висновку щодо граничної висоти об'єктів на приаеродромній території у випадку надання висновку про можливість розміщення на земельній ділянці відповідного об'єкта.

3. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОЄКТУ АКТА

Законопроектом передбачається:

- будівництво об'єктів відновлюваних джерел енергії без розроблення детального плану території та іншої документації, передбаченої законодавством України, на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 5 років з дня його закінчення або скасування;

- створення можливості для надання висновків щодо граничної висоти об'єктів на приаеродромній території під час надання висновку про можливість розміщення на земельній ділянці відповідного об'єкта як особливого виду МУО.

4. ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Правовими підставами розроблення законопроекту та іншими нормативно-правовими актами, що діють у відповідній сфері суспільних відносин, є:

- Конституція України
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
- Закон України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів»
- Земельний кодекс України
- Цивільний кодекс України
- Повітряний кодекс України

5. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ

Реалізація законопроекту (у разі його прийняття) не потребуватиме додаткових видатків з державного чи місцевих бюджетів.

6. ПОЗИЦІЯ ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ СТОРІН

Законопроект не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Законопроект не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тобто не потребує надси-
лання на розгляд Науковому комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Законопроект буде надіслано Міністерству юстиції України для проведення його правової експертизи.

7. ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ

Водночас у законопроекті відсутні положення, що:

- стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;
- стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;
- впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

Законопроект буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для проведен-
ня антикорупційної експертизи.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова ек-
спертизи законопроекту не проводились.

8. ПРОГНОЗ РЕЗУЛЬТАТІВ

Прийняття законопроекту необхідне для прискорення розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні шляхом усунення юридичних та адміністративних бар'єрів. Запропоновані зміни створять чіткі та зрозумілі процедури, зменшать витрати та строки реалізації проєктів, сприятимуть привабленню як національних, так і закордонних інвесторів і впровадженню сучасних технологій у сферу відновлюваної енергетики.

Реалізація законопроекту не матиме негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи знижен-
ня спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та довкілля, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утворе-
ними відходами; інші суспільні відносини.

ПРОЄКТ ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» щодо необхідності розроблення та затвердження детального плану територій та порядку визначення гранично допустимої висотності та планувальних обмежень у висновку про можливість/неможливість розміщення на земельній ділянці відповідного об'єкта

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ПОСТАНОВЛЯЄ:

I. Внести до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 34, ст.343) такі зміни:

1) статтю 19 доповнити частиною дванадцятою такого змісту:

«На період дії правового режиму воєнного стану та протягом п'яти років після його припинення або скасування, об'єкти відновлюваних джерел енергії можуть розміщуватися, будуватися та експлуатуватися без необхідності розроблення та затвердження детального плану територій та іншої містобудівної документації (*генерального плану, комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, тощо*).»

2) абзац сороковий пункту 93 розділу V «Прикінцеві положення» доповнити реченнями такого змісту:

«До затвердження містобудівної документації з урахуванням обмежень використання приаеродромної території, встановлених відповідно до Повітряного кодексу України, відомості, визначені пунктами 4 та 8 частини п'ятої статті 29 цього Закону, визначаються з урахуванням порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України. Висновок у такому випадку надається уповноваженим органом містобудування та архітектури на безоплатній основі протягом 30 календарних днів з дня отримання запиту про його надання.»

II. Прикінцеві та перехідні положення.

1) Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2) Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом забезпечити приведення своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» щодо необхідності розроблення та затвердження детального плану територій та порядку визначення гранично допустимої висотності та планувальних обмежень у висновку про можливість/неможливість розміщення на земельній ділянці відповідного об'єкта»

ЗМІСТ ПОЛОЖЕННЯ АКТА ЗАКОНОДАВСТВА	ЗМІСТ ВІДПОВІДНОГО ПОЛОЖЕННЯ ПРОЄКТУ АКТА
Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»	
Стаття 19. Детальний план території Положення відсутнє	Стаття 19. Детальний план території 12. На період дії правового режиму воєнного стану та протягом п'яти років після його припинення або скасування, об'єкти відновлюваних джерел енергії можуть розміщуватися, будуватися та експлуатуватися без необхідності розроблення та затвердження детального плану територій та іншої містобудівної документації (генерального плану, комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, тощо).
Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» Розділ V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	
9³. Під час дії правового режиму воєнного стану на відповідній території допускаються встановлення та зміна цільового призначення земельної ділянки без дотримання правил співвідношення між видом цільового призначення земельної ділянки (у разі зміни цільового призначення земельної ділянки – новим видом її цільового призначення) та видом функціонального призначення території, визначеним відповідною містобудівною документацією (крім природоохоронних та ландшафтно-рекреаційних територій, визначених містобудівною документацією на місцевому рівні, земель, віднесених до категорій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, земель історико-культурного призначення, земель водного фонду (крім розміщення річкових портів (терміналів), а також крім випадків, якщо згідно з містобудівною документацією на місцевому рівні на території відповідної земельної ділянки передбачено розміщення об'єктів освіти, охорони здоров'я, культури, соціального забезпечення, житлово-комунального господарства, цивільного захисту, військових та інших оборонних об'єктів, лінійних об'єктів інженерно-транспортної та енергетичної інфраструктури, інженерної інфраструктури меліоративних систем), для: • Висновок про можливість розміщення на земельній ділянці відповідного об'єкта повинен містити, у тому числі: - відомості, визначені пунктами 1-9 частини п'ятої статті 29 цього Закону. У разі якщо висновок наданий за відсутності містобудівної документації на місцевому рівні, відомості, визначені пунктами 4-6 частини п'ятої статті 29 цього Закону, визначаються з урахуванням типології оточуючої забудови.	9³. Під час дії правового режиму воєнного стану на відповідній території допускаються встановлення та зміна цільового призначення земельної ділянки без дотримання правил співвідношення між видом цільового призначення земельної ділянки (у разі зміни цільового призначення земельної ділянки – новим видом її цільового призначення) та видом функціонального призначення території, визначеним відповідною містобудівною документацією (крім природоохоронних та ландшафтно-рекреаційних територій, визначених містобудівною документацією на місцевому рівні, земель, віднесених до категорій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, земель історико-культурного призначення, земель водного фонду (крім розміщення річкових портів (терміналів), а також крім випадків, якщо згідно з містобудівною документацією на місцевому рівні на території відповідної земельної ділянки передбачено розміщення об'єктів освіти, охорони здоров'я, культури, соціального забезпечення, житлово-комунального господарства, цивільного захисту, військових та інших оборонних об'єктів, лінійних об'єктів інженерно-транспортної та енергетичної інфраструктури, інженерної інфраструктури меліоративних систем), для: • Висновок про можливість розміщення на земельній ділянці відповідного об'єкта повинен містити, у тому числі: - відомості, визначені пунктами 1-9 частини п'ятої статті 29 цього Закону. У разі якщо висновок наданий за відсутності містобудівної документації на місцевому рівні, відомості, визначені пунктами 4-6 частини п'ятої статті 29 цього Закону, визначаються з урахуванням типології оточуючої забудови. До затвердження містобудівної документації з урахуванням обмежень використання приаеродромної території, встановлених відповідно до Повітряного кодексу України, відомості, визначені пунктами 4 та 8 частини п'ятої статті 29 цього Закону, визначаються з урахуванням порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України. Висновок у такому випадку надається уповноваженим органом містобудування та архітектури на безоплатній основі протягом 30 календарних днів з дня отримання запиту про його надання.

ДОДАТОК 2

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення земельних сервітутів та деяких інших питань»

1. МЕТА

Враховуючи сучасні виклики для енергетичної системи, метою законопроекту є прискорення розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні шляхом усунення юридичних та адміністративних бар'єрів, а також врегулювання правового статусу під'їзних шляхів, що забезпечить чіткі та зрозумілі процедури, зменшить витрати і строки реалізації проєктів та створить сприятливі умови для інвесторів, стимулюючи залучення капіталу та сучасних технологій у сферу відновлюваної енергетики.

У наданні сервітутів для будівництва під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики можуть відмовляти у зв'язку з різними тлумаченнями законодавства в частині належності цих під'їзних шляхів до об'єктів енергетики та лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури в більш широкому розумінні. Крім того, практичні труднощі виникають у процесі надання сервітутів на будівництво під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики, адже державні та комунальні розпорядники земельних ділянок стали менш схильними до надання сервітутів у зв'язку із вдосконаленням регулювання питань оренди та обов'язкових орендних платежів, що не завжди збігається з реальними намірами сторін, які прагнуть використовувати ці під'їзні шляхи як шляхи загального користування, у тому числі, для місцевих жителів.

2. ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ПРИЙНЯТТЯ АКТА

Необхідність прийняття акта полягає у прискоренні розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні шляхом усунення нормативно-правових та адміністративних бар'єрів, що ускладнюють реалізацію проєктів у цій сфері.

Зміст проблеми полягає у тривалому процесі розробки необхідної документації для будівництва об'єктів відновлюваних джерел енергії, що призводить до значних затримок у реалізації цього процесу. Через наявність неоднозначностей українського законодавства щодо розміщення, будівництва та утримання під'їзних шляхів до земельних ділянок, вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії на правах сервітуту, забудовники вітрових електростанцій зіштовхуються з труднощами при оформленні сервітутів, що є необхідним для будівництва та обслуговування об'єктів енергетики. Також, українське законодавство містить перешкоди для використання земель водного фонду для будівництва об'єктів, які виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел енергії.

Запропоновані зміни спрямовані на спрощення процедур отримання необхідних документів для реалізації проєктів у сфері енергетики. Це включає зменшення термінів, усунення юридичних труднощів, скорочення витрат та інших ресурсів, необхідних для забезпечення ефективної і швидкої реалізації енергетичних проєктів, що сприятиме підвищенню їхньої ефективності та належної реалізації.

3. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОЄКТУ АКТА

Законопроєктом передбачається:

- можливість встановлення сервітутів для вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, включаючи під'їзні шляхи до об'єкта енергетики або в його межах;
- можливість встановлення сервітутів для будівництва, розміщення та експлуатації для розміщення вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії.

гії, об'єктів лінійної енергетичної інфраструктури, у тому числі під'їзних шляхів до об'єкта енергетики або в його межах, без зміни цільового призначення цих земельних ділянок;

- можливість користування земельними ділянками державної та комунальної власності на праві сервітуту з платою не більше максимального розміру орендної плати за землю державної або комунальної власності, встановленого законом;
- можливість звернення до землевпорядної організації для розроблення документації без дозволу на розроблення технічної документації із землеустрою у разі бездіяльності компетентного органу протягом встановленого часу;
- можливість примусового відчуження земельних ділянок приватної власності у разі недосягнення згоди щодо встановлення сервітуту;
- усунення прогалів в регулюванні земельних та підводних ділянок, розташованих у прибережних зонах та в межах морського шельфу, визначивши цільове призначення ділянок, врегулювавши процедури видачі дозволів на проведення будівельних робіт «під» та «над» водою.

4. ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Правовими підставами розроблення законопроекту та іншими нормативно-правовими актами, що діють у відповідній сфері суспільних відносин, є:

- Конституція України
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
- Закон України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів»
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва»
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типової форми договору про встановлення земельного сервітуту для розміщення об'єктів енергетики та передачі електричної енергії»
- Земельний кодекс України
- Цивільний кодекс України
- Водний кодекс України

5. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ

Реалізація законопроекту (у разі його прийняття) не потребуватиме додаткових видатків з державного чи місцевих бюджетів.

6. ПОЗИЦІЯ ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ СТОРІН

Законопроект не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Законопроект не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тобто не потребує надси-
лання на розгляд Науковому комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Законопроект буде надіслано Міністерству юстиції України для проведення його правової експертизи.

7. ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ

Водночас у законопроекті відсутні положення, що:

- стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;
- стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;
- впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;
- створюють підстави для дискримінації.

Законопроект буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для проведення антикорупційної експертизи.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи законопроекту не проводились.

8. ПРОГНОЗ РЕЗУЛЬТАТІВ

Прийняття законопроекту необхідне для прискорення розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні шляхом усунення юридичних та адміністративних бар'єрів, а також врегулювання правового статусу під'їзних шляхів. Запропоновані зміни створять чіткі та зрозумілі процедури, зменшать витрати та строки реалізації проєктів, сприятимуть привабленню як національних, так і закордонних інвесторів і впровадженню сучасних технологій у сферу відновлюваної енергетики.

Реалізація законопроекту не матиме негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та довкілля, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами; інші суспільні відносини.

ПРОЄКТ ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення земельних сервітутів та деяких інших питань

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ПОСТАНОВЛЯЄ:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів:

1. У Земельному кодексі України (*Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3, ст. 27*):

- 1) статтю п'ятдесят дев'ять доповнити пунктом чотири з позначкою один наступного змісту:
«4¹. Фізичним та юридичним особам органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування із земель водного фонду можуть передаватися у користування на умовах оренди, сервітуту, суперфіцію землі водного фонду для будівництва об'єктів альтернативної енергетики та виробництва електричної енергії без проведення аукціонів.»
- 2) абзац другий частини чотири статті шістдесят викласти у наступній редакції:
«гідротехнічні, гідрометричні, лінійні споруди та об'єкти альтернативної енергетики;»
- 3) підпункт «г» другої частини статті шістдесят один викласти у наступній редакції:
«г) будівництво будь-яких споруд (*крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, об'єктів альтернативної енергетики, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій, майданчиків для занять спортом на відкритому повітрі, об'єктів фізичної культури і спорту, які не є об'єктами нерухомості*), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;»
- 4) частину третю статті шістдесят два викласти у наступній редакції:
«3. У межах пляжної зони прибережних захисних смуг забороняється будівництво будь-яких споруд, крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних, об'єктів альтернативної енергетики, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій.»
- 5) у статті 82:
 - після частини другої доповнити частиною третьою такого змісту:
«3. Юридичні особи створені відповідно до законодавства України, учасниками (*акціонерами, членами*) яких є громадяни України та/або юридичні особи України, та/або іноземні юридичні особи, та/або громадяни інших держав, та/або держава, та/або територіальні громади можуть набувати у власність земельні ділянки в межах та/або за межами населених пунктів у випадках, визначених частиною першою статті 82, та в порядку, встановленому Земельним кодексом України для юридичних осіб заснованих громадянами України або юридичними особами України, окрім земельних ділянок сільськогосподарського призначення.»
 - У зв'язку з цим частину третю вважати частиною четвертою.
- 6) у статті 98:
 - частину першу доповнити абзацом другим такого змісту:
«У випадку встановлення платного земельного сервітуту розмір, умови і строки внесення плати за землю при встановленні земельного сервітуту (*плата за земельний сервітут*) встановлюються за згодою сторін у договорі про встановлення земельного сервітуту. Плата за землю при встановленні земельного сервітуту (*плата за земельний сервітут*) за земельні ділянки державної та комунальної власності не може перевищувати максимальний розмір орендної плати за землю державної або комунальної власності, встановлені законом;»
- 7) у статті 99:
 - пункт в-4 частини першої після слів: «інших лінійних комунікацій» доповнити словами та знаками: «, у тому числі, під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики, вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії».

2. У Законі України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 1, ст. 1; 2021 р., № 44, ст. 354):

1) у статті 14:

- частину першу після слів «для потреб енергетики, у тому числі для» доповнити словами та знаками «будівництва вітрових електричних установок (вітрогенераторів) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії та після слів «лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури,» доповнити словами та знаками «у тому числі під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики,»;
- перше речення частини другої викласти в такій редакції:
«Вітрові електричні установки (вітрогенератори) та фундаменти під ними, установки зберігання енергії, лінійні об'єкти енергетичної інфраструктури, у тому числі під'їзні шляхи до або в межах об'єкта енергетики, розміщуються на земельних ділянках усіх категорій земель без зміни їх цільового призначення,»
- частину третю після слів «Для будівництва, розміщення та експлуатації» доповнити словами та знаками «вітрових електричних установок (вітрогенераторів) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії та після слів «лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури» доповнити словами та знаками «, у тому числі під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики,»;

2) у статті 16:

- частину першу викласти в такій редакції:
«Підприємства, які будують чи експлуатують об'єкти енергетики та передачі електричної енергії, мають право використовувати земельні ділянки за договором про встановлення земельного сервітуту з власником (розпорядником) чи користувачем земельної ділянки або за рішенням суду для розміщення об'єктів, зазначених у частинах другій та четвертій цієї статті, на праві постійних або строкових земельних сервітутів.»;
 - частину другу після слів «трансформаторних підстанцій,» доповнити словами та знаками «вітрових електричних установок (вітрогенераторів) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії,»;
 - частину четверту викласти в такій редакції:
«Постійні або строкові земельні сервітути мають встановлюватися для:
 - будівництва, реконструкції, капітального ремонту, розміщення, експлуатації та обслуговування вітрових електричних установок (вітрогенераторів) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, у тому числі під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики;
 - проходу, проїзду, а також перевезення будівельних та інших матеріалів через земельну ділянку для будівництва, експлуатації та обслуговування вітрових електричних установок (вітрогенераторів) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, у тому числі під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики;
 - розміщення на земельній ділянці інформаційних щитів, попереджувальних знаків, які стосуються будівництва, експлуатації та обслуговування вітрових електричних установок (вітрогенераторів) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, у тому числі під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики;
 - проведення вишукувальних, дослідних та інших робіт для будівництва вітрових електричних установок (вітрогенераторів) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, у тому числі під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики.»;
 - після частини восьмої доповнити новою частиною такого змісту:
«У разі, якщо у 45-денний строк з дня реєстрації клопотання про надання дозволу на розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту, відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування не надав такого дозволу або вмотивовану відмову в його наданні, особа, яка подала відповідне клопотання, з наступного дня після закінчення зазначеного строку має право звернутися до землевпорядної організації за розробленням технічної документації без дозволу, про що письмово повідомляє відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування.»
- У зв'язку з цим частини з дев'ятої по сімнадцяту вважати частинами з десятої по вісімнадцяту відповідно;
- частину десятю після слів «встановлення земельного сервітуту» доповнити словами та знаками «на земельній ділянці приватної власності, така».

3. Внести до Водного кодексу України (Відомості Верховної Ради, 1995, № 24, стаття 189) наступні зміни:

- 1) статтю сорок вісім доповнити частину «Не належать до спеціального водокористування» пунктом такого змісту:
«Виробництво електричної енергії об'єктами альтернативної енергетики у порядку, що визначається законодавством.»
- 2) пункт сьомий статті вісімдесят викласти в наступній редакції:
«7) надавати земельні ділянки у заплавах річок під будь-яке будівництво (крім гідротехнічних, гідрометричних, лінійних споруд та об'єктів альтернативної енергетики), а також для садівництва та городництва;»
- 3) статтю вісімдесят п'ять доповнити абзацем:
«У користування на умовах оренди, сервітуту, суперфіцію землі водного фонду можуть надаватися фізичним та юридичним особам для будівництва об'єктів альтернативної енергетики та виробництва електричної енергії без проведення аукціонів.»
- 4) абзац перший статті вісімдесят шість викласти в наступній редакції:
«На землях водного фонду можуть проводитися роботи, пов'язані з будівництвом гідротехнічних, лінійних та гідрометричних споруд, об'єктів альтернативної енергетики, інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, поглибленням дна для забезпечення судноплавства, у тому числі експлуатаційне днопоглиблення (роботи, що проводяться з метою підтримання заданих навігаційних габаритів морських і внутрішніх водних шляхів, акваторій морських портів), видобуванням корисних копалин (крім піску, гальки і гравію в руслах малих та гірських річок), розчищення русел річок, каналів і дна водойм, прокладанням кабелів, трубопроводів, інших комунікацій, а також бурові та геологорозвідувальні роботи.»
- 5) абзац другий статті вісімдесят шість викласти в наступній редакції:
«Місця і порядок проведення зазначених робіт (крім експлуатаційного днопоглиблення) визначаються відповідно до проектів, що погоджуються з обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства (крім робіт на землях, зайнятих морями, а також робіт, пов'язаних з будівництвом, облаштуванням та утриманням інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій, а також об'єктів альтернативної енергетики), та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.»
- 6) абзац дев'ятнадцятий статті вісімдесят вісім викласти у наступній редакції:
«Гідротехнічні, гідрометричні, лінійні споруди та об'єкти альтернативної енергетики;»
- 7) абзац шостий статті вісімдесят дев'ять викласти у наступній редакції:
«4) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій, майданчиків для занять спортом на відкритому повітрі, об'єктів фізичної культури і спорту, які не є об'єктами нерухомості, а також об'єктів альтернативної енергетики), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;»
- 8) абзац восьмий статті дев'яносто викласти у наступній редакції:
«У межах пляжної зони прибережних захисних смуг забороняється будівництво будь-яких споруд, крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних, об'єктів альтернативної енергетики, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій.»

II. Прикінцеві та перехідні положення.

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення земельних сервітутів та деяких інших питань»

ЗМІСТ ПОЛОЖЕННЯ АКТА ЗАКОНОДАВСТВА	ЗМІСТ ВІДПОВІДНОГО ПОЛОЖЕННЯ ПРОЄКТУ АКТА
Земельний кодекс України	
Стаття 59. Право на землі водного фонду Положення відсутнє	Стаття 59. Право на землі водного фонду 4 ¹ . Фізичним та юридичним особам органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування із земель водного фонду можуть передаватися у користування на умовах оренди, сервітуту, суперфіцію землі водного фонду для будівництва об'єктів альтернативної енергетики та виробництва електричної енергії без проведення аукціонів.
Стаття 60. Прибережні захисні смуги 4. У межах прибережних захисних смуг забезпечується безперешкодний та безоплатний доступ громадян до узбережжя морів, морських заток, лиманів та островів у внутрішніх морських водах у межах пляжної зони, до берегів річок, водойм та островів для загального водокористування, крім земель охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон та зон особливого режиму використання земель, а також земельних ділянок, на яких розташовані: • гідротехнічні, гідрометричні та лінійні споруди;	Стаття 60. Прибережні захисні смуги 4. У межах прибережних захисних смуг забезпечується безперешкодний та безоплатний доступ громадян до узбережжя морів, морських заток, лиманів та островів у внутрішніх морських водах у межах пляжної зони, до берегів річок, водойм та островів для загального водокористування, крім земель охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон та зон особливого режиму використання земель, а також земельних ділянок, на яких розташовані: • гідротехнічні, гідрометричні, лінійні споруди та об'єкти альтернативної енергетики;
Стаття 61. Обмеження у використанні земельних ділянок прибережних захисних смуг уздовж річок, навколо водойм та на островах 2. У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється: г) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій, майданчиків для занять спортом на відкритому повітрі, об'єктів фізичної культури і спорту, які не є об'єктами нерухомості), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;	Стаття 61. Обмеження у використанні земельних ділянок прибережних захисних смуг уздовж річок, навколо водойм та на островах 2. У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється: г) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, об'єктів альтернативної енергетики, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій, майданчиків для занять спортом на відкритому повітрі, об'єктів фізичної культури і спорту, які не є об'єктами нерухомості), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;
Стаття 62. Обмеження у використанні земельних ділянок прибережних захисних смуг уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах 3. У межах пляжної зони прибережних захисних смуг забороняється будівництво будь-яких споруд, крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій.	Стаття 62. Обмеження у використанні земельних ділянок прибережних захисних смуг уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах 3. У межах пляжної зони прибережних захисних смуг забороняється будівництво будь-яких споруд, крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних, об'єктів альтернативної енергетики, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій.

Стаття 82. Право власності на землю юридичних осіб

1. Юридичні особи (засновані громадянами України або юридичними особами України) можуть набувати у власність земельні ділянки для здійснення підприємницької діяльності у разі:

- а) придбання за договором купівлі-продажу, ренти, дарування, міни, іншими цивільно-правовими угодами;
- б) внесення земельних ділянок її засновниками до статутного капіталу;
- в) прийняття спадщини;
- г) виникнення інших підстав, передбачених законом.

2. Юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства іноземної держави, можуть набувати право власності на земельні ділянки несільськогосподарського призначення:

- а) у межах населених пунктів у разі придбання об'єктів нерухомого майна та для спорудження об'єктів, пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності в Україні;
- б) за межами населених пунктів у разі придбання об'єктів нерухомого майна.

3. Земельні ділянки сільськогосподарського призначення, отримані у спадщину юридичними особами, які відповідно до цього Кодексу не можуть набувати їх у власність, підлягають відчуженню протягом одного року.

Стаття 82. Право власності на землю юридичних осіб

1. Юридичні особи (засновані громадянами України або юридичними особами України) можуть набувати у власність земельні ділянки для здійснення підприємницької діяльності у разі:

- а) придбання за договором купівлі-продажу, ренти, дарування, міни, іншими цивільно-правовими угодами;
- б) внесення земельних ділянок її засновниками до статутного капіталу;
- в) прийняття спадщини;
- г) виникнення інших підстав, передбачених законом.

2. Юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства іноземної держави, можуть набувати право власності на земельні ділянки несільськогосподарського призначення:

- а) у межах населених пунктів у разі придбання об'єктів нерухомого майна та для спорудження об'єктів, пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності в Україні;
- б) за межами населених пунктів у разі придбання об'єктів нерухомого майна.

3. Юридичні особи створені відповідно до законодавства України, учасниками (акціонерами, членами) яких є громадяни України та/або юридичні особи України, та/або іноземні юридичні особи, та/або громадяни інших держав, та/або держава, та/або територіальні громади можуть набувати у власність земельні ділянки в межах та/або за межами населених пунктів у випадках, визначених частиною першою статті 82, та в порядку, встановленому Земельним кодексом України для юридичних осіб заснованих громадянами України або юридичними особами України, окрім земельних ділянок сільськогосподарського призначення.

4. Земельні ділянки сільськогосподарського призначення, отримані у спадщину юридичними особами, які відповідно до цього Кодексу не можуть набувати їх у власність, підлягають відчуженню протягом одного року.

Стаття 98. Зміст права земельного сервітуту

1. Право земельного сервітуту – це право власника або землекористувача земельної ділянки чи іншої заінтересованої особи на обмежене платне або безоплатне користування чужою земельною ділянкою (ділянками).

Стаття 98. Зміст права земельного сервітуту

1. Право земельного сервітуту – це право власника або землекористувача земельної ділянки чи іншої заінтересованої особи на обмежене платне або безоплатне користування чужою земельною ділянкою (ділянками).

У випадку встановлення платного земельного сервітуту розмір, умови і строки внесення плати за землю при встановленні земельного сервітуту (плата за земельний сервітут) встановлюються за згодою сторін у договорі про встановлення земельного сервітуту. Плата за землю при встановленні земельного сервітуту (плата за земельний сервітут) за земельні ділянки державної та комунальної власності не може перевищувати максимальний розмір орендної плати за землю державної або комунальної власності, встановлені законом.

Стаття 99. Види права земельного сервітуту

Власники або землекористувачі земельних ділянок чи інші заінтересовані особи можуть вимагати встановлення таких земельних сервітутів:

- а) право проходу та проїзду на велосипеді;
- б) право проїзду на транспортному засобі по наявному шляху;
- в) право на розміщення тимчасових споруд (*малих архітектурних форм*);
- в¹⁾ право на будівництво та розміщення об'єктів нафтогазовидобування;
- в²⁾ право на розміщення об'єктів трубопровідного транспорту;
- в³⁾ право на користування земельною ділянкою для потреб геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (*промислової розробки родовищ*) загальнодержавного та місцевого значення та (або) для видобування корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення з правом будівництва та розміщення споруд/об'єктів, пов'язаних із зазначеним видом діяльності, за умови що при цьому не порушуються права землевласника, передбачені статтею 98 цього Кодексу;
- в⁴⁾ право прокладання та експлуатації ліній електропередачі, електронних комунікаційних мереж, трубопроводів, інших лінійних комунікацій;

Стаття 99. Види права земельного сервітуту

Власники або землекористувачі земельних ділянок чи інші заінтересовані особи можуть вимагати встановлення таких земельних сервітутів:

- а) право проходу та проїзду на велосипеді;
- б) право проїзду на транспортному засобі по наявному шляху;
- в) право на розміщення тимчасових споруд (*малих архітектурних форм*);
- в¹⁾ право на будівництво та розміщення об'єктів нафтогазовидобування;
- в²⁾ право на розміщення об'єктів трубопровідного транспорту;
- в³⁾ право на користування земельною ділянкою для потреб геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (*промислової розробки родовищ*) загальнодержавного та місцевого значення та (або) для видобування корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення з правом будівництва та розміщення споруд/об'єктів, пов'язаних із зазначеним видом діяльності, за умови що при цьому не порушуються права землевласника, передбачені статтею 98 цього Кодексу;
- в⁴⁾ право прокладання та експлуатації ліній електропередачі, електронних комунікаційних мереж, трубопроводів, інших лінійних комунікацій, у тому числі, під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики, вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії;

Закон України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів»

Стаття 14. Порядок надання та використання земельних ділянок для розміщення об'єктів енергетики

Земельні ділянки державної та комунальної власності надаються у власність і користування (у тому числі в оренду або користування на умовах сервітуту) для потреб енергетики, у тому числі для будівництва, розміщення та експлуатації лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень та в порядку, встановленому Земельним кодексом України з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Лінійні об'єкти енергетичної інфраструктури розміщуються на земельних ділянках усіх категорій земель без зміни їх цільового призначення. На землях, віднесених до категорії земель, визначених пунктом «ж» частини першої статті 19 Земельного кодексу України, можуть розміщуватися об'єкти альтернативної енергетики, що використовують відновлювані джерела енергії (*енергія сонячна, вітрова, аеротермальна, геотермальна, гідротермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів*), незалежно від цільового призначення таких земельних ділянок.

Стаття 14. Порядок надання та використання земельних ділянок для розміщення об'єктів енергетики

Земельні ділянки державної та комунальної власності надаються у власність і користування (у тому числі в оренду або користування на умовах сервітуту) для потреб енергетики, у тому числі для будівництва вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, будівництва, розміщення та експлуатації лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, у тому числі, під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики, за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень та в порядку, встановленому Земельним кодексом України з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Вітрові електричні установки (*вітрогенератори*) та фундаменти під ними, лінійні об'єкти енергетичної інфраструктури, установки зберігання енергії у тому числі, під'їзні шляхи до або в межах об'єкта енергетики, розміщуються на земельних ділянках усіх категорій земель без зміни їх цільового призначення. На землях, віднесених до категорії земель, визначених пунктом «ж» частини першої статті 19 Земельного кодексу України, можуть розміщуватися об'єкти альтернативної енергетики, що використовують відновлювані джерела енергії (*енергія сонячна, вітрова, аеротермальна, геотермальна, гідротермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів*), незалежно від цільового призначення таких земельних ділянок.

Для будівництва, розміщення та експлуатації лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури земельні ділянки всіх форм власності, за договором з власником чи користувачем земельної ділянки, можуть використовуватися також шляхом встановлення постійних або строкових земельних сервітутів без зміни цільового призначення цих земельних ділянок.

Стаття 16. Встановлення земельних сервітутів для розміщення об'єктів енергетики та передачі електроенергії

Підприємства, які будують чи експлуатують об'єкти енергетики та передачі електричної енергії, мають право використовувати земельні ділянки за договором про встановлення земельного сервітуту з власником чи користувачем земельної ділянки або за рішенням суду для розміщення об'єктів, зазначених у частинах другій та четвертій цієї статті, на праві постійних або строкових земельних сервітутів.

Постійні земельні сервітути можуть встановлюватися для розміщення споруд опорних конструкцій повітряних ліній електропередачі, трансформаторних підстанцій, розподільних пунктів, пристроїв і споруд.

Постійні або строкові земельні сервітути можуть встановлюватися для:

- будівництва, реконструкції, капітального ремонту, розміщення експлуатації лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури;
- проходу, проїзду, а також перевезення будівельних та інших матеріалів через земельну ділянку для будівництва і експлуатації лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури;
- розміщення на земельній ділянці інформаційних щитів, попереджувальних знаків, які стосуються будівництва та експлуатації лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури;
- проведення вишукувальних, дослідних та інших робіт для будівництва лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури.

Положення відсутнє

Для будівництва, розміщення та експлуатації вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, у тому числі, під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики, земельні ділянки всіх форм власності, за договором з власником чи користувачем земельної ділянки, можуть використовуватися також шляхом встановлення постійних або строкових земельних сервітутів без зміни цільового призначення цих земельних ділянок.

Стаття 16. Встановлення земельних сервітутів для розміщення об'єктів енергетики та передачі електроенергії

Підприємства, які будують чи експлуатують об'єкти енергетики та передачі електричної енергії, мають право використовувати земельні ділянки за договором про встановлення земельного сервітуту з власником (*розпорядником*) чи користувачем земельної ділянки або за рішенням суду для розміщення об'єктів, зазначених у частинах другій та четвертій цієї статті, на праві постійних або строкових земельних сервітутів.

Постійні земельні сервітути можуть встановлюватися для розміщення споруд опорних конструкцій повітряних ліній електропередачі, трансформаторних підстанцій, вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, розподільних пунктів, пристроїв і споруд.

Постійні або строкові земельні сервітути мають встановлюватися для:

- будівництва, реконструкції, капітального ремонту, розміщення, експлуатації та обслуговування вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, у тому числі, під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики;
- проходу, проїзду, а також перевезення будівельних та інших матеріалів через земельну ділянку для будівництва, експлуатації та обслуговування вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, у тому числі, під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики;
- розміщення на земельній ділянці інформаційних щитів, попереджувальних знаків, які стосуються будівництва, експлуатації та обслуговування вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, у тому числі, під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики;
- проведення вишукувальних, дослідних та інших робіт для будівництва вітрових електричних установок (*вітрогенераторів*) та фундаментів під ними, установок зберігання енергії, лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, у тому числі, під'їзних шляхів до або в межах об'єкта енергетики.

У разі недосягнення згоди щодо встановлення земельного сервітуту земельна ділянка може бути відчужена в порядку, встановленому Законом України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності».	18. У разі, якщо у 45-денний строк з дня реєстрації клопотання про надання дозволу на розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються право сервітуту, відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування не надав такого дозволу або вмотивовану відмову в його наданні, особа, яка подала відповідне клопотання, з наступного дня після закінчення зазначеного строку має право звернутися до землеупорядної організації за розробленням такої технічної документації без такого дозволу, про що письмово повідомляє відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування. У разі недосягнення згоди щодо встановлення земельного сервітуту на земельній ділянці приватної власності, така земельна ділянка може бути відчужена в порядку, встановленому Законом України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності».
Водний кодекс України	
Стаття 48. Спеціальне водокористування Положення відсутнє	Стаття 48. Спеціальне водокористування Не належать до спеціального водокористування: Виробництво електричної енергії об'єктами альтернативної енергетики у порядку, що визначається законодавством.
Стаття 80. Особливості користування малими річками З метою охорони водності малих річок забороняється: 7) надавати земельні ділянки у заплавах річок під будь-яке будівництво (крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних споруд), а також для садівництва та городництва;	Стаття 80. Особливості користування малими річками З метою охорони водності малих річок забороняється: 7) надавати земельні ділянки у заплавах річок під будь-яке будівництво (крім гідротехнічних, гідрометричних, лінійних споруд та об'єктів альтернативної енергетики), а також для садівництва та городництва;
Стаття 85. Користування землями водного фонду Положення відсутнє	Стаття 85. Користування землями водного фонду У користування на умовах оренди, сервітуту, суперфіцію землі водного фонду можуть надаватися фізичним та юридичним особам для будівництва об'єктів альтернативної енергетики та виробництва електричної енергії без проведення аукціонів.
Стаття 86. Проведення робіт на землях водного фонду На землях водного фонду можуть проводитися роботи, пов'язані з будівництвом гідротехнічних, лінійних та гідрометричних споруд, інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, поглибленням дна для забезпечення судноплавства, у тому числі експлуатаційне днопоглиблення (роботи, що проводяться з метою підтримання заданих навігаційних габаритів морських і внутрішніх водних шляхів, акваторій морських портів), видобуванням корисних копалин (крім піску, гальки і гравію в руслах малих та гірських річок), розчисткою русел річок, каналів і дна водойм, прокладанням кабелів, трубопроводів, інших комунікацій, а також бурові та геологорозвідувальні роботи.	Стаття 86. Проведення робіт на землях водного фонду На землях водного фонду можуть проводитися роботи, пов'язані з будівництвом гідротехнічних, лінійних та гідрометричних споруд, об'єктів альтернативної енергетики, інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, поглибленням дна для забезпечення судноплавства, у тому числі експлуатаційне днопоглиблення (роботи, що проводяться з метою підтримання заданих навігаційних габаритів морських і внутрішніх водних шляхів, акваторій морських портів), видобуванням корисних копалин (крім піску, гальки і гравію в руслах малих та гірських річок), розчисткою русел річок, каналів і дна водойм, прокладанням кабелів, трубопроводів, інших комунікацій, а також бурові та геологорозвідувальні роботи.

Місця і порядок проведення зазначених робіт (крім експлуатаційного днопоглиблення) визначаються відповідно до проектів, що погоджуються з обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства (крім робіт на землях, зайнятих морями, а також робіт, пов'язаних з будівництвом, облаштуванням та утриманням інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій), та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр. Місця і порядок проведення експлуатаційного днопоглиблення визначаються відповідно до паспортів гідротехнічних споруд та/або плану шляхових робіт і не потребують отримання дозволу на проведення робіт на землях водного фонду.	Місця і порядок проведення зазначених робіт (крім експлуатаційного днопоглиблення) визначаються відповідно до проектів, що погоджуються з обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства (крім робіт на землях, зайнятих морями, а також робіт, пов'язаних з будівництвом, облаштуванням та утриманням інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій, а також об'єктів альтернативної енергетики), та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр. Місця і порядок проведення експлуатаційного днопоглиблення визначаються відповідно до паспортів гідротехнічних споруд та/або плану шляхових робіт і не потребують отримання дозволу на проведення робіт на землях водного фонду.
Стаття 88. Прибережні захисні смуги Громадянам забезпечується безперешкодний та безоплатний доступ до узбережжя морів, морських заток, лиманів та островів у внутрішніх морських водах у межах пляжної зони, до берегів річок, водойм та островів для загального водокористування, крім земель охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон та зон особливого режиму використання земель, а також земельних ділянок, на яких розташовані: • гідротехнічні, гідрометричні та лінійні споруди;	Стаття 88. Прибережні захисні смуги Громадянам забезпечується безперешкодний та безоплатний доступ до узбережжя морів, морських заток, лиманів та островів у внутрішніх морських водах у межах пляжної зони, до берегів річок, водойм та островів для загального водокористування, крім земель охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон та зон особливого режиму використання земель, а також земельних ділянок, на яких розташовані: • гідротехнічні, гідрометричні, лінійні споруди та об'єкти альтернативної енергетики;
Стаття 89. Обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється: 4) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій, майданчиків для занять спортом на відкритому повітрі, об'єктів фізичної культури і спорту, які не є об'єктами нерухомості), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;	Стаття 89. Обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється: 4) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій, майданчиків для занять спортом на відкритому повітрі, об'єктів фізичної культури і спорту, які не є об'єктами нерухомості, а також об'єктів альтернативної енергетики), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;
Стаття 90. Обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах У межах пляжної зони прибережних захисних смуг забороняється будівництво будь-яких споруд, крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій.	Стаття 90. Обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах У межах пляжної зони прибережних захисних смуг забороняється будівництво будь-яких споруд, крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних, об'єктів альтернативної енергетики, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій.

ДОДАТОК 3

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»

1. МЕТА

Враховуючи сучасні виклики для енергетичної системи, метою законопроекту є прискорення розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні шляхом усунення юридичних та адміністративних бар'єрів, спрощення процедур оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки, що забезпечить чіткі та зрозумілі процедури, зменшить витрати і строки реалізації проєктів та створить сприятливі умови для інвесторів, стимулюючи залучення капіталу та сучасних технологій у сферу відновлюваної енергетики.

2. ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ПРИЙНЯТТЯ АКТУ

Необхідність прийняття акту полягає у прискоренні розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні шляхом усунення нормативно-правових та адміністративних бар'єрів, що ускладнюють реалізацію проєктів у цій сфері.

Зміст проблеми полягає у тривалому процесі розробки необхідної документації для будівництва об'єктів відновлюваних джерел енергії, що призводить до значних затримок у реалізації цього процесу. Забудовники вітрових електростанцій стикаються з необґрунтовано складними процедурами оцінки впливу на довкілля, стратегічної екологічної оцінки та повторного проведення оцінки впливу на довкілля для проєктів, які вже пройшли первинну оцінку, що потребує значних часових, фінансових та інших ресурсів, а також призводить до суттєвих затримок.

Запропоновані зміни спрямовані на спрощення процедур отримання необхідних документів для реалізації проєктів у сфері енергетики. Це включає зменшення термінів, усунення юридичних труднощів, скорочення витрат та інших ресурсів, необхідних для забезпечення ефективної і швидкої реалізації енергетичних проєктів, що сприятиме підвищенню їхньої ефективності та належної реалізації.

Проектом закону пропонується на строк дії воєнного стану та 5 років після його припинення чи скасування дозволити зміну цільового призначення земель сільськогосподарського призначення та особливо цінних земель (якщо нове призначення відноситься хоча б до одного виду діяльності, що входить у першу або другу категорію видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля) без проведення процедур з оцінки впливу на довкілля, якщо така зміна відбувається для подальшого використання відповідних земельних ділянок для будівництва об'єктів генерації електричної енергії з енергії вітру.

Норма абзацу четвертого пункту 2 частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», яку пропонується не застосовувати протягом строку дії воєнного стану та протягом 5 років після його припинення чи скасування, фактично вимагає двічі проводити оцінку впливу на довкілля для однієї і тієї ж діяльності – спочатку при зміні цільового призначення землі, яка використовуватиметься у такій діяльності, а потім безпосередньо перед початком відповідної діяльності. При цьому, очевидно, що оцінка впливу на довкілля при зміні цільового призначення земель сільськогосподарського призначення та особливо цінних земель нерозривно пов'язана із конкретним видом планової діяльності, однак при зміні цільового призначення особа, яка має намір здійснювати таку діяльність не має повної інформації щодо конфігурації, обсягів та інших параметрів планової діяльності, яка здійснюватиметься після зміні цільового призначення, що, по-перше, унеможлиблює врахування усіх аспектів майбутньої планової діяльності під час проведення оцінки впливу на довкілля при зміні цільового призначення земель сільськогосподарського призначення та особливо цінних земель, а по-друге, унеможлиблює підготовку єдиного звіту з оцінки впливу на довкілля як для зміні цільового призначення так і для безпосередньо планової діяльності. Внаслідок цього добросовісні замовники, вимушені витрачати час та ресурси на проведення оцінки впливу на довкілля двічі для фактично одного виду діяльності, в той час як недобросовісні можуть у багатьох випадках уникати вказівок

на те, що зміна цільового призначення здійснюється для ведення діяльності, яка належить до першої чи другої категорії видів планової діяльності.

Додатково варто відзначити, що за чинним законодавством при зміні цільового призначення земельних ділянок категорія земель та вид цільового призначення земельної ділянки визначаються в межах відповідного виду функціонального призначення території, передбаченого затвердженням комплексним планом просторового розвитку території територіальної громади або генеральним планом населеного пункту. В окремих випадках допускається зміна цільового призначення на підставі детальних планів території. У будь-якому із цих випадків, при розробці конкретного типу містобудівної документації здійснюється стратегічна екологічна оцінка відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності». При цьому зміст стратегічної екологічної оцінки вимагає аналізу можливих наслідків (позитивних та негативних) від реалізації містобудівної документації для довкілля, у тому числі здоров'я населення. З огляду на це, виключення вимоги про здійснення оцінки впливу на довкілля під час зміни цільового призначення земель сільськогосподарського призначення чи особливо цінних земель (якщо нове призначення відноситься хоча б до одного виду діяльності, що входить у першу або другу категорію видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля) аж ніяк не створить ситуацію, коли планування таких змін цільового призначення відбуватиметься без аналізу відповідних заходів на довкілля.

Законопроект також передбачає можливість імплементації спрощень в процесі реалізації процедури оцінки впливу на довкілля. Наразі, через євроінтеграційні процеси і триваючи війну Україна вже знаходиться в процесі перемовин з Європейським Союзом щодо можливості незастосування процедур стратегічної оцінки та оцінки впливу на довкілля для проектів відбудови. Враховуючи стан української енергетичної системи доцільно також передбачити спрощення процедури оцінки впливу на довкілля і для проектів віт-роенергетики, які лише розпочинаються в Україні.

3. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОЄКТУ АКТА

Законопроектом передбачається:

- продовження терміну дії висновку з оцінки впливу на довкілля та можливості отримання дозволів на його основі;
- визначення змін параметрів вітрових електростанцій як видів діяльності, що звільняються від повторного проведення оцінки впливу на довкілля під час воєнного стану, якщо вони відповідають Критеріям, затвердженими Кабінетом Міністрів України;
- на строк дії воєнного стану та 5 років після його припинення чи скасування дозволити зміну цільового призначення земель сільськогосподарського призначення та особливо цінних земель (якщо нове призначення відноситься хоча б до одного виду діяльності, що входить у першу або другу категорію видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля) без проведення процедур з оцінки впливу на довкілля, якщо така зміна відбувається для подальшого використання відповідних земельних ділянок для будівництва об'єктів генерації електричної енергії з енергії вітру;
- звільнення від повторного проведення оцінки впливу на довкілля, якщо внесені зміни параметрів діяльності, у тому числі вітрових електростанцій, не мають значного впливу на довкілля відповідно до Критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України.

4. ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Правовими підставами розроблення законопроекту та іншими нормативно-правовими актами, що діють у відповідній сфері суспільних відносин, є:

- Конституція України
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
- Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»
- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля»
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення експертизи містобудівної документації»
- Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Про затвердження Загальних методичних рекомендацій щодо змісту та порядку складання звітів з оцінки впливу на довкілля»

5. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ

Реалізація законопроекту (у разі його прийняття) не потребуватиме додаткових видатків з державного чи місцевих бюджетів.

6. ПОЗИЦІЯ ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ СТОРІН

Законопроект не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Законопроект не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тобто не потребує надси-
лання на розгляд Науковому комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Законопроект буде надіслано Міністерству юстиції України для проведення його правової експертизи.

7. ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ

Водночас у законопроекті відсутні положення, що:

- стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;
- стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;
- впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;
- створюють підстави для дискримінації.

Законопроект буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для проведен-
ня антикорупційної експертизи.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова ек-
спертизи законопроекту не проводились.

8. ПРОГНОЗ РЕЗУЛЬТАТІВ

Прийняття законопроекту необхідне для прискорення розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні шляхом усунення юридичних та адміністративних бар'єрів, спрощення процедур оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки. Запропоновані зміни створять чіткі та зрозумілі процедури, зменшать витрати та строки реалізації проєктів, сприятимуть привабленню як національних, так і закордонних інвес-
торів і впровадженню сучасних технологій у сферу відновлюваної енергетики.

Реалізація законопроекту не матиме негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи знижен-
ня спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та довкілля, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утворе-
ними відходами; інші суспільні відносини.

ПРОЄКТ ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ПОСТАНОВЛЯЄ:

I. Внести до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 29, ст.315) такі зміни:

1) після абзацу другого частини першої статті третьої доповнити новими абзацами третім та четвертим такого змісту:

«Під час дії правового режиму воєнного стану зміни параметрів вітрових електростанцій звільняється від повторного проведення оцінки впливу на довкілля, якщо належить до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України.»;

Під час дії воєнного стану та протягом п'яти років з дня його припинення або скасування в Україні або у відповідній окремій місцевості оцінці впливу на довкілля не підлягає зміна цільового призначення земель сільськогосподарського призначення (якщо нове призначення відноситься хоча б до одного виду діяльності, зазначеного у частинах другій та третій цієї статті) та зміна цільового призначення особливо цінних земель, якщо зміна такого цільового призначення відбувається для використання земельних ділянок для будівництва вітрових парків, вітрових електростанцій, що мають дві і більше турбіни або висота яких становить 50 метрів і більше»;

2) у статті 9:

- частину дев'яту доповнити абзацами два і три відповідно:

«Вимога про повторне проведення оцінки впливу на довкілля не поширюється на зміни параметрів діяльності, у тому числі вітрових електростанцій, які не мають значного впливу на довкілля відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України.

Під час дії правового режиму воєнного стану та протягом п'яти років з моменту його припинення чи скасування, висновок з оцінки впливу на довкілля втрачає силу через 10 років у разі, якщо не було прийнято рішення про провадження планованої діяльності.»;

- частину десятю після абзацу першого доповнити абзацами другим та третім такого змісту:

«Під час дії правового режиму воєнного стану та протягом п'яти років з моменту його припинення чи скасування, висновок з оцінки впливу на довкілля та інші результати оцінки впливу на довкілля протягом 10 років з дня прийняття рішення про провадження планованої діяльності можуть бути використані для отримання інших документів дозвільного характеру, передбачених законодавством, за умови що вони не передбачають встановлення (затвердження) змін у діяльності, затвердженої (схваленої) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження.

Положення, передбачене абзацом другим частини десятої цієї статті діє протягом п'яти років з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні або у відповідній окремій місцевості.»

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»

ЗМІСТ ПОЛОЖЕННЯ АКТА ЗАКОНОДАВСТВА	ЗМІСТ ВІДПОВІДНОГО ПОЛОЖЕННЯ ПРОЄКТУ АКТА
Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» Стаття 3. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля 1. Здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Оцінці впливу на довкілля не підлягає діяльність, прямо не передбачена частинами другою і третьою цієї статті, а також планована діяльність, спрямована виключно на забезпечення оборони держави, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, відновлювальні роботи з ліквідації наслідків збройної агресії проти України під час дії воєнного стану, відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України, зміна цільового призначення особливо цінних земель та інша діяльність, пов'язана з розміщенням Національного військового меморіального кладовища.	Стаття 3. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля 1. Здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Оцінці впливу на довкілля не підлягає діяльність, прямо не передбачена частинами другою і третьою цієї статті, а також планована діяльність, спрямована виключно на забезпечення оборони держави, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, відновлювальні роботи з ліквідації наслідків збройної агресії проти України під час дії воєнного стану, відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України, зміна цільового призначення особливо цінних земель та інша діяльність, пов'язана з розміщенням Національного військового меморіального кладовища. Зміни параметрів вітрових електростанцій належать до критеріїв планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля. Під час дії правового режиму воєнного стану така діяльність звільняється від повторного проведення оцінки впливу на довкілля, якщо належить до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України. Під час дії воєнного стану та протягом п'яти років з дня його припинення або скасування в Україні або у відповідній окремій місцевості оцінці впливу на довкілля не підлягає зміна цільового призначення земель сільськогосподарського призначення (якщо нове призначення відноситься хоча б до одного виду діяльності, зазначеного у частинах другій та третій цієї статті) та зміна цільового призначення особливо цінних земель, якщо зміна такого цільового призначення відбувається для використання земельних ділянок для будівництва вітрових парків, вітрових електростанцій, що мають дві і більше турбіни або висота яких становить 50 метрів і більше.
Стаття 9. Висновок з оцінки впливу на довкілля 9. Висновок з оцінки впливу на довкілля втрачає силу через п'ять років у разі, якщо не було прийнято рішення про провадження планованої діяльності. Якщо до отримання рішення про провадження планованої діяльності внесено зміни до проектної документації чи зміни до законодавства, які вимагають зміни екологічних умов, визначених у висновку з оцінки впливу на довкілля, оцінка впливу на довкілля здійснюється повторно.	Стаття 9. Висновок з оцінки впливу на довкілля 9. Висновок з оцінки впливу на довкілля втрачає силу через п'ять років у разі, якщо не було прийнято рішення про провадження планованої діяльності. Якщо до отримання рішення про провадження планованої діяльності внесено зміни до проектної документації чи зміни до законодавства, які вимагають зміни екологічних умов, визначених у висновку з оцінки впливу на довкілля, оцінка впливу на довкілля здійснюється повторно.

10. Висновок з оцінки впливу на довкілля та інші результати оцінки впливу на довкілля протягом п'яти років з дня прийняття рішення про провадження планованої діяльності можуть бути використані для отримання інших документів дозвільного характеру, передбачених законодавством, за умови що вони не передбачають встановлення (затвердження) змін у діяльності, затвердженої (схваленій) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження.

Вимога про повторне проведення оцінки впливу на довкілля не поширюється на зміни параметрів діяльності, у тому числі вітрових електростанцій, які не мають значного впливу на довкілля відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України.

Під час дії правового режиму воєнного стану та протягом п'яти років з моменту його припинення чи скасування, висновок з оцінки впливу на довкілля втрачає силу через 10 років у разі, якщо не було прийнято рішення про провадження планованої діяльності.

10. Висновок з оцінки впливу на довкілля та інші результати оцінки впливу на довкілля протягом п'яти років з дня прийняття рішення про провадження планованої діяльності можуть бути використані для отримання інших документів дозвільного характеру, передбачених законодавством, за умови що вони не передбачають встановлення (затвердження) змін у діяльності, затвердженої (схваленій) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження.

Під час дії правового режиму воєнного стану та протягом п'яти років з моменту його припинення чи скасування, висновок з оцінки впливу на довкілля та інші результати оцінки впливу на довкілля протягом 10 років з дня прийняття рішення про провадження планованої діяльності можуть бути використані для отримання інших документів дозвільного характеру, передбачених законодавством, за умови що вони не передбачають встановлення (затвердження) змін у діяльності, затвердженої (схваленій) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження.

Положення, передбачене абзацом другим частини десятої цієї статті діє протягом п'яти років з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні або у відповідній окремій місцевості.

ДОДАТОК 4

ПРОЄКТ

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо створення умов для розвитку
вітроенергетичної галузі України

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ПОСТАНОВЛЯЄ:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Господарський кодекс України (*Відомості Верховної Ради України, 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст. 144*):

1) статтю 225 доповнити новою частиною п'ятою такого змісту:

«5. Сторони господарського зобов'язання за взаємною згодою мають право заздалегідь визначити погоджений розмір збитків, що підлягають відшкодуванню, у твердій (фіксованій) сумі або у відсотках від обсягу невиконання чи неналежного виконання зобов'язання за кожний день такого невиконання чи неналежного виконання або інший період за домовленістю сторін.

Не допускається погодження між сторонами зобов'язання щодо обмеження їх відповідальності, якщо розмір відповідальності для певного виду зобов'язань визначений законом.»

2. У Цивільний кодекс України (*Відомості Верховної Ради України, 2003, №№ 40-44, ст. 356*):

1) у статті 22:

• другий пункт частини другої доповнити новим реченням такого змісту:

«Розмір упущеної вигоди може бути заздалегідь визначений та погоджений сторонами договору у момент укладення відповідного договору у твердій (фіксованій) сумі або у відсотках від обсягу невиконання чи неналежного виконання зобов'язання за кожний день такого невиконання чи неналежного виконання або інший період за домовленістю сторін.»

2) у статті 623:

• частину другу після слів: «доказується кредитором» доповнити комою та словами:

«, за винятком випадків, коли сторонами договору заздалегідь визначено погоджений розмір збитків (упущеної вигоди) що підлягають відшкодуванню.»

3) у статті 883:

• частину другу доповнити новими реченням такого змісту:

«Якщо договором підряду сторонами встановлено заздалегідь визначений погоджений розмір збитків що підлягають відшкодуванню, підрядник відшкодовує замовнику збитки у розмірі визначеному договором підряду.»

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для розвитку вітроенергетичної галузі України»

ЗМІСТ ПОЛОЖЕННЯ (НОРМИ) ЧИННОГО АКТА ЗАКОНОДАВСТВА	ЗМІСТ ВІДПОВІДНОГО ПОЛОЖЕННЯ (НОРМИ) ПРОЕКТУ АКТА
Господарський кодекс України Стаття 225. Склад та розмір відшкодування збитків 1. До складу збитків, що підлягають відшкодуванню особою, яка допустила господарське правопорушення, включаються: • вартість втраченого, пошкодженого або знищеного майна, визначена відповідно до вимог законодавства; • додаткові витрати (<i>штрафні санкції, сплачені іншим суб'єктам, вартість додаткових робіт, додатково витрачених матеріалів тощо</i>), понесені стороною, яка зазнала збитків внаслідок порушення зобов'язання другою стороною; • неодержаний прибуток (<i>втрачена вигода</i>), на який сторона, яка зазнала збитків, мала право розраховувати у разі належного виконання зобов'язання другою стороною; • матеріальна компенсація моральної шкоди у випадках, передбачених законом. 2. Законом щодо окремих видів господарських зобов'язань може бути встановлено обмежену відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язань. 3. При визначенні розміру збитків, якщо інше не передбачено законом або договором, враховуються ціни, що існували за місцем виконання зобов'язання на день задоволення боржником у добровільному порядку вимоги сторони, яка зазнала збитків, а у разі якщо вимогу не задоволено у добровільному порядку, – на день подання до суду відповідного позову про стягнення збитків. 4. Виходячи з конкретних обставин, суд може задовольнити вимогу про відшкодування збитків, беручи до уваги ціни на день винесення рішення суду.	Стаття 225. Склад та розмір відшкодування збитків 1. До складу збитків, що підлягають відшкодуванню особою, яка допустила господарське правопорушення, включаються: • вартість втраченого, пошкодженого або знищеного майна, визначена відповідно до вимог законодавства; • додаткові витрати (<i>штрафні санкції, сплачені іншим суб'єктам, вартість додаткових робіт, додатково витрачених матеріалів тощо</i>), понесені стороною, яка зазнала збитків внаслідок порушення зобов'язання другою стороною; • неодержаний прибуток (<i>втрачена вигода</i>), на який сторона, яка зазнала збитків, мала право розраховувати у разі належного виконання зобов'язання другою стороною; • матеріальна компенсація моральної шкоди у випадках, передбачених законом. 2. Законом щодо окремих видів господарських зобов'язань може бути встановлено обмежену відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язань. 3. При визначенні розміру збитків, якщо інше не передбачено законом або договором, враховуються ціни, що існували за місцем виконання зобов'язання на день задоволення боржником у добровільному порядку вимоги сторони, яка зазнала збитків, а у разі якщо вимогу не задоволено у добровільному порядку, – на день подання до суду відповідного позову про стягнення збитків. 4. Виходячи з конкретних обставин, суд може задовольнити вимогу про відшкодування збитків, беручи до уваги ціни на день винесення рішення суду. 5. Сторони господарського зобов'язання за взаємною згодою мають право заздалегідь визначити погоджений розмір збитків, що підлягають відшкодуванню, у твердій (<i>фіксованій</i>) сумі або у відсотках від обсягу невиконання чи неналежного виконання зобов'язання за кожний день такого невиконання чи неналежного виконання або інший період за домовленістю сторін. Не допускається погодження між сторонами зобов'язання щодо обмеження їх відповідальності, якщо розмір відповідальності для певного виду зобов'язань визначений законом.

Стаття 22. Відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди

1. Особа, якій завдано збитків у результаті порушення її цивільного права, має право на їх відшкодування.

2. Збитками є:

- 1) втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права (*реальні збитки*);
- 2) доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (*упущена вигода*).

3. Збитки відшкодовуються у повному обсязі, якщо договором або законом не передбачено відшкодування у меншому або більшому розмірі.

Якщо особа, яка порушила право, одержала у зв'язку з цим доходи, то розмір упущеної вигоди, що має відшкодуватися особі, право якої порушено, не може бути меншим від доходів, одержаних особою, яка порушила право.

4. На вимогу особи, якій завдано шкоди, та відповідно до обставин справи майнова шкода може бути відшкодована і в інший спосіб, зокрема, шкода, завдана майну, може відшкодуватися в натурі (*передання речі того ж роду та тієї ж якості, полагодження пошкодженої речі тощо*), якщо інше не встановлено законом.

Стаття 623. Відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання

1. Боржник, який порушив зобов'язання, має відшкодувати кредиторowi завдані цим збитки.

2. Розмір збитків, завданих порушенням зобов'язання, доказується кредитором.

3. Збитки визначаються з урахуванням ринкових цін, що існували на день добровільного задоволення боржником вимоги кредитора у місці, де зобов'язання має бути виконане, а якщо вимога не була задоволена добровільно, – у день пред'явлення позову, якщо інше не встановлено договором або законом. Суд може задовольнити вимогу про відшкодування збитків, беручи до уваги ринкові ціни, що існували на день ухвалення рішення.

4. При визначенні неодержаних доходів (упущеної вигоди) враховуються заходи, вжиті кредитором щодо їх одержання.

Стаття 22. Відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди

1. Особа, якій завдано збитків у результаті порушення її цивільного права, має право на їх відшкодування.

2. Збитками є:

- 1) втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права (*реальні збитки*);
- 2) доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (*упущена вигода*). Розмір упущеної вигоди може бути заздалегідь визначений та погоджений сторонами договору у момент укладення відповідного договору у твердій (*фіксованій*) сумі або у відсотках від обсягу невиконання чи неналежного виконання зобов'язання за кожний день такого невиконання чи неналежного виконання або інший період за домовленістю сторін.

3. Збитки відшкодовуються у повному обсязі, якщо договором або законом не передбачено відшкодування у меншому або більшому розмірі.

Якщо особа, яка порушила право, одержала у зв'язку з цим доходи, то розмір упущеної вигоди, що має відшкодуватися особі, право якої порушено, не може бути меншим від доходів, одержаних особою, яка порушила право.

4. На вимогу особи, якій завдано шкоди, та відповідно до обставин справи майнова шкода може бути відшкодована і в інший спосіб, зокрема, шкода, завдана майну, може відшкодуватися в натурі (*передання речі того ж роду та тієї ж якості, полагодження пошкодженої речі тощо*), якщо інше не встановлено законом.

Стаття 623. Відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання

1. Боржник, який порушив зобов'язання, має відшкодувати кредиторowi завдані цим збитки.

2. Розмір збитків, завданих порушенням зобов'язання, доказується кредитором, за винятком випадків, коли сторонами договору заздалегідь визначено погоджений розмір збитків (*упущеної вигоди*) що підлягають відшкодуванню.

3. Збитки визначаються з урахуванням ринкових цін, що існували на день добровільного задоволення боржником вимоги кредитора у місці, де зобов'язання має бути виконане, а якщо вимога не була задоволена добровільно, – у день пред'явлення позову, якщо інше не встановлено договором або законом. Суд може задовольнити вимогу про відшкодування збитків, беручи до уваги ринкові ціни, що існували на день ухвалення рішення.

4. При визначенні неодержаних доходів (*упущеної вигоди*) враховуються заходи, вжиті кредитором щодо їх одержання.

Стаття 883. Відповідальність підрядника

1. Підрядник відповідає за недоліки збудованого об'єкта, за прострочення передання його замовникові та за інші порушення договору (за *недосягнення проектної потужності, інших запроектованих показників тощо*), якщо не доведе, що ці порушення сталися не з його вини.

2. За невиконання або неналежне виконання обов'язків за договором будівельного підряду підрядник сплачує неустойку, встановлену договором або законом, та відшкодовує збитки в повному обсязі.

3. Суми неустойки (*пені*), сплачені підрядником за порушення строків виконання окремих робіт, повертаються підрядникові у разі закінчення всіх робіт до встановленого договором граничного терміну.

Стаття 883. Відповідальність підрядника

1. Підрядник відповідає за недоліки збудованого об'єкта, за прострочення передання його замовникові та за інші порушення договору (за *недосягнення проектної потужності, інших запроектованих показників тощо*), якщо не доведе, що ці порушення сталися не з його вини.

2. За невиконання або неналежне виконання обов'язків за договором будівельного підряду підрядник сплачує неустойку, встановлену договором або законом, та відшкодовує збитки в повному обсязі. Якщо договором підряду сторонами встановлено заздалегідь визначений погоджений розмір збитків що підлягають відшкодуванню, підрядник відшкодовує замовнику збитки у розмірі визначеному договором підряду.

3. Суми неустойки (*пені*), сплачені підрядником за порушення строків виконання окремих робіт, повертаються підрядникові у разі закінчення всіх робіт до встановленого договором граничного терміну.

ДОДАТОК 5

ПРОЄКТ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України «Про проїзд великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами»

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанови Кабінету Міністрів України «Про проїзд великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами» зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

ЗМІНИ, ЩО ВНОСЯТЬСЯ ДО ПОСТАНОВИ

Кабінету Міністрів України «Про проїзд великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами»

1. Пункт 4 Постанови Кабінету Міністрів України «Про проїзд великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами» від 18 січня 2001 року № 30 (*Офіційний вісник України*, 2001 р., № 3, стор. 203, стаття 75, код акта 17596/2001) доповнити новим абзацом такого змісту:

«Власники вулично-дорожньої мережі, залізничних переїздів, мостового господарства, служб міського електротранспорту, електромереж, електрифікації, електрозв'язку зобов'язані розглянути звернення щодо погодження умов і режимів проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів та надати на нього обґрунтовану відповідь у строк, що не перевищує десяти календарних днів. Якщо протягом зазначеного строку відповідь на звернення щодо погодження умов і режимів проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів не було надано, відповідне погодження вважається наданим за принципом «мовчазної згоди».»

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

Внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України «Про проїзд великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами»

ЗМІСТ ПОЛОЖЕННЯ (НОРМИ) ЧИННОГО АКТА ЗАКОНОДАВСТВА	ЗМІСТ ВІДПОВІДНОГО ПОЛОЖЕННЯ (НОРМИ) ПРОЕКТУ АКТА
Постанова КМУ «Про проїзд великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами» від 18 січня 2001 року № 30	
4. Рух великовагових та великогабаритних транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами здійснюється на підставі дозволу на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні (далі – дозвіл), виданим перевізникові уповноваженим підрозділом Національної поліції за формою, наведеною в додатку до цих Правил, або документа про внесення плати за проїзд таких транспортних засобів. Видача (відмова у видачі, оформлення, переоформлення, анулювання) дозволу здійснюється відповідно до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» через центри надання адміністративних послуг або за наявності технічної можливості безпосередньо через Єдиний державний вебпортал електронних послуг, зокрема через інтегровані з ним інформаційні системи державних органів та органів місцевого самоврядування. Дозвіл оформлюється уповноваженим підрозділом Національної поліції на підставі погоджувальних документів з власниками вулично-дорожньої мережі, залізничних переїздів, мостового господарства, служб міського електротранспорту, електромереж, електрифікації, електрозв'язку, в яких визначаються умови і режим проїзду зазначених транспортних засобів. Допускається перевищення вагових параметрів порівняно з визначеними у пункті 22.5 Правил дорожнього руху на 2 відсотки (величина похибки) без оформлення відповідного дозволу та внесення плати за проїзд.	4. Рух великовагових та великогабаритних транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами здійснюється на підставі дозволу на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні (далі – дозвіл), виданим перевізникові уповноваженим підрозділом Національної поліції за формою, наведеною в додатку до цих Правил, або документа про внесення плати за проїзд таких транспортних засобів. Видача (відмова у видачі, оформлення, переоформлення, анулювання) дозволу здійснюється відповідно до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» через центри надання адміністративних послуг або за наявності технічної можливості безпосередньо через Єдиний державний вебпортал електронних послуг, зокрема через інтегровані з ним інформаційні системи державних органів та органів місцевого самоврядування. Дозвіл оформлюється уповноваженим підрозділом Національної поліції на підставі погоджувальних документів з власниками вулично-дорожньої мережі, залізничних переїздів, мостового господарства, служб міського електротранспорту, електромереж, електрифікації, електрозв'язку, в яких визначаються умови і режим проїзду зазначених транспортних засобів. Допускається перевищення вагових параметрів порівняно з визначеними у пункті 22.5 Правил дорожнього руху на 2 відсотки (величина похибки) без оформлення відповідного дозволу та внесення плати за проїзд. Власники вулично-дорожньої мережі, залізничних переїздів, мостового господарства, служб міського електротранспорту, електромереж, електрифікації, електрозв'язку зобов'язані розглянути звернення щодо погодження умов і режимів проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів та надати на нього обґрунтовану відповідь у строк, що не перевищує десяти календарних днів. Якщо протягом зазначеного строку відповідь на звернення щодо погодження умов і режимів проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів не було надано, відповідне погодження вважається наданим за принципом «мовчазної згоди».

ДОДАТОК 6.1

ОБҐРУНТУВАННЯ

прийняття постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП»

Відповідно до положень частини третьої статті 6 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) до повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), на ринку електричної енергії належить, зокрема, затвердження правил ринку, правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів та нормативних документів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії. Крім того, згідно з положеннями частини другої статті 6 Закону України «Про ринок електричної енергії» до основних завдань Регулятора на ринку електричної енергії належить, зокрема забезпечення простих і необтяжливих умов приєднання та доступу до електричних мереж для нових користувачів системи, зокрема усунення бар'єрів, що можуть перешкоджати доступу нових покупців та виробників електричної енергії, у тому числі тих, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії, шляхом встановлення порядку формування плати за приєднання до системи передачі та систем розподілу відповідно до Закону.

Чинними нормативно-правовими актами, не передбачено можливість для виробників електричної енергії, у тому числі тих, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії, встановлювати електроустановки з встановленою потужністю вище, ніж потужність замовлена до приєднання. На практиці, це може призводити до того, що оператор системи передачі або оператор системи розподілу можуть відмовляти у такому перевищенні. Без вищевказаної опції перевищення встановленої потужності над замовленою потужністю, коефіцієнт використання встановленої потужності (КВВП) приєднання становить до 20% для сонячних електростанцій (СЕС) і до 45% для вітроелектростанцій (ВЕС), до 20% – для окремого оператора установки збереження енергії (УЗЕ), який мав би можливість відібрати в нічний та денний «провали» на ринку електричної енергії для подальшої розрядки в ранковий та вечірній піки. Крім того, «гібридні» електростанції, зокрема комбінація СЕС і ВЕС, можуть досягати 60% КВВП, а їх поєднання з УЗЕ – до 70%. Це серйозно збільшує надійність виробництва енергії з відновлювальних джерел енергії та зменшує в рази потреби в їх балансуванні. Відповідно, інвестори в об'єкти альтернативної енергетики можуть віддавати перевагу проєктам зі встановленими потужностями вище за замовлені до приєднання та/або «гібридним» електростанціям, оскільки можуть повністю не використовувати піки генерації (оскільки під час них низька ціна на ринку), щоб максимально ефективно використовувати приєднання при невисокій швидкості вітру у випадку ВЕС, чи вранці та ввечері у випадку СЕС, коли потреба в електричній енергії на ринку більша та кращі ціни.

Вимога будувати окремі приєднання для кожного об'єкту не тільки призводить до збільшення витрат замовників на приєднання належних їм ВЕС, СЕС та УЗЕ, збільшення амортизаційних відрахувань операторами мереж і, таким чином, підвищення плати за передачу та розподіл, а також неповного використання створеного (наявного) резерву пропускної спроможності мереж і меншого доступу електричної енергії з альтернативних джерел енергії в системі. Вона також збільшує в рази потрібні час та кошти для вводу в експлуатацію, зокрема на будівництво нових підстанцій та реконструкції відповідної мережі. З інвестиційної точки зору, має сенс вкладати ресурси у відновлення пошкоджених і знищених об'єктів енергетичної системи України замість будови додаткових ліній чи реконструкції існуючих мереж, які фактично не потрібні для моделі функціонування генеруючого обладнання, а також приєданого до внутрішніх мереж обладнання для споживання і зберігання електричної енергії.

При цьому, вимогами технічних умов на приєднання (ТУ) можуть передбачатися окремі комерційні обліки та ефективні інструменти управління (для виробника) та контролю (для операторів систем) величиною видачі потужності у точці приєднання на рівні, що передбачений договором про приєднання і ТУ.

Відповідно для уможливлення відповідних приєднань, необхідно уточнити в Кодексі системи передачі та Кодексі системи розподілу, що встановлена потужність може перевищувати величину замовленої потужності (*максимальної розрахункової (прогнозованої) потужності*) з урахуванням існуючої дозволеної (*приєднаної*) потужності) і в рамках певної замовленої потужності Замовника має свободу щодо вибору електроустаткування за енергетичним ресурсом, видом діяльності (*виробництво, споживання, зберігання*) і встановленою потужністю, за умови, що він забезпечує не перевищення в точці приєднання замовленої до приєднання потужності та окремі системи комерційного обліку.

Окрім цього, принцип отримання замовленої потужності нижче, ніж встановлена потужність обладнання, необхідно також відобразити в Ліцензійних умовах провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії і Правила ринку.

Слід також зазначити, що чинні нормативно-правові акти встановлюють певні обмеження щодо використання установок зберігання виробниками електричної енергії з альтернативних джерел енергії. Частина перша статті 30 Закону зазначає, що виробник має право використовувати установку зберігання енергії (УЗЕ) у місці провадження ліцензованої діяльності з виробництва без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії, за умови відбору електричної енергії установкою зберігання виключно від генеруючих установок виробника, якщо в будь-який момент у часі сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск електричної енергії з мереж виробника в ОЕС України, не перевищує встановлену потужність електроустановок такого виробника в місці провадження ліцензованої діяльності відповідно до ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії.

Вбачається, що вимога відбору електричної енергії УЗЕ виключно від власних генеруючих установок і інші обмеження, які згадуються у статті 30 Закону повинна застосовуватися, якщо у виробника немає окремої ліцензії на зберігання. Однак, як Кодекс системи передачі, так і Кодекс систему розподілу, застосовує відповідні обмеження незалежно від факту наявності у виробника ліцензії на зберігання. Відповідно потрібні зміни до кодексів, які уточнюють, що вимога застосовується лише для виробників, які не отримують зазначену ліцензію, а за наявності ліцензії виробники не обмежуються відбором електричної енергії з генеруючих потужностей, а можуть відбирати з будь-яких джерел за умови якщо в будь-який момент у часі сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск електричної енергії з мереж виробника в ОЕС України, не перевищує величину замовленої потужності (*максимальної розрахункової (прогнозованої) потужності*) з урахуванням існуючої дозволеної (*приєднаної*) потужності, визначеної відповідним договором про приєднання та технічними умовами на приєднання щодо установок такого виробника та забезпечення Замовником обліку електричної енергії УЗЕ відповідно до вимог Кодексу комерційного обліку електричної енергії. Зазначені зміни до кодексів є потрібними, щоб дозволити користуватися УЗЕ багато раз на день: не тільки відбирати електричну енергію, коли є профіцит власної генерації, а і коли є профіцит на ринку (*відбирати з мережі, коли ціна низька*), а також зменшити необхідність будувати енергетичну інфраструктуру для приєднання двох окремих об'єктів (УЗЕ і електрогенеруючого обладнання), що на практиці може бути неможливим, оскільки може бракувати потужностей для приєднання, які би покривали 2 максимальні відпуски, які на практиці малореалістичні, наприклад, ВЕС чи СЕС з УЗЕ не будуть відпускати до мережі одночасно максимальну потужність електричної енергії з вітру і накопичену енергію в УЗЕ. Для вирішення проблеми обмеження відпуску, пропонується передбачити вимогами ТУ окремі комерційні обліки та ефективні інструменти управління (для виробника) та контролю (для операторів систем) величини видачі потужності у точці приєднання на рівні, що передбачений договором про приєднання і ТУ, за умови якщо оператор установок готовий отримати ліцензію на зберігання електричної енергії і виконувати її вимоги.

Враховуючи зазначене, пропонуємо прийняти постанову НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП».

ПОСТАНОВА

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ (НКРЕКП)

Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, що додаються.
2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП

ЗМІНИ

Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

1. Унести до Кодексу системи передачі, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року N 309, такі зміни:

1) абзац перший пункту 1.2. глави 1 розділу III викласти в наступній редакції:

«Право на приєднання до системи передачі має будь-який Замовник, електроустановки якого відповідають встановленим технічним умовам на приєднання, а сам Замовник дотримується або зобов'язується дотримуватися вимог цього Кодексу. При цьому, якщо інше не передбачено цим Кодексом або Законом України «Про ринок електричної енергії», приєднання повинно здійснюватися з дотриманням таких правил:

- 1) встановлена потужність електроустановок Замовника може перевищувати величину замовленої до приєднання потужності з урахуванням існуючої дозволеної (*приєднаної*) потужності, визначеної відповідним договором про приєднання та технічними умовами на приєднання таких електроустановок;
- 2) не може обмежуватися виробництво, споживання або зберігання, енергетичні ресурси за допомогою яких виробляється електрична енергія та встановлена потужність електроустановок на об'єктах, приєднаних до єдиної точки приєднання, за умови, що замовник забезпечує, щоб у будь-який період часу сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск з мереж замовника електричної енергії в ОЕС України, не перевищувала величину замовленої до приєднання потужності з урахуванням існуючої дозволеної (*приєднаної*) потужності, визначеної відповідним договором про приєднання та технічними умовами на приєднання таких електроустановок, зокрема шляхом встановлення спеціальної автоматики відключення навантаження на виконання технічних вимог;

- 3) дозволяється суміщати виробництво, споживання або зберігання електричної енергії на електроустановках, приєднаних до єдиної точки приєднання, для участі в усіх сегментах ринку електричної енергії за умови забезпечення Замовником обліку електричної енергії відповідно до вимог Кодексу комерційного обліку.»;
- 2) абзац перший пункту 11.1. глави 1 розділу III викласти в такій редакції:
«Замовник при здійсненні приєднання до системи передачі електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії, має право встановити та підключити УЗЕ до електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення. Якщо Замовник є виробником електричної енергії, він має право використовувати УЗЕ у місці провадження ліцензованої діяльності з виробництва без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії, за умови відбору електричної енергії установкою зберігання виключно від генеруючих установок такого виробника, а у випадку отримання ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії щодо відповідного УЗЕ – без обмежень щодо джерела відбору електричної енергії, за умови забезпечення Замовником обліку електричної енергії відповідно до вимог Кодексу комерційного обліку електричної енергії.»;
- 3) абзац перший пункту 7.12.1 глави 7 розділу III викласти в наступній редакції:
«Користувач (крім ОСР) має право встановити та приєднати (підключити) УЗЕ до власних електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення за умови, що таке приєднання (підключення) не призведе до збільшення дозволеної (встановленої) до використання потужності електроустановки Користувача або, згідно з випадками, встановленими цим Кодексом, замовленої потужності (максимальної розрахункової (прогнозованої) потужності) з урахуванням існуючої дозволеної (приєднаної) потужності, визначеної відповідним договором про приєднання та технічними умовами на приєднання електроустановок такого Користувача.»;
- 4) абзац шостий пункту 7.12.1 глави 7 розділу III викласти в наступній редакції:
«У разі приєднання (підключення) УЗЕ до електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення виробника електричної енергії, який не отримав ліцензію на провадження господарської діяльності із зберігання енергії, такий виробник має забезпечити, щоб у будь-який період часу сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск електричної енергії з мереж такого виробника електричної енергії в ОЕС України, не перевищувала встановлену потужність електроустановок такого виробника електричної енергії в місці провадження ліцензованої діяльності відповідно до ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії.»;
- 5) пункт 7.12.1 глави 7 розділу III доповнити наступним абзацем:
«У разі приєднання (підключення) УЗЕ до електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення виробника електричної енергії, який отримав ліцензію на провадження господарської діяльності із зберігання енергії, такий виробник має забезпечити, щоб у будь-який період часу сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск електричної енергії з мереж такого виробника електричної енергії в ОЕС України, не перевищувала величину замовленої потужності (максимальної розрахункової (прогнозованої) потужності) з урахуванням існуючої дозволеної (приєднаної) потужності, визначеної відповідним договором про приєднання та технічними умовами на приєднання електроустановок такого виробника електричної енергії в місці провадження ліцензованої діяльності відповідно до ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії та ліцензії на провадження господарської діяльності із зберігання енергії.»;
- 6) абзац другий пункту 7.12.3 глави 7 розділу III викласти в наступній редакції:
«Для виробника електричної енергії та активного споживача ОСР додатково погоджує завдання на проєктування щодо:
- вимог до проведення розрахунків у частині забезпечення стійкості існуючих генеруючих об'єктів;
 - вимог щодо дослідження режимів роботи прилеглої мережі в разі, якщо підключення УЗЕ до електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення електроустановок виробника електричної енергії або активного споживача може призводити до зміни графіка відпуску електричної енергії такого виробника або активного споживача в мережу системи передачі.»;
- 7) в Додатку 1 (тип Б) розділ «Електроустановки, призначені для виробництва електричної енергії» викласти в наступній редакції:
«Електроустановки, призначені для виробництва електричної енергії»

Існуюча величина:

- дозволеної електричної потужності: ____ кВт, приєднана на напругу ____ кВ.
- встановленої електричної потужності: ____ кВт, приєднана на напругу ____ кВ., в т.ч.:
- енергії сонця: ____ кВт, приєднана на напругу ____ кВ;
- енергії вітру: ____ кВт, приєднана на напругу ____ кВ;
- інше (вказати): ____ кВт, приєднана на напругу ____ кВ.

Прошу на договірних засадах здійснити комплекс заходів з приєднання до системи передачі електроустановок з виробництва електричної енергії з:

- максимальною розрахунковою (прогнозованою) потужністю (з урахуванням існуючої дозволеної потужності): ____ кВт.
- встановленою електричною потужністю (з урахуванням існуючої встановленої потужності): ____ кВт, в т.ч.:
- енергії сонця: ____ кВт, приєднана на напругу ____ кВ;
- енергії вітру: ____ кВт, приєднана на напругу ____ кВ;
- інше (вказати): ____ кВт, приєднана на напругу ____ кВ,
- до якої буде підключено установку зберігання енергії з прогнозованою величиною номінальної (встановленої) потужності P_{nom} ____ кВт.

Графік введення потужностей за роками:

[таблиця]

(необхідність приєднання будівельних механізмів та інша додаткова інформація);

8) в Додатку 1 (тип В) розділ «Електроустановки, призначені для зберігання електричної енергії» викласти в наступній редакції:

«Електроустановки, призначені для виробництва електричної енергії»

Існуюча величина:

- дозволеної електричної потужності: ____ кВт, приєднана на напругу ____ кВ.
- встановленої електричної потужності: ____ кВт, приєднана на напругу ____ кВ.

Прошу на договірних засадах здійснити комплекс заходів з приєднання до системи передачі електроустановок призначених для зберігання з:

- максимальною розрахунковою (прогнозованою) потужністю (з урахуванням існуючої дозволеної потужності): ____ кВт.
- встановленою електричною потужністю (з урахуванням існуючої встановленої потужності): ____ кВт

Графік введення потужностей за роками:

- (необхідність приєднання будівельних механізмів та інша додаткова інформація);

2. Унести до Кодексу систем розподілу, затвердженого постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року N 310, такі зміни:

1) абзац перший підпункту 4.1.2 пункту 4.1. розділу IV викласти в наступній редакції:

«ОСР не має права відмовити в приєднанні електроустановок замовника до системи розподілу за умови дотримання замовником вимог та процедури приєднання, визначених у цьому розділі. При цьому, якщо інше не передбачено цим Кодексом або Законом України «Про ринок електричної енергії», приєднання повинно здійснюватися з дотриманням таких правил:

1) встановлена потужність електроустановок Замовника може перевищувати величину замовленої до приєднання потужності з урахуванням існуючої дозволеної (приєднаної) потужності, визначеної відповідним договором про приєднання та технічними умовами на приєднання таких електроустановок;

2) не може обмежуватися виробництво, споживання або зберігання, енергетичні ресурси за допомогою яких виробляється електрична енергія та встановлена потужність електроустановок на об'єктах, приєднаних до єдиної точки приєднання, за умови, що замовник забезпечує, щоб у будь-який період часу сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск з мереж замовника електричної енергії в ОЕС України, не перевищувала величину замовленої до приєднання потужності з урахуванням існуючої дозволеної (приєднаної) потужності, визначеної відповідним договором про приєднання та технічними умовами на приєднання таких електроустановок, зокрема шляхом встановлення спеціальної автоматики відключення навантаження на виконання технічних вимог;

3) дозволяється суміщати виробництво, споживання або зберігання електричної енергії на електроустановках, приєднаних до єдиної точки приєднання, для участі в усіх сегментах ринку електричної енергії за умови забезпечення Замовником обліку електричної енергії відповідно до вимог Кодексу комерційного обліку»;

2) абзац перший підпункту 4.1.4 пункту 4.1. розділу IV викласти в наступній редакції і доповнити новим абзацем другим:

«Виробник електричної енергії, який не отримав ліцензію на провадження господарської діяльності із зберігання енергії, має право встановити УЗЕ на напрузі приєднання власних електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії або комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, за умови відбору електричної енергії УЗЕ виключно від генеруючих установок виробника, якщо в будь-який момент у часі сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск електричної енергії з мереж виробника в ОЕС України, не перевищує встановлену потужність генеруючих установок такого виробника.

Виробник електричної енергії, який отримав ліцензію на провадження господарської діяльності із зберігання енергії, має право встановити УЗЕ на напрузі приєднання власних електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії або комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, без обмежень щодо джерела відбору електричної енергії за умови забезпечення Замовником обліку електричної енергії відповідно до вимог Кодексу комерційного обліку електричної енергії, якщо в будь-який момент у часі сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск електричної енергії з мереж виробника в ОЕС України, не перевищує величину замовленої потужності (*максимальної розрахункової (прогнозованої) потужності*) з урахуванням існуючої дозволеної (*приєднаної*) потужності, визначеної відповідним договором про приєднання та технічними умовами на приєднання щодо установок такого виробника.»;

3) в Додатку 3 В таблиці після колонки у строчці 27 «Рік введення потужності» додати колонку «Тип генеруючих установок споживача» та колонку «Прогнозована величина встановленої електричної потужності»;

3. Унести до Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року N 307, такі зміни:

1) в пункті 3.1.3 глави 3.1 розділу III замінити слово «встановлена» на слово «регулююча»;

3. Унести до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 27 грудня 2017 року № 1467 такі зміни:

1) Підпункт 4 пункту 2.2 глави 2 викласти в наступній редакції:

«4) провадити ліцензовану діяльність виключно в межах місць провадження господарської діяльності та із застосуванням заявлених засобів провадження господарської діяльності, зазначених у відомостях про них, поданих до НКРЕКП згідно з вимогами цих Ліцензійних умов виключно в межах величини замовленої потужності (*максимальної розрахункової (прогнозованої) потужності*) з урахуванням існуючої дозволеної (*приєднаної*) потужності, визначеної відповідним договором та технічними умовами на приєднання, яка може бути менше, ніж встановлена потужність».

ДОДАТОК 6.2

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення приєднання генеруючих установок до електричних мереж»

1. МЕТА

Враховуючи сучасні виклики для енергетичної системи та економіки України в цілому, спричинені збройною агресією російської федерації проти України, існує необхідність спростити умови приєднання нових генеруючих потужностей до електричних мереж.

Одним з головних пріоритетів для забезпечення стійкості економіки та післявоєнного відновлення України має бути забезпечення умов, коли послуги, пов'язані з приєднанням до мереж, надаються за прозорою та передбачуваною процедурою, що дозволяє ефективно залучати інвестиції у проекти будівництва нових генеруючих потужностей.

Чіткі та зрозумілі процедури, правила та норми приєднання є однією з передумов для створення та розвитку бізнесу в країні, а тому удосконалення існуючого законодавства має бути першочерговим завданням держави.

Крім того, складність процесу приєднання, повна залежність від природного монополіста спричиняють виникнення корупційних ризиків, маніпуляцій та неможливість замовника контролювати процес приєднання.

Також враховуючи суттєві пошкодження енергетичної інфраструктури ракетно-дроновими ударами російської федерації існує необхідність збільшення кількості нових генеруючих установок шляхом забезпечення простих і необтяжливих умов приєднання та доступу до електричних мереж для нових виробників електричної енергії, у тому числі тих, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Відтак, запровадження механізмів, що передбачені цим Законопроектом, сприятиме посиленню конкурентних переваг України та її привабливості для вітчизняних та іноземних інвесторів, оскільки швидкість та зрозумілість процедури отримання послуги з приєднання є дуже важливим критерієм для залучення інвесторів. В свою чергу, залучення інвестицій у будівництво нових генеруючих потужностей та розподіленої генерації сприятиме підвищенню енергетичної безпеки України як складової національної безпеки.

2. ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ПРИЙНЯТТЯ АКТА

Законопроект розроблено з метою суттєвого спрощення умов приєднання нових генеруючих установок замовників до електричних мереж, створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток нових генеруючих потужностей в тому числі для виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії

3. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОЄКТУ АКТА

Законопроектом передбачається:

- 1) встановлення можливості бронювання потужності для будівництва нових електростанцій потужністю понад 50 МВт;
- 2) збільшення терміну чинності технічних умов на приєднання об'єктів нового будівництва (в т.ч. електростанцій) з урахуванням обґрунтованого часу, необхідного для їх будівництва.

4. ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Основними нормативно-правовими актами у цій сфері правового регулювання є:

- 1) Закон України «Про ринок електричної енергії»
- 2) Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»

5. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ

Реалізація норм законопроекта не потребуватиме витрат за рахунок державного чи місцевих бюджетів.

6. ПОЗИЦІЯ ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ СТОРІН

Законопроект не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Законопроект не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ

Законопроект не містить норм, що порушують права і свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

У законопроекті відсутні положення, які впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією або створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи законопроекту не проводились.

8. ПРОГНОЗ РЕЗУЛЬТАТІВ

Прийняття законопроекта необхідне для суттєвого спрощення умов будівництва нових генеруючих потужностей та розвитку розподіленої генерації у сфері електроенергетики.

ПРОЄКТ ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення приєднання генеруючих установок до електричних мереж

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ПОСТАНОВЛЯЄ:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про ринок електричної енергії» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 27-28, ст.312):

1) у статті 1:

- частину першу доповнити новим пунктом 341 такого змісту:
«341) замовник бронювання потужності – суб'єкт господарювання, що має намір приєднати електроустановки для виробництва електричної енергії з енергії вітру встановленою потужністю 50 МВт і більше та до укладення договору про приєднання уклад договір про бронювання потужності з оператором системи передачі відповідно до умов цього Закону»;

2) у статті 21:

- частину четверту після абзацу другого доповнити новими абзацами такого змісту:
«Строк дії договорів про приєднання визначається з урахуванням чинності технічних умов на приєднання, а також терміну, що необхідний для виконання зобов'язань Сторін за договором про приєднання, та не повинен закінчуватися до повного виконання зобов'язань оператора системи розподілу та/або оператора системи передачі, передбачених відповідним договором».
«Технічні умови на приєднання, які є додатком до договору про приєднання, укладеним замовником з оператором системи передачі, є чинними протягом трьох років з дня їх видачі незалежно від зміни замовника, а після погодження проектної документації (у випадках, передбачених договором про приєднання), повної оплати вартості приєднання та отримання документів, що надають право на виконання будівельних робіт щодо об'єкта будівництва, приєднання якого відбувається за договором про приєднання – термін чинності технічних умов продовжується на строк необхідний для завершення будівництва відповідного об'єкту, що визначається на основі проектної документації, з урахуванням терміну, необхідного для будівництва останньої черги об'єкта будівництва, але не більше ніж 10 років з дня укладення договору про приєднання».

Абзац третій вважати абзацом п'ятим.

- абзац третій частини четвертої викласти в такій редакції:
- «Кодексом системи розподілу визначаються умови приєднання електроустановок замовників до електричних мереж власників, які не є операторами системи розподілу, зокрема до електричних мереж виробників електричної енергії».
- абзац перший частини дванадцятої викласти в такій редакції:
«12. Приєднання електроустановок замовника може здійснюватися до електричних мереж системи передачі оператором системи передачі у встановленому цим Законом порядку та у випадках, передбачених кодексом системи передачі».
- абзац другий частини дванадцятої викласти в такій редакції:
«У такому разі оператор системи передачі надає замовнику договір про приєднання та технічні умови на приєднання. Договір про приєднання та технічні умови на приєднання набирають чинності з дня внесення замовником на рахунок оператора системи передачі частини вартості плати за приєднання у розмірі 5 євро за 1 кВт замовленої до приєднання потужності в гривневому еквіваленті на день її сплати, що визначається відповідно до офіційного курсу Національного банку України. Замовник після набрання чинності договором про приєднання та технічними умовами на приєднання обирає виконавця проектних робіт з приєднання серед суб'єктів господарювання, які мають право на здійснення відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства. Замовник на підставі отриманих технічних умов на приєднання забезпечує розроблення та узгодження з оператором системи передачі та іншими заінтересованими сторонами проектної документації на будівництво, реконструкцію та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання

електроустановок замовника) та здійснює заходи щодо відведення земельних ділянок для розміщення відповідних об'єктів електроенергетики, а оператор системи передачі забезпечує виконання будівельно-монтажних та пусконаладжувальних робіт та здійснює первинне підключення об'єкта замовника».

- після частини двадцять шостої доповнити новою частиною такого змісту:
«27. За заявою суб'єкта господарювання, що має намір приєднати електроустановки для виробництва електричної енергії з енергії вітру встановленою потужністю 50 МВт або більше, оператор системи передачі укладає з таким суб'єктом господарювання договір про бронювання потужності на основі типової форми, затвердженої Регулятором.

Договір про бронювання потужності повинен визначати, зокрема:

- 1) технічні рішення щодо схеми приєднання (*видачі потужності*) генеруючих установок замовника бронювання потужності;
- 2) виключний перелік технічних даних необхідних для визначення обсягу робіт для реалізації схеми приєднання (*видачі потужності*);
- 3) порядок здійснення розрахунків за договором, зокрема, порядок зарахування плати за бронювання потужності у якості плати по договору про приєднання електроустановок;
- 4) зобов'язання сторін договору щодо виконання вимог законодавства до учасників ринку електричної енергії;
- 5) інші права та обов'язки, відповідальність сторін;
- 6) строк дії договору, підстави та порядок його дострокового припинення.

За договором про бронювання потужності оператор системи передачі бронює технічні рішення щодо схеми приєднання (*видачі потужності*) генеруючих установок замовника бронювання потужності, а замовник бронювання потужності зобов'язується вчинити дії необхідні для подачі заяви про приєднання електроустановок та укладення договору про приєднання електроустановок відповідно до умов цього Закону у строк, що не перевищує двох років з моменту укладення договору про бронювання потужності.

Схема приєднання (*видачі потужності*), за якою відбувається бронювання потужності, визначається оператором системи передачі у порядку, який затверджується Регулятором. Протягом шести місяців з моменту укладення договору про бронювання потужності замовник бронювання потужності має право ініціювати перегляд технічних рішень щодо схеми приєднання його генеруючих установок, визначених оператором системи передачі у відповідному договорі про бронювання потужності. При цьому замовник бронювання потужності виконує відповідну проєктну документацію з визначенням обсягу робіт, що необхідний для реалізації запропонованої ним схеми приєднання його генеруючих установок, а оператор системи передачі оцінює відповідність такої схеми з урахуванням забезпечення операційної безпеки та недискримінаційного підходу процедури приєднання. Замовник бронювання потужності не обмежений в кількості разів, що він може запропонувати перегляд технічних рішень щодо схеми приєднання його генеруючих установок протягом шести місяців з моменту укладення договору про бронювання. За результатами розгляду такого звернення оператор системи передачі має право не погодити зміну попередньо визначених технічних рішень у разі, якщо це призводитиме до необхідності внесення змін до вже виданих технічних умов на момент цього звернення. Оператор системи передачі не може розкривати інформацію щодо замовника приєднання, технічні умови якого потребують внесення змін. У разі якщо оператор системи передачі не погоджує технічних рішень, запропонованих замовником бронювання потужності, то замовник може звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (*контролю*) в галузі електроенергетики, що має надати висновок щодо обґрунтованості такого рішення. Протягом 20 календарних днів після укладення договору про бронювання потужності замовник бронювання потужності вносить на рахунок оператора системи передачі вартість плати за бронювання потужності, яка становить 5 євро за 1 кВт потужності, що бронюється за договором про бронювання потужності в гривневому еквіваленті на день сплати вартості плати за бронювання потужності, що визначається відповідно до офіційного курсу Національного банку України. Порядок відкриття оператором системи передачі рахунку, на який сплачується плата за бронювання потужності, та тип такого рахунку визначається Регулятором. У разі звернення замовника бронювання потужності до оператора системи передачі, з яким укладений договір про бронювання потужності, у строк, визначений у цьому договорі, із заявою про приєднання електроустановок, схема приєднання (*видачі потужності*) яких була заброньована за договором про бронювання потужності, вартість плати за бронювання потужності, сплачена за договором про бронювання потужності, зараховуються як складова плати за приєднання таких електроустановок. У разі, якщо до закінчення строку дії договору про бронювання потужності замовник бронювання потужності не звернувся до оператора системи передачі із заявою про приєднання електроустановок у порядку, визначеному Кодексом системи передачі, щодо яких заброньована потужність, договір про бронювання потужності припиняється, а кошти, сплачені оператору системи передачі

як вартість плати за бронювання потужності використовуються оператором системи передачі для реалізації заходів передбачених планом розвитку системи передачі. Зобов'язання сторін за договором про бронювання потужності після закінчення дворічного терміну вважаються припиненими».

3) у статті 25:

- у частині п'ятій вилучити:

Після слів «Виробники електричної енергії» вилучити фразу «з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями)».

Після слів «мають право здійснювати електрозабезпечення електроустановок власного споживання, не пов'язаних з виробництвом електричної енергії» вилучити фразу «що розташовані з ними на одній земельній ділянці чи земельних ділянках, що мають спільні між собою межі».

Після слів «Електричні мережі внутрішнього електрозабезпечення, що з'єднують генеруючий об'єкт виробника» вилучити фразу «з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями)».

Після слів «електричної енергії з електроустановками власного споживання, не пов'язаними з виробництвом електричної енергії» вилучити фразу «що розташовані з ним на одній земельній ділянці чи земельних ділянках, що мають спільні між собою межі».

Фразу «у відносинах із гарантованим покупцем» замінити на «у відносинах виробника електроенергії з іншими учасниками ринку».

- після частини восьмої доповнити новою частиною такого змісту:

«9. Виробники електричної енергії мають право здійснювати електрозабезпечення електроустановок споживачів за умов, якщо встановлена потужність генеруючої установки виробника електричної енергії не перевищує дозволена потужність всіх електроустановок споживача, призначених для споживання електричної енергії, та якщо споживач придбаває весь обсяг електричної енергії, виробленої такими генеруючими установками. Електричні мережі, що з'єднують генеруючий об'єкт виробника електроенергії з такими електроустановками споживача, не вважаються прямою лінією.

Порядок приєднання таких електроустановок виробників електричної енергії до електричних мереж споживачів, порядок обліку та продажу електричної енергії, виробленої такими виробниками, порядок зміни джерела живлення таких електроустановок, особливості й обмеження щодо приєднання до таких електроустановок інших споживачів визначаються Регулятором».

4) пункт 221 розділу «ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ» доповнити новим абзацом такого змісту:

«До 01 січня 2025 року Замовники приєднання, що мають намір будівництва генеруючих установок встановленою потужністю 50 МВт або більше, за договорами про приєднання, строк дії яких закінчується до 1 січня 2026 року, мають право укласти договір про бронювання потужності відповідно до ч. 27 статті 21 цього Закону та забронювати технічні рішення щодо схеми приєднання (видачі потужності) генеруючих установок замовника, передбачені чинним договором про приєднання. У такому разі, кошти, сплачені як плата за приєднання за чинним договором про приєднання зараховуються як плата за бронювання потужності».

2. У Законі України «Про регулювання містобудівної діяльності» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 34, ст.343):

1) у статті 30:

- частину сьому викласти в новій редакції:

«7. За виключенням випадків, визначених Законом України «Про ринок електричної енергії», технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника або підприємства, установи та організації, які надали такі технічні умови. Зміни до технічних умов можуть вноситися тільки за згодою замовника.

У разі якщо замовник є суб'єктом господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, технічні умови для об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії, видані такому замовнику, є чинними на строк виконання зобов'язань щодо будівництва та введення об'єктів електроенергетики в експлуатацію відповідно до статті 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії»».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення приєднання генеруючих установок до електричних мереж»

РЕДАКЦІЯ НОРМИ ЗАКОНУ	РЕДАКЦІЯ НОРМИ З УРАХУВАННЯМ ЗАПРОПОНОВАНИХ ЗМІН
ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО РИНОК ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ»	
Стаття 1. Визначення термінів 1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні: Відсутній	Стаття 1. Визначення термінів 1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні: 341) замовник бронювання потужності – суб'єкт господарювання, що має намір приєднати електроустановки для виробництва електричної енергії з енергії вітру встановленою потужністю 50 МВт і більше та до укладення договору про приєднання уклав договір про бронювання потужності з оператором системи передачі відповідно до умов цього Закону;
Стаття 21. Приєднання електроустановок до електричних мереж 4. Порядок приєднання до електричних мереж оператора системи передачі та операторів систем розподілу визначається кодексом системи передачі та кодексом систем розподілу і має бути прозорим, забезпечувати ефективно та недискримінаційне приєднання до системи передачі та систем розподілу. Порядок приєднання має визначати, у тому числі, процедурні питання, умови приєднання, типові форми договорів про приєднання. Відсутня Кодексом системи розподілу визначаються умови приєднання електроустановок замовників до електричних мереж власників, які не є операторами системи розподілу. 12. Приєднання електроустановок замовника може здійснюватися до електричних мереж системи передачі оператором системи передачі у встановленому цим Законом порядку та у випадках, передбачених кодексом системи передачі. У такому разі оператор системи передачі надає замовнику технічні умови на приєднання, а замовник обирає виконавця проектних робіт з приєднання серед суб'єктів господарювання, які мають право на здійснення відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства. Замовник на підставі отриманих технічних умов на приєднання забезпечує розроблення та узгодження з оператором системи передачі та іншими заінтересованими сторонами проектної документації на будівництво, реконструкцію та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника) та здійснює заходи щодо відведення земельних ділянок для розміщення відповідних об'єктів електроенергетики, а оператор системи передачі забезпечує виконання будівельно-монтажних та пусконаладжувальних робіт та здійснює первинне підключення об'єкта замовника.	Стаття 21. Приєднання електроустановок до електричних мереж 1. Оператор системи передачі та оператори систем розподілу не мають права відмовити в приєднанні електроустановок замовника до системи передачі або системи розподілу за умови дотримання замовником кодексу системи передачі та кодексу систем розподілу процедури приєднання, визначеної в кодексі системи передачі та кодексі систем розподілу. При цьому, якщо інше не передбачено цим Законом, приєднання повинно здійснюватися з дотриманням таких правил: 1) встановлена потужність електроустановок замовника може перевищувати величину замовленої до приєднання потужності з урахуванням існуючої дозволеної (приєднаної) потужності, визначеної відповідним договором про приєднання та технічними умовами на приєднання таких електроустановок; 2) не можуть обмежуватися виробництво, споживання або зберігання, енергетичні ресурси за допомогою яких виробляється електрична енергія та встановлена потужність електроустановок, приєднаних до єдиної точки приєднання, за умови, що замовник забезпечує, щоб у будь-який період часу сумарна потужність, з якою здійснюється відпуск з мереж замовника електричної енергії в ОЕС України або відбір з ОЕС до мереж замовника електричної енергії, не перевищувала величину замовленої до приєднання потужності з урахуванням існуючої дозволеної (приєднаної) потужності, визначеної відповідним договором про приєднання та технічними умовами на приєднання таких електроустановок, зокрема шляхом встановлення спеціальної автоматики відключення навантаження на виконання технічних вимог, та за умови забезпечення замовником окремого обліку електричної енергії для кожної електроустановки відповідно до вимог кодексу комерційного обліку; 3) дозволяється суміщати виробництво, споживання або зберігання електричної енергії на електроустановках, приєднаних до єдиної точки приєднання, для участі в усіх сегментах ринку електричної енергії за умови забезпечення замовником обліку електричної енергії для кожної електроустановки відповідно до вимог кодексу комерційного обліку.

Відмова у приєднанні електроустановок замовника до системи передачі або системи розподілу з підстав, не передбачених цим Законом, не допускається.

Відмова у приєднанні електроустановок замовника до системи передачі та системи розподілу має містити посилання на конкретну норму цього Закону, що не дотримана замовником та перешкоджає чи унеможлиблює надання оператором системи передачі або оператором системи розподілу відповідної послуги з приєднання електроустановок замовника.

Залишення оператором системи передачі або оператором системи розподілу заяви про приєднання електроустановки замовника до системи передачі або системи розподілу з будь-яких підстав без розгляду, повернення такої заяви, залишення її без руху, відмова у її прийнятті не допускається.

За порушення вимог, визначених абзацами другим – четвертим цієї частини, посадові особи оператора системи передачі та оператора системи розподілу несуть відповідальність, встановлену законом.

Відсутня

4. Порядок приєднання до електричних мереж оператора системи передачі та операторів систем розподілу визначається кодексом системи передачі та кодексом систем розподілу і має бути прозорим, забезпечувати ефективне та недискримінаційне приєднання до системи передачі та систем розподілу.

Порядок приєднання має визначати, у тому числі, процедурні питання, умови приєднання, типові форми договорів про приєднання.

Строк дії договорів про приєднання визначається з урахуванням чинності технічних умов на приєднання, а також строку, що необхідний для повного виконання Сторонами зобов'язань, передбачених відповідним договором.

Технічні умови на приєднання, які є додатком до договору про приєднання, укладеним замовником з оператором системи передачі, є чинними протягом трьох років з дня їх видачі незалежно від зміни замовника, а у разі якщо замовник є суб'єктом господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, технічні умови для об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії, видані такому замовнику, є чинними на строк виконання зобов'язань щодо будівництва та введення об'єктів електроенергетики в експлуатацію відповідно до статті 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

Відсутня	Після погодження проектної документації (у випадках, передбачених договором про приєднання), повної оплати вартості приєднання та отримання документів, що надають право на виконання будівельних робіт щодо об'єкта будівництва, приєднання якого відбувається за договором про приєднання – строк чинності технічних умов продовжується на строк необхідний для завершення будівництва відповідного об'єкта, що визначається на основі проектної документації, з урахуванням строку, необхідного для будівництва останньої черги об'єкта будівництва, але не більше ніж 10 років з дня укладення договору про приєднання. У разі виникнення підстав для продовження строку дії договорів про приєднання та чинності технічних умов на приєднання, передбачених абзацом третім-п'ятим цієї частини за зверненням замовника оператор системи розподілу/оператор системи передачі повинні укласти додаткову угоду до договору про приєднання щодо продовження строку дії договору про приєднання і чинності технічних умов на строк, встановлений згідно з правилами, передбаченими абзацом третім-четвертим цієї частини. Кодексом системи передачі та Кодексом системи розподілу визначаються умови приєднання електроустановок замовників до електричних мереж власників, які не є операторами системи розподілу або оператором системи передачі, зокрема до електричних мереж виробників електричної енергії.
	12. Приєднання електроустановок замовника може здійснюватися до електричних мереж системи передачі оператором системи передачі у встановленому цим Законом порядку та у випадках, передбачених кодексом системи передачі. У такому разі оператор системи передачі надає замовнику договір про приєднання та технічні умови на приєднання. Договір про приєднання та технічні умови на приєднання набирають чинності з дня внесення замовником на рахунок оператора системи передачі частини вартості плати за приєднання у розмірі 10 євро за 1 кВт замовленої до приєднання потужності в гривневому еквіваленті на день її сплати, що визначається відповідно до офіційного курсу Національного банку України. Замовник після набрання чинності договором про приєднання та технічними умовами на приєднання обирає виконавця проектних робіт з приєднання серед суб'єктів господарювання, які мають право на здійснення відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства.

Замовник на підставі отриманих технічних умов на приєднання забезпечує розроблення та узгодження з оператором системи передачі та іншими заінтересованими сторонами проектної документації на будівництво, реконструкцію та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника) та здійснює заходи щодо відведення земельних ділянок для розміщення відповідних об'єктів електроенергетики, а оператор системи передачі забезпечує виконання будівельно-монтажних та пусконаладжувальних робіт та здійснює первинне підключення об'єкта замовника.

13. За зверненням замовника оператор системи розподілу або оператор системи передачі забезпечує безоплатну видачу технічних умов на приєднання, що містять вимоги щодо:

- проектування будівництва та/або технічного переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника);
- проектування електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (у межах земельної ділянки замовника);
- безпеки електропостачання та влаштування вузла обліку електричної енергії;
- проектування будівництва електричних мереж лінійної частини приєднання (окремо, у випадку, передбаченому частиною восьмою цієї статті);
- проектування будівництва електричних мереж оператора системи передачі або суміжного оператора системи розподілу (у випадку, передбаченому частинами десятою та одинадцятою цієї статті);
- проектування будівництва електричних мереж власників, які не є оператором системи передачі та операторами системи розподілу (у випадку, приєднання електроустановок замовників до електричних мереж власників, які не є оператором системи передачі та операторами системи розподілу, в обсязі вимог, що висувуються власниками мереж).

Звернення замовника повинно містити, зокрема, інформацію щодо:

- існуючої дозволеної (приєднаної) потужності, визначеної відповідним договором про приєднання та технічними умовами на приєднання таких електроустановок з описом типів електроустановок, що приєднані, їх встановленої потужності, ступеню напруги у точці приєднання кожної електроустановки, енергетичні ресурси за допомогою яких виробляється електрична енергія на відповідних електроустановках;
- замовленої до приєднання потужності з описом типів електроустановок, що приєднується, їх встановленої потужності, ступню напруги у точці приєднання кожної електроустановки, енергетичні ресурси за допомогою яких виробляється електрична енергія на відповідних електроустановках.

27. За заявою суб'єкта господарювання, що має намір приєднати електроустановки для виробництва електричної енергії з енергії вітру встановленою потужністю 50 МВт або більше, оператор системи передачі укладає з таким суб'єктом господарювання договір про бронювання потужності на основі типової форми, затвердженої Регулятором.

Договір про бронювання потужності повинен визначати, зокрема:

- 1) технічні рішення щодо схеми приєднання (*видачі потужності*) генеруючих установок замовника бронювання потужності;
- 2) виключний перелік технічних даних необхідних для визначення обсягу робіт для реалізації схеми приєднання (*видачі потужності*);
- 3) порядок здійснення розрахунків за договором, зокрема, порядок зарахування плати за бронювання потужності у якості плати по договору про приєднання електроустановок;
- 4) зобов'язання сторін договору щодо виконання вимог законодавства до учасників ринку електричної енергії;
- 5) інші права та обов'язки, відповідальність сторін;
- 6) строк дії договору, підстави та порядок його дострокового припинення.

За договором про бронювання потужності оператор системи передачі бронює технічні рішення щодо схеми приєднання (*видачі потужності*) генеруючих установок замовника бронювання потужності, а замовник бронювання потужності зобов'язується вчинити дії необхідні для подачі заяви про приєднання електроустановок та укладення договору про приєднання електроустановок відповідно до умов цього Закону у строк, що не перевищує двох років з моменту укладення договору про бронювання потужності.

Схема приєднання (*видачі потужності*), за якою відбувається бронювання потужності, визначається оператором системи передачі у порядку, який затверджується Регулятором.

Протягом шести місяців з моменту укладення договору про бронювання потужності замовник бронювання потужності має право ініціювати перегляд технічних рішень щодо схеми приєднання його генеруючих установок, визначених оператором системи передачі у відповідному договорі про бронювання потужності. При цьому замовник бронювання потужності виконує відповідну проєктну документацію з визначенням обсягу робіт, що необхідний для реалізації запропонованої ним схеми приєднання його генеруючих установок, а оператор системи передачі оцінює відповідність такої схеми з урахуванням забезпечення операційної безпеки та недискримінаційного підходу процедури приєднання.

Замовник бронювання потужності не обмежений в кількості разів, що він може запропонувати перегляд технічних рішень щодо схеми приєднання його генеруючих установок протягом шести місяців з моменту укладання договору про бронювання.

За результатами розгляду такого звернення оператор системи передачі має право не погодити зміну попередньо визначених технічних рішень у разі, якщо це призводитиме до необхідності внесення змін до вже виданих технічних умов на момент цього звернення. Оператор системи передачі не може розкривати інформацію щодо замовника приєднання, технічні умови якого потребують внесення змін.

У разі якщо оператор системи передачі не погоджує технічних рішень, запропонованих замовником бронювання потужності, то замовник може звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, що має надати висновок щодо обґрунтованості такого рішення.

Протягом 20 календарних днів після укладення договору про бронювання потужності замовник бронювання потужності вносить на рахунок оператора системи передачі вартість плати за бронювання потужності, яка становить 5 євро за 1 кВт потужності, що бронюється за договором про бронювання потужності в гривневому еквіваленті на день сплати вартості плати за бронювання потужності, що визначається відповідно до офіційного курсу Національного банку України. Порядок відкриття оператором системи передачі рахунку, на який сплачується плата за бронювання потужності, та тип такого рахунку визначається Регулятором.

У разі звернення замовника бронювання потужності до оператора системи передачі, з яким укладений договір про бронювання потужності, у строк, визначений у цьому договорі, із заявою про приєднання електроустановок, схема приєднання (*видачі потужності*) яких була заброньована за договором про бронювання потужності, вартість плати за бронювання потужності, сплачена за договором про бронювання потужності, зараховуються як складова плати за приєднання таких електроустановок.

У разі, якщо до закінчення строку дії договору про бронювання потужності замовник бронювання потужності не звернувся до оператора системи передачі із заявою про приєднання електроустановок у порядку, визначеному Кодексом системи передачі, щодо яких заброньована потужність, договір про бронювання потужності припиняється, а кошти, сплачені оператору системи передачі як вартість плати за бронювання потужності використовуються оператором системи передачі для реалізації заходів передбачених планом розвитку системи передачі. Зобов'язання сторін за договором про бронювання потужності після закінчення дворічного терміну вважаються припиненими.

Договір про бронювання потужності вважається достроково розірваним у разі порушення замовником бронювання потужності зобов'язань щодо сплати вартості плати за бронювання потужності за договором про бронювання потужності, – з дня наступного за днем спливу строку виконання відповідного обов'язку замовника бронювання потужності та/або інших зобов'язань замовника бронювання потужності, визначених у договорі про бронювання потужності.

Стаття 25. Пряма лінія

5. Виробники електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) мають право здійснювати електрозабезпечення електроустановок власного споживання, не пов'язаних з виробництвом електричної енергії, що розташовані з ними на одній земельній ділянці чи земельних ділянках, що мають спільні між собою межі, електричними мережами внутрішнього електрозабезпечення, за умови організації комерційного обліку та об'єднання їх однією площадкою вимірювання. Вимоги щодо організації комерційного обліку електричної енергії на об'єктах, що об'єднані однією площадкою вимірювання, у межах цієї площадки вимірювання, визначення обсягів спожитої/відпущеної електричної енергії (сальдування) на таких площадках вимірювання встановлюються кодексом комерційного обліку. Електричні мережі внутрішнього електрозабезпечення, що з'єднують генеруючий об'єкт виробника з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) з електроустановками власного споживання, не пов'язаними з виробництвом електричної енергії, що розташовані з ним на одній земельній ділянці чи земельних ділянках, що мають спільні між собою межі, не вважаються прямою лінією. Електрична енергія, спожита електроустановками власного споживання, не пов'язаними з виробництвом електричної енергії, через електричні мережі внутрішнього електрозабезпечення, у відносинах із гарантованим покупцем вважається спожитою на власні потреби таким об'єктом електроенергетики. Особливості приєднання електроустановок власного споживання виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) та особливості й обмеження щодо приєднання до таких електроустановок інших споживачів визначаються Регулятором.

Відсутня

Розділ XVII ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

221. Договори про приєднання до електричних мереж, укладені до набрання чинності цим Законом, продовжують свою дію до завершення терміну дії. У разі якщо договором не було передбачено терміну його дії, сторони не пізніше ніж до 1 січня 2024 року повинні врегулювати свої договірні відносини щодо визначення терміну дії таких договорів або їх розірвання шляхом підписання відповідної додаткової угоди. У разі якщо сторонами не будуть врегульовані договірні відносини у спосіб, визначений цим пунктом, такі договори припиняють свою дію з 1 січня 2024 року.

Стаття 25. Пряма лінія

5. Виробники електричної енергії мають право здійснювати електрозабезпечення електроустановок власного споживання, не пов'язаних з виробництвом електричної енергії електричними мережами внутрішнього електрозабезпечення, за умови організації комерційного обліку та об'єднання їх однією площадкою вимірювання. Вимоги щодо організації комерційного обліку електричної енергії на об'єктах, що об'єднані однією площадкою вимірювання, у межах цієї площадки вимірювання, визначення обсягів спожитої/відпущеної електричної енергії (сальдування) на таких площадках вимірювання встановлюються кодексом комерційного обліку. Електричні мережі внутрішнього електрозабезпечення, що з'єднують генеруючий об'єкт виробника електричної енергії з електроустановками власного споживання, не пов'язаними з виробництвом електричної енергії, не вважаються прямою лінією. Електрична енергія, спожита електроустановками власного споживання, не пов'язаними з виробництвом електричної енергії, через електричні мережі внутрішнього електрозабезпечення, у відносинах виробника електроенергії з іншими учасниками ринку вважається спожитою на власні потреби таким об'єктом електроенергетики. Особливості приєднання електроустановок власного споживання виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) та особливості й обмеження щодо приєднання до таких електроустановок інших споживачів визначаються Регулятором.

9. Виробники електричної енергії мають право здійснювати електрозабезпечення електроустановок споживачів згідно з положеннями статті 58-1 цього Закону. Електричні мережі, що з'єднують генеруючий об'єкт виробника електроенергії з такими електроустановками споживача, не вважаються прямою лінією.

Порядок приєднання таких електроустановок виробників електричної енергії до електричних мереж споживачів, порядок обліку та продажу електричної енергії, виробленої такими виробниками, порядок зміни джерела живлення таких електроустановок, особливості й обмеження щодо приєднання до таких електроустановок інших споживачів визначаються Регулятором.

Розділ XVII ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

221. Договори про приєднання до електричних мереж, укладені до набрання чинності цим Законом, продовжують свою дію до завершення терміну дії. У разі якщо договором не було передбачено терміну його дії, сторони не пізніше ніж до 1 січня 2024 року повинні врегулювати свої договірні відносини щодо визначення терміну дії таких договорів або їх розірвання шляхом підписання відповідної додаткової угоди. У разі якщо сторонами не будуть врегульовані договірні відносини у спосіб, визначений цим пунктом, такі договори припиняють свою дію після спливу шести календарних місяців з дня набуття чинності цим Законом.

Протягом шести календарних місяців з дня набуття чинності цим Законом Замовники приєднання, що мають намір будівництва генеруючих установок встановленою потужністю 50 МВт або більше, за договорами про приєднання, строк дії яких закінчується до 1 січня 2026 року, мають право укласти договір про бронювання потужності відповідно до ч. 27 статті 21 цього Закону та забронювати технічні рішення щодо схеми приєднання (*видачі потужності*) генеруючих установок замовника, передбачені чинним договором про приєднання. У такому разі, кошти, сплачені як плата за приєднання за чинним договором про приєднання зараховуються як плата за бронювання потужності.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО РЕГУЛЮВАННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Стаття 30. Технічні умови

7. Технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника або підприємства, установи та організації, які надали такі технічні умови. Зміни до технічних умов можуть вноситися тільки за згодою замовника.

Для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії, технічні умови є чинними:

- для об'єктів, що виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, – не більше двох років з дня їх видачі незалежно від зміни замовника;
- для об'єктів, що виробляють електричну енергію з інших видів альтернативних джерел енергії, – не більше трьох років з дня їх видачі незалежно від зміни замовника.

У разі якщо замовник є суб'єктом господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, технічні умови для об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії, видані такому замовнику, є чинними на строк виконання зобов'язань щодо будівництва та введення об'єктів електроенергетики в експлуатацію відповідно до статті 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

У разі якщо замовник є суб'єктом господарювання, який має намір виробляти електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім об'єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів), що виробляють електричну енергію з енергії сонця) та відповідно до частини четвертої статті 71 Закону України «Про ринок електричної енергії» уклав договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом до 31 грудня 2019 року, технічні умови для об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім об'єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів), що виробляють електричну енергію з енергії сонця), видані такому замовнику, є чинними до 31 грудня 2024 року.

Стаття 30. Технічні умови

7. За виключенням випадків, визначених Законом України «Про ринок електричної енергії», технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника або підприємства, установи та організації, які надали такі технічні умови. Зміни до технічних умов можуть вноситися тільки за згодою замовника.

У разі якщо замовник є суб'єктом господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, технічні умови для об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії, видані такому замовнику, є чинними на строк виконання зобов'язань щодо будівництва та введення об'єктів електроенергетики в експлуатацію відповідно до статті 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

ДОДАТОК 7

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підтримки розвитку альтернативної енергетики

1. МЕТА

Враховуючи сучасні виклики для енергетичної системи та економіки України в цілому, спричинені збройною агресією російської федерації проти України, існує необхідність створити умови для швидкого залучення інвестицій у будівництво нових генеруючих потужностей. Такі умови повинні забезпечувати привабливість проєктів для залучення приватного та банківського фінансування. Одним з критеріїв такої привабливості є гарантоване право продажу електричної енергії на тривалий строк (*від 12 років*) за ціною, що визначається на конкурентних засадах – за результатами аукціону.

Чинне законодавство України, зокрема передбачає можливість проведення аукціонів з розподілу квот підтримки для нових проєктів ВДЕ, переможці яких отримують право на укладення договору про надання послуг за механізмом ринкової премії з ДП «Гарантований покупець».

Водночас, такий механізм підтримки в поєднанні з регуляторними недоліками на ринку електроенергії не може вважатися надійним. Так рівень розрахунків ДП «Гарантований покупець» у 2024 році становить близько 40%.

При цьому, з урахуванням особливостей механізму ринкової премії (*відсутності прямих торгових операцій між виробниками ВДЕ з підтримкою та ДП «Гарантований покупець»*) використання ДП «Гарантований покупець» як посередника для перерозподілу коштів, за рахунок яких сплачується ринкова премія, від ПрАТ «НЕК «Укренерго» (*як оператора системи передачі*) до виробників ВДЕ з підтримкою – є недоцільним та створює додаткові операційні та регуляторні ризики.

З огляду на це, виникає необхідність внесення змін до чинного законодавства України з метою забезпечення права виробників ВДЕ на укладення прямих договорів про надання послуг за механізмом ринкової премії з ПрАТ «НЕК «Укренерго».

Запровадження змін, що передбачені цим Законом, а саме сприятиме підвищенню прозорості механізму підтримки виробників ВДЕ, що будують нові електроустановки, призначені для виробництва електроенергії, та зробить його більш сприятливим для залучення інвестицій та посилить конкурентні переваги України та її привабливості для вітчизняних та іноземних інвесторів.

В свою чергу, залучення інвестицій у будівництво нових генеруючих потужностей та розподіленої генерації сприятиме підвищенню енергетичної безпеки України як складової національної безпеки.

2. ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ПРИЙНЯТТЯ АКТА

Законопроект розроблено з метою підвищення прозорості та надійності механізму ринкової премії для залучення приватного та банківського фінансування у проєкти відновлюваної енергетики шляхом надання права виробникам електроенергії з альтернативних джерел енергії на укладення прямих договорів про надання послуги за механізмом ринкової премії з ПрАТ «НЕК «Укренерго».

3. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОЄКТУ АКТА

Законопроєктом передбачається:

- 1) Внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» та Закону України «Про альтернативні джерела енергії» з метою покладення обов'язків щодо реалізації механізму ринкової премії з ДП «Гарантований покупець» та ПрАТ НЕК «Укренерго»;
- 2) надання права виробникам електроенергії з альтернативних джерел енергії на укладення прямих договорів про надання послуги за механізмом ринкової премії з ПрАТ «НЕК «Укренерго».

4. ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Основними нормативно-правовими актами у цій сфері правового регулювання є:

- 1) Закон України «Про ринок електричної енергії» від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII
- 2) Закон України «Про альтернативні джерела енергії» від 20 лютого 2003 року № 555-IV

5. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ

Реалізація норм законопроєкта не потребуватиме витрат за рахунок державного чи місцевих бюджетів.

6. ПОЗИЦІЯ ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ СТОРІН

Законопроєкт не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Законопроєкт не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ

Законопроєкт не містить норм, що порушують права і свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

У законопроєкті відсутні положення, які впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією або створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи законопроєкту не проводились.

8. ПРОГНОЗ РЕЗУЛЬТАТІВ

Прийняття законопроєкта необхідне для суттєвого збільшення обсягу інвестицій та кількості нових проєктів будівництва генеруючих потужностей, що використовують альтернативні джерела енергії.

ПРОЄКТ ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підтримки розвитку альтернативної енергетики

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ПОСТАНОВЛЯЄ:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України «Про альтернативні джерела енергії» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 24, ст.155):

1) у частині першій статті 1:

- у абзаці двадцять другому слова «гарантований покупець» замінити словами «оператор системи передачі».

2) у частині п'ятій статті 92:

- слова «гарантованим покупцем» замінити словами «оператором системи передачі».

3) у статті 93:

- частину першу викласти в такій редакції:
«Підтримка виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, які набули право на підтримку за результатами аукціону, здійснюється шляхом гарантування придбання послуги за механізмом ринкової премії в обсягах та порядку, визначених Законом України «Про ринок електричної енергії», із застосуванням аукціонної ціни з урахуванням надбавки до неї, встановленої відповідно до статті 92 цього Закону, на підставі укладеного з оператором системи передачі договору про надання послуги за механізмом ринкової премії».
- у частині одинадцятій слова «гарантований покупець» замінити словами «оператор системи передачі».
- у абзаці другому частини шістнадцятої слова «гарантованого покупця» замінити словами «оператора системи передачі».
- у частині двадцять шостій слова «гарантованим покупцем» замінити словами «оператором системи передачі».
- у частині двадцять сьомій слова «гарантований покупець» замінити словами «оператор системи передачі».
- у частинах двадцять восьмій та двадцять дев'ятій слова «гарантованим покупцем» замінити словами «оператором системи передачі».
- у частині тридцятій слова «гарантованого покупця» замінити словами «оператора системи передачі».
- у частині тридцять першій слова «гарантований покупець» у всіх відмінках замінити словами «оператор системи передачі» у відповідному відмінку.
- у частині тридцять другій слова «гарантованого покупця» замінити словами «оператора системи передачі».
- у частині тридцять третій слова «гарантованим покупцем» замінити словами «оператором системи передачі».
- у частині тридцять четвертій слова «гарантованим покупцем» замінити словами «оператором системи передачі».
- у частині тридцять п'ятій слова «гарантований покупець» у всіх відмінках замінити словами «оператор системи передачі» у відповідному відмінку.
- у частині тридцять сьомій слова «гарантований покупець» замінити словами «оператор системи передачі».
- у частині тридцять восьмій слова «Гарантований покупець» замінити словами «Оператор системи передачі».
- у частинах тридцять дев'ятій та сороковій слова «гарантований покупець» у всіх відмінках замінити словами «оператор системи передачі» у відповідному відмінку.
- у частині сорок першій слова «гарантованого покупця» замінити словами «оператора системи передачі».
- у частині сорок четвертій слова «гарантованим покупцем» замінити словами «оператором системи передачі».

4) у статті 97:

- у частині двадцятій слова «або щодо якого надається послуга за механізмом ринкової премії» виключити та доповнити словами «Гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, що видаються на обсяг електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (пускових комплексах) виробників електричної енергії, щодо якого надається послуга за механізмом ринкової премії, переходять у власність оператора системи передачі одночасно з прийманням передачі послуги за механізмом ринкової премії. Гарантія походження електричної енергії, виробленої з

відновлюваних джерел енергії, є складовою послуги за механізмом ринкової премії та включена до вартості такої послуги, що придбавається оператором системи передачі».

- у частині двадцять другій після слів «Гарантований покупець» доповнити знаками та словами «, оператор системи передачі».

2. У Законі України «Про ринок електричної енергії» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 27-28, ст.312):

1) у частині першій статті 1:

- пункт 16 викласти в такій редакції:
«гарантований покупець електричної енергії (*далі – гарантований покупець*) – суб'єкт господарювання, що відповідно до цього Закону зобов'язаний купувати електричну енергію у виробників, яким встановлено «зелений» тариф, об'єкти електроенергетики або черги будівництва (*пускові комплекси*) яких включені до балансуєної групи гарантованого покупця, а також виконувати інші функції, визначені законодавством»;
- пункт 55 після слів «щодо задоволення обґрунтованого попиту на передачу електричної енергії» доповнити словами «а також – за придбання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел за механізмом ринкової премії (*послуга за механізмом ринкової премії*) у виробників, які уклали з ним договір про надання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел за механізмом ринкової премії (*договір про надання послуги за механізмом ринкової премії*)»;

2) у статті 33:

- частину третю після пункту 19 доповнити новими пунктами 20, 21, 22 та 23 такого змісту:
«20) систематизувати дані комерційного обліку щодо фактичних обсягів відпуску електричної енергії виробниками, у яких оператор системи передачі придбаває послуги за механізмом ринкової премії;
21) придбавати у виробників, яким встановлено «зелений» тариф, якщо об'єкти електроенергетики або черги їх будівництва (*пускові комплекси*) не перебувають у балансуєній групі гарантованого покупця та щодо таких об'єктів укладено договір про надання послуги за механізмом ринкової премії, та виробників, які за результатами аукціону набули право на підтримку, послугу за механізмом ринкової премії із забезпечення збільшення частки виробництва енергії з альтернативних джерел енергії, якщо такі виробники уклали з ним договір про надання послуги за механізмом ринкової премії;
22) організовувати проведення аукціонів з розподілу квот підтримки відповідно до статті 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії»;
23) здійснювати своєчасно та в повному обсязі оплату затвердженої Регулятором послуги за механізмом ринкової премії, що надається виробниками, яким встановлено «зелений» тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку».

3) після статті 33 додати нову статтю 331 такого змісту:

«Стаття 331. Придбання послуги за механізмом ринкової премії

1. Оператор системи передачі зобов'язаний придбавати у суб'єктів господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, якщо такий об'єкт електроенергетики або черга будівництва (*пусковий комплекс*) такого виробника не перебуває у балансуєній групі гарантованого покупця, та у суб'єктів господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, послугу за механізмом ринкової премії протягом всього строку застосування «зеленого» тарифу суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, або строку дії підтримки суб'єктів господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, за умови що такі суб'єкти господарювання уклали з оператором системи передачі договір про надання послуги за механізмом ринкової премії. Послуга придбавається за обсяг електричної енергії, відпущеної об'єктами електроенергетики з альтернативних джерел енергії (*а з використанням гідроенергії – виробленої лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями*) та проданої за двосторонніми договорами, на ринку «на добу наперед», на внутрішньодобовому ринку у кожному розрахунковому періоді (*годині*), який не перевищує обсяг електричної енергії, що може бути відпущений відповідним об'єктом електроенергетики або чергою його будівництва (*пусковим комплексом*) згідно із встановленою потужністю електрогенеруючого обладнання, зазначеною в ліцензії на виробництво електричної енергії. Обсяг виробленої та проданої такої електричної енергії у встановленому періоді (*місяці*) визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії відповідного об'єкта електроенергетики згідно з показниками приладів обліку на власні потреби.

Придбання послуги за механізмом ринкової премії здійснюється оператором системи передачі на підставі договору про надання послуги за механізмом ринкової премії.

Вартість послуги за механізмом ринкової премії за розрахунковий період (місяць) для кожного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) визначається в такій послідовності:

- 1) визначається розрахункова ціна шляхом обрання максимального значення з двох показників: середньозваженого значення індексів ціни на ринку «на добу наперед» для періоду базового навантаження за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні «ОЕС України» та середньозваженого значення індексів ціни за двосторонніми договорами, що укладаються на виконання пунктів 6 і 61 частини другої статті 66 цього Закону, крім договорів, що укладаються для виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, для періоду базового навантаження в торговій зоні «ОЕС України»;
- 2) якщо за результатом визначення розрахункової ціни згідно з пунктом 1 цієї частини максимальним значенням виявиться середньозважене значення індексів ціни на ринку «на добу наперед» для періоду базового навантаження за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні «ОЕС України», вартість послуги за механізмом ринкової премії за розрахунковий період (місяць) для кожного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) визначається як сума за розрахунковий період (місяць) добутків погодинного обсягу електричної енергії, відпущеної та проданої суб'єктом господарювання на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та за двосторонніми договорами, та різниці між розміром «зеленого» тарифу або аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (неї), встановленого (визначеної) для об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії», і середньозваженої ціни на ринку «на добу наперед» за відповідну годину за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні «ОЕС України»;
- 3) якщо за результатом визначення розрахункової ціни згідно з пунктом 1 цієї частини максимальним значенням виявиться середньозважене значення індексів ціни за двосторонніми договорами, що укладаються на виконання пунктів 6 і 61 частини другої статті 66 цього Закону, крім договорів, що укладаються для виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, для періоду базового навантаження в торговій зоні «ОЕС України», то вартість послуги за механізмом ринкової премії за розрахунковий період (місяць) для кожного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) визначається як сума за розрахунковий період (місяць) добутків погодинного обсягу електричної енергії, відпущеної та проданої суб'єктом господарювання на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та за двосторонніми договорами, та різниці між розміром «зеленого» тарифу або аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (неї), встановленого (визначеної) для об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії», і співвідношення середньозваженого значення індексів ціни за двосторонніми договорами, що укладаються на виконання пунктів 6 і 61 частини другої статті 66 цього Закону, крім договорів, що укладаються для виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, для періоду базового навантаження в торговій зоні «ОЕС України» до середньозваженого значення індексів ціни на ринку «на добу наперед» для періоду базового навантаження в торговій зоні «ОЕС України» за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, помноженого на середньозважену ціну на ринку «на добу наперед» за відповідну годину за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні «ОЕС України».

Розрахунок вартості послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, якщо об'єкт електроенергетики або черга будівництва (пусковий комплекс) такого виробника не перебуває у балансуєчій групі гарантованого покупця, та суб'єктами господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, здійснюється оператором системи передачі відповідно до затвердженого Регулятором порядку визначення вартості та оплати послуги за механізмом ринкової премії, що надається оператору системи передачі такими суб'єктами господарювання. Розмір вартості послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку, затверджується Регулятором.

Якщо розмір розрахункової ринкової ціни у встановленому періоді перевищує розмір аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (неї), встановленого для відповідного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу), суб'єкт господарювання, що виробляє електричну енергію на такому об'єкті електроенергетики або черзі його будівництва (пусковому комплексі), сплачує оператору системи передачі вартість послуги за механізмом ринкової премії для відпущеної електричної енергії відповідним об'єктом електроенергетики або чергою його будівництва (пусковим комплексом) у встановленому періоді».

4) у статті 62:

- у частині другій пункту 1 слова «включаючи забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за механізмом ринкової премії» виключити.
- частину другу після пункту 5 доповнити новим пунктом 6 такого змісту:
«6) придбання послуги за механізмом ринкової премії».
- у абзаці восьмому частини другої після слів «збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» доповнити словами «та спеціальні обов'язки з придбання послуги за механізмом ринкової премії».

5) у статті 65:

- у абзаці першому частини першої після слів «за встановленим «зеленим» тарифом» слова «придбання послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, щодо об'єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів), які не перебувають у балансуєчій групі гарантованого покупця, та суб'єктами господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку» виключити.
- частину четверту статті виключити.
- абзац другий частини п'ятої викласти в такій редакції:
«Гарантований покупець здійснює оплату вартості електричної енергії, купленої за «зеленим» тарифом, пропорційно до вартості куплених обсягів електричної енергії за «зеленим» тарифом».
- абзац перший частини шостої викласти в такій редакції:
«6. Порядок купівлі гарантованим покупцем електричної енергії за «зеленим» тарифом, визначається порядком купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, що затверджується Регулятором».
- частину сьому викласти в такій редакції:
«7. Для забезпечення покриття економічно обґрунтованих витрат гарантованого покупця на виконання спеціальних обов'язків із купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом, гарантований покупець надає оператору системи передачі послугу із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії».

Така послуга надається гарантованим покупцем протягом строку дії «зеленого» тарифу, відповідно до типового договору про надання послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, форма якого затверджується Регулятором. Така послуга надається гарантованим покупцем на обсяги відпущеної виробниками електричної енергії за «зеленим» тарифом, визначені відповідно до частини другої цієї статті.

Вартість послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, визначається у відповідному розрахунковому періоді як:

- різниця між вартістю електричної енергії, купленої ним відповідно до частини другої цієї статті, та її вартістю під час продажу за двосторонніми договорами, на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку, балансуєчому ринку;
- витрати, пов'язані з придбанням електричної енергії на внутрішньодобовому ринку для зменшення небалансів електричної енергії гарантованого покупця;
- витрати, пов'язані із врегулюванням небалансу електричної енергії гарантованого покупця (включаючи витрати, пов'язані з виконанням виробниками, які здійснюють продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом, команд оператора системи передачі на зменшення навантаження та команд з операційної безпеки), крім частки вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуєчої групи гарантованого покупця, яка відшкодовується виробниками, об'єкти електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких включені до балансуєчої групи гарантованого покупця, та активними споживачами, генеруючі установки яких включені до балансуєчої групи гарантованого покупця;
- витрати, передбачені кошторисом гарантованого покупця на його діяльність.

Вартість послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, визначається за відповідний розрахунковий період і зменшується на:

- дохід від продажу гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії (у тому числі за зовнішньоекономічними договорами (контрактами), зменшений на суму видатків, пов'язаних із продажем таких гарантій походження;
- дохід від продажу електричної енергії за договорами експорту електричної енергії, зменшений на суму видатків, пов'язаних із отриманням доступу до пропускної спроможності міждержавних перетинів, по-

датків, зборів та інших обов'язкових платежів, пов'язаних із продажем електричної енергії за договорами експорту електричної енергії;

- суму отриманої фінансової підтримки з державного бюджету для виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Коригування розміру вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії здійснюється відповідно до порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії.

Розрахунок вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, здійснюється гарантованим покупцем відповідно до порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії. Розмір вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, затверджується Регулятором.

Гарантований покупець зобов'язаний спрямовувати різницю між доходами та витратами, що виникла під час виконання ним спеціальних обов'язків, на забезпечення покриття власних витрат на виконання спеціальних обов'язків із купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом у суб'єктів господарювання, об'єкти електроенергетики або черги будівництва (*пускові комплекси*) яких включені до балансуєної групи гарантованого покупця, або інших спеціальних обов'язків».

- у пункті 3 частини восьмої слова «або придбаває послуги за механізмом ринкової премії» виключити.
- пункти 4, 10 та 12 частини дев'ятої виключити.
- у частині одинадцятій після слів «визначається як вище із значень «зеленого» тарифу» слова «аукціонної ціни» та після слова «встановленого» слово «визначеної» виключити.

6) у статті 71:

- абзац третій частини 41 викласти в такій редакції:
«Суб'єкти господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії на об'єкті (*об'єктах*) електроенергетики або черзі (*чергах*) його (*їх*) будівництва (*пускових комплексах*) та яким встановлено «зелений» тариф, мають право укласти з оператором системи передачі договір про надання послуги за механізмом ринкової премії щодо такого об'єкта (таких об'єктів), за умови що такий об'єкт (*такі об'єкти*) не перебуває (*не перебувають*) у балансуєній групі гарантованого покупця».
- у абзаці першому частини п'ятої слова «гарантованим покупцем» замінити словами «оператором системи передачі».
- у абзаці третьому частини п'ятої слова «гарантований покупець» у всіх відмінках замінити словами «оператор системи передачі» у відповідному відмінку.
- абзац шостий частини п'ятої викласти в такій редакції:
«У разі обрання зазначеного порядку вирішення спорів суб'єкт господарювання, якому встановлено «зелений» тариф, під час укладення договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом одночасно зобов'язується сплачувати на користь гарантованого покупця внески для створення спеціального (*цільового*) фонду, призначеного для покриття арбітражних витрат гарантованого покупця. У разі обрання зазначеного порядку вирішення спорів суб'єкт господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, під час укладення договору про надання послуги за механізмом ринкової премії одночасно зобов'язується сплачувати на користь оператора системи передачі внески для створення спеціального (*цільового*) фонду, призначеного для покриття арбітражних витрат оператора системи передачі».
- абзац сьомий частини п'ятої викласти в такій редакції:
«Внески для створення спеціального фонду гарантованого покупця сплачуються протягом дії договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом. Незалежно від використання суб'єктом господарювання, якому встановлено «зелений» тариф, права на вирішення спорів у міжнародному арбітражі сплачені внески платнику не повертаються. Внески для створення спеціального фонду оператора системи передачі сплачуються протягом дії договору про надання послуги за механізмом ринкової премії. Незалежно від використання суб'єктом господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, права на вирішення спорів у міжнародному арбітражі сплачені внески платнику не повертаються».
- абзац восьмий частини п'ятої після слів «фонду гарантованого покупця» доповнити словами «та спеціального фонду оператора системи передачі».
- абзац десятий частини п'ятої доповнити словами «Кошти спеціального фонду оператора системи передачі мають цільовий характер та можуть використовуватися виключно для здійснення витрат оператора системи передачі на вирішення спорів в арбітражі. Контроль за використанням коштів спеціального фонду оператора системи передачі здійснює Регулятор».

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підтримки розвитку альтернативної енергетики»

РЕДАКЦІЯ НОРМИ ЗАКОНУ	РЕДАКЦІЯ НОРМИ З УРАХУВАННЯМ ЗАПРОПОНОВАНИХ ЗМІН
ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ»	
Стаття 1. Визначення термінів У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні: • механізм ринкової премії – система стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, за якою гарантований покупець виплачує суб'єктам господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, та суб'єктам господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, різницю між розміром «зеленого» тарифу або аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (неї) та розрахунковою ціною, визначеною у порядку, встановленому Законом України «Про ринок електричної енергії»;	Стаття 1. Визначення термінів У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні: • механізм ринкової премії – система стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, за якою оператор системи передачі виплачує суб'єктам господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, та суб'єктам господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, різницю між розміром «зеленого» тарифу або аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (неї) та розрахунковою ціною, визначеною у порядку, встановленому Законом України «Про ринок електричної енергії»;
Стаття 9². Надбавка до «зеленого» тарифу, аукціонної ціни за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва Надбавка за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва, встановлена відповідно до цієї статті для відповідного об'єкта електроенергетики, що здійснює відпуск електричної енергії за аукціонною ціною, нараховується у грошовому виразі гарантованим покупцем щомісяця під час розрахунку розміру вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.	Стаття 9². Надбавка до «зеленого» тарифу, аукціонної ціни за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва Надбавка за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва, встановлена відповідно до цієї статті для відповідного об'єкта електроенергетики, що здійснює відпуск електричної енергії за аукціонною ціною, нараховується у грошовому виразі оператором системи передачі щомісяця під час розрахунку розміру вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.
Стаття 9³. Стимулювання виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку Підтримка виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, які набули право на підтримку за результатами аукціону, здійснюється шляхом гарантування придбання послуги за механізмом ринкової премії в обсягах та порядку, визначених статтею 65 Закону України «Про ринок електричної енергії», із застосуванням аукціонної ціни з урахуванням надбавки до неї, встановленої відповідно до статті 92 цього Закону, на підставі укладеного з гарантованим покупцем договору про надання послуги за механізмом ринкової премії. Відповідальним за організацію та проведення аукціонів (замовником аукціонів) є гарантований покупець. Для участі в аукціоні суб'єкти господарювання разом із заявою довільної форми обов'язково подають: • безумовну та безвідкличну банківську гарантію, надану на користь гарантованого покупця;	Стаття 9³. Стимулювання виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку Підтримка виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, які набули право на підтримку за результатами аукціону, здійснюється шляхом гарантування придбання послуги за механізмом ринкової премії в обсягах та порядку, визначених Законом України «Про ринок електричної енергії», із застосуванням аукціонної ціни з урахуванням надбавки до неї, встановленої відповідно до статті 92 цього Закону, на підставі укладеного з оператором системи передачі договору про надання послуги за механізмом ринкової премії. Відповідальним за організацію та проведення аукціонів (замовником аукціонів) є оператор системи передачі. Для участі в аукціоні суб'єкти господарювання разом із заявою довільної форми обов'язково подають: • безумовну та безвідкличну банківську гарантію, надану на користь оператора системи передачі;

Протокол розкриття пропозицій формується автоматично та оприлюднюється в електронній формі електронною торговою системою в день завершення аукціону. Після перевірки гарантованим покупцем поданих учасниками документів і відомостей, але не пізніше 10 робочих днів з дня завершення аукціону, формується автоматично та оприлюднюється в електронній формі протокол про результати аукціону.

Переможець аукціону та гарантований покупець не пізніше 15 робочих днів з дати оприлюднення протоколу про результати аукціону зобов'язані підписати протокол та укласти договір про надання послуги за механізмом ринкової премії, після чого гарантований покупець публікує такий договір в електронній торговій системі.

У разі відмови переможця аукціону від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору з гарантованим покупцем електронна торгова система автоматично формує та оприлюднює новий протокол про результати аукціону. Факт відмови переможця аукціону від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору з гарантованим покупцем підтверджується актом, що складається та оприлюднюється в електронній торговій системі гарантованим покупцем.

Переможець аукціону, який відмовився від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору з гарантованим покупцем, позбавляється права брати участь у подальших аукціонах строком на один рік з дня оприлюднення в електронній торговій системі гарантованим покупцем відповідного акта.

Підставою для відмови гарантованого покупця від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору з переможцем аукціону може бути виключно:

- неподання суб'єктом господарювання документів або відомостей, передбачених цим Законом та порядком проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки;
- надання суб'єктом господарювання недостовірної інформації у документах або відомостях або якщо їх зміст не відповідає вимогам цього Закону та порядку проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки;
- нерозкриття або неповне розкриття суб'єктом господарювання інформації про кінцевих бенефіціарних власників;
- якщо на суб'єкта господарювання або членів його органів управління, а також інших осіб, пов'язаних із суб'єктом господарювання відносинами контролю, поширюються спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) згідно із Законом України «Про санкції» та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до зазначеного Закону;
- якщо за результатами аукціонів, проведених у відповідному році, суб'єкт господарювання самостійно або разом з іншими суб'єктами господарювання, з якими має спільного кінцевого бенефіціарного власника (контролера), набуває право більш як на 25 відсотків обсягу річної квоти підтримки на відповідний рік.

Протокол розкриття пропозицій формується автоматично та оприлюднюється в електронній формі електронною торговою системою в день завершення аукціону. Після перевірки оператором системи передачі поданих учасниками документів і відомостей, але не пізніше 10 робочих днів з дня завершення аукціону, формується автоматично та оприлюднюється в електронній формі протокол про результати аукціону.

Переможець аукціону та оператор системи передачі не пізніше 15 робочих днів з дати оприлюднення протоколу про результати аукціону зобов'язані підписати протокол та укласти договір про надання послуги за механізмом ринкової премії, після чого оператор системи передачі публікує такий договір в електронній торговій системі.

У разі відмови переможця аукціону від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору з оператором системи передачі електронна торгова система автоматично формує та оприлюднює новий протокол про результати аукціону. Факт відмови переможця аукціону від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору з оператором системи передачі підтверджується актом, що складається та оприлюднюється в електронній торговій системі оператором системи передачі.

Переможець аукціону, який відмовився від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору з оператором системи передачі, позбавляється права брати участь у подальших аукціонах строком на один рік з дня оприлюднення в електронній торговій системі оператором системи передачі відповідного акта.

Підставою для відмови оператора системи передачі від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору з переможцем аукціону може бути виключно:

- неподання суб'єктом господарювання документів або відомостей, передбачених цим Законом та порядком проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки;
- надання суб'єктом господарювання недостовірної інформації у документах або відомостях або якщо їх зміст не відповідає вимогам цього Закону та порядку проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки;
- нерозкриття або неповне розкриття суб'єктом господарювання інформації про кінцевих бенефіціарних власників;
- якщо на суб'єкта господарювання або членів його органів управління, а також інших осіб, пов'язаних із суб'єктом господарювання відносинами контролю, поширюються спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) згідно із Законом України «Про санкції» та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до зазначеного Закону;
- якщо за результатами аукціонів, проведених у відповідному році, суб'єкт господарювання самостійно або разом з іншими суб'єктами господарювання, з якими має спільного кінцевого бенефіціарного власника (контролера), набуває право більш як на 25 відсотків обсягу річної квоти підтримки на відповідний рік.

У разі відмови гарантованого покупця від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору з переможцем гарантований покупець складає відповідний акт, в якому зазначає підстави такої відмови, та оприлюднює його в електронній торговій системі, після чого електронна торгова система автоматично формує та оприлюднює новий протокол про результати аукціону.

У разі відмови переможця аукціону або гарантованого покупця від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору про надання послуги за механізмом ринкової премії безумовна та безвідклична банківська гарантія, надана переможцем для участі в аукціоні, виконується на користь гарантованого покупця.

Безумовна та безвідклична банківська гарантія, надана для участі в аукціоні, повертається суб'єктам господарювання, які за результатами аукціону не набули права на підтримку, протягом п'яти робочих днів з дати публікації в електронній торговій системі договорів, укладених між гарантованим покупцем та переможцями аукціону, але не пізніше 30 робочих днів після завершення аукціону.

Безумовна та безвідклична банківська гарантія, надана для участі в аукціоні, повертається переможцю аукціону протягом п'яти робочих днів з дати публікації в електронній торговій системі договору, укладеного між гарантованим покупцем та переможцем аукціону.

До укладення договору з гарантованим покупцем переможець аукціону надає безумовну та безвідкличну банківську гарантію, видану на користь гарантованого покупця як забезпечення виконання зобов'язань за договором. Розмір безумовної та безвідкличної банківської гарантії, виданої як забезпечення виконання зобов'язань за договором, становить 15 євро за кожний кіловат потужності.

Договір про надання послуги за механізмом ринкової премії укладається відповідно до частини п'ятої статті 71 Закону України «Про ринок електричної енергії» на строк надання підтримки, визначений цією статтею.

Відповідно до договору про надання послуги за механізмом ринкової премії гарантований покупець гарантує придбання послуги за механізмом ринкової премії із застосуванням аукціонної ціни з урахуванням надбавки до неї, встановленої відповідно до статті 92 цього Закону.

Гарантований покупець не має права відмовити переможцю аукціону в укладенні договору, за умови дотримання переможцем вимог цього Закону.

У разі відмови оператора системи передачі від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору з переможцем оператор системи передачі складає відповідний акт, в якому зазначає підстави такої відмови, та оприлюднює його в електронній торговій системі, після чого електронна торгова система автоматично формує та оприлюднює новий протокол про результати аукціону.

У разі відмови переможця аукціону або оператора системи передачі від підписання протоколу про результати аукціону, укладення договору про надання послуги за механізмом ринкової премії безумовна та безвідклична банківська гарантія, надана переможцем для участі в аукціоні, виконується на користь оператора системи передачі.

Безумовна та безвідклична банківська гарантія, надана для участі в аукціоні, повертається суб'єктам господарювання, які за результатами аукціону не набули права на підтримку, протягом п'яти робочих днів з дати публікації в електронній торговій системі договорів, укладених між оператором системи передачі та переможцями аукціону, але не пізніше 30 робочих днів після завершення аукціону.

Безумовна та безвідклична банківська гарантія, надана для участі в аукціоні, повертається переможцю аукціону протягом п'яти робочих днів з дати публікації в електронній торговій системі договору, укладеного між оператором системи передачі та переможцем аукціону.

До укладення договору з оператором системи передачі переможець аукціону надає безумовну та безвідкличну банківську гарантію, видану на користь оператора системи передачі як забезпечення виконання зобов'язань за договором. Розмір безумовної та безвідкличної банківської гарантії, виданої як забезпечення виконання зобов'язань за договором, становить 15 євро за кожний кіловат потужності.

Договір про надання послуги за механізмом ринкової премії укладається відповідно до частини п'ятої статті 71 Закону України «Про ринок електричної енергії» на строк надання підтримки, визначений цією статтею.

Відповідно до договору про надання послуги за механізмом ринкової премії оператор системи передачі гарантує придбання послуги за механізмом ринкової премії із застосуванням аукціонної ціни з урахуванням надбавки до неї, встановленої відповідно до статті 92 цього Закону.

Оператор системи передачі не має права відмовити переможцю аукціону в укладенні договору, за умови дотримання переможцем вимог цього Закону.

Договір повинен передбачати зобов'язання переможця аукціону щодо будівництва та введення об'єкта електроенергетики в експлуатацію протягом 18 місяців з дня укладення договору – для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, та протягом 36 місяців з дня укладення договору – для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з інших видів альтернативних джерел енергії. Не пізніше шести місяців із дати укладення відповідного договору суб'єкт господарювання надає гарантованому покупцю копію документів, що посвідчують право власності чи користування земельною ділянкою, або копію договору суперфіцію для будівництва об'єкта електроенергетики для виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, у тому числі відповідної черги його будівництва (*пускового комплексу*), або копію документів, що посвідчують право власності чи користування об'єктом нерухомості або його частиною, у разі встановлення (*монтажу*) об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, на даху та/або фасаді такого об'єкта нерухомості, та копію договору про приєднання об'єкта електроенергетики для виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії до електричних мереж. У разі якщо суб'єкт господарювання не надав відповідні документи у встановлений цією статтею строк, договір про надання послуги за механізмом ринкової премії є недійсним, зобов'язання за безумовною та безвідкличною банківською гарантією виконуються на користь гарантованого покупця за його вимогою.

Суб'єкт господарювання надає гарантованому покупцю документ, що підтверджує факт надання послуги з приєднання об'єкта електроенергетики чи черги його будівництва (*пускового комплексу*) до системи передачі або розподілу, виданий відповідно до вимог кодексу системи передачі або кодексу систем розподілу, та виданий уповноваженим органом сертифікат, що засвідчує відповідність закінченого будівництвом об'єкта електроенергетики, у тому числі черги його будівництва (*пускового комплексу*), що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії (*крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями*), проектній документації та підтверджує його готовність до експлуатації, або зареєстровану відповідно до законодавства декларацію про готовність об'єкта до експлуатації. Безумовна та безвідклична банківська гарантія, надана суб'єктом господарювання як забезпечення виконання зобов'язань за договором, повертається гарантованим покупцем протягом 10 робочих днів, за умови надання зазначених у першому реченні цієї частини документів. Зобов'язання гарантованого покупця, пов'язані з підтримкою суб'єкта господарювання, який виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії, виникають з дня, наступного за днем надання суб'єктом господарювання зазначених у першому реченні цієї частини документів.

Договір повинен передбачати зобов'язання переможця аукціону щодо будівництва та введення об'єкта електроенергетики в експлуатацію протягом 18 місяців з дня укладення договору – для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, та протягом 36 місяців з дня укладення договору – для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з інших видів альтернативних джерел енергії. Не пізніше шести місяців із дати укладення відповідного договору суб'єкт господарювання надає оператору системи передачі копію документів, що посвідчують право власності чи користування земельною ділянкою, або копію договору суперфіцію для будівництва об'єкта електроенергетики для виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, у тому числі відповідної черги його будівництва (*пускового комплексу*), або копію документів, що посвідчують право власності чи користування об'єктом нерухомості або його частиною, у разі встановлення (*монтажу*) об'єкта електроенергетики, що виробляє електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, на даху та/або фасаді такого об'єкта нерухомості, та копію договору про приєднання об'єкта електроенергетики для виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії до електричних мереж. У разі якщо суб'єкт господарювання не надав відповідні документи у встановлений цією статтею строк, договір про надання послуги за механізмом ринкової премії є недійсним, зобов'язання за безумовною та безвідкличною банківською гарантією виконуються на користь оператора системи передачі за його вимогою.

Суб'єкт господарювання надає оператору системи передачі документ, що підтверджує факт надання послуги з приєднання об'єкта електроенергетики чи черги його будівництва (*пускового комплексу*) до системи передачі або розподілу, виданий відповідно до вимог кодексу системи передачі або кодексу систем розподілу, та виданий уповноваженим органом сертифікат, що засвідчує відповідність закінченого будівництвом об'єкта електроенергетики, у тому числі черги його будівництва (*пускового комплексу*), що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії (*крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями*), проектній документації та підтверджує його готовність до експлуатації, або зареєстровану відповідно до законодавства декларацію про готовність об'єкта до експлуатації. Безумовна та безвідклична банківська гарантія, надана суб'єктом господарювання як забезпечення виконання зобов'язань за договором, повертається оператором системи передачі протягом 10 робочих днів, за умови надання зазначених у першому реченні цієї частини документів. Зобов'язання оператора системи передачі, пов'язані з підтримкою суб'єкта господарювання, який виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії, виникають з дня, наступного за днем надання суб'єктом господарювання зазначених у першому реченні цієї частини документів.

У разі якщо суб'єкт господарювання не надав документ, що підтверджує факт надання послуги з приєднання об'єкта електроенергетики чи черги його будівництва (*пускового комплексу*) до системи передачі або розподілу, виданий відповідно до вимог кодексу системи передачі або кодексу систем розподілу, а також сертифікат, що підтверджує готовність об'єкта до експлуатації, або декларацію про готовність об'єкта до експлуатації у встановлений цією статтею строк, договір про надання послуги за механізмом ринкової премії є недійсним, зобов'язання за безумовною та безвідкличною банківською гарантією виконуються на користь гарантованого покупця за його вимогою.

У разі настання обставин непереборної сили зобов'язання суб'єкта господарювання щодо встановленого цією статтею строку будівництва та введення об'єкта електроенергетики в експлуатацію подовжуються на строк дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження в установленому законодавством порядку факту їх настання та строку дії.

Оплата вартості послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, які набули право на підтримку за результатами аукціону, здійснюється щомісяця, не пізніше 25 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом (*місяцем*). При визначенні вартості послуги за механізмом ринкової премії, придбаної гарантованим покупцем за договором про надання послуги за механізмом ринкової премії, аукціонна ціна або її частка, що зафіксована у євро, перераховується гарантованим покупцем у національну валюту за середнім офіційним валютним курсом Національного банку України за розрахунковий період (*місяць*). У разі наявності частки аукціонної ціни, зафіксованої у національній валюті, вона визначається за офіційним валютним курсом Національного банку України на дату укладення договору.

Стаття 9⁷. Гарантія походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії

Гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, що видаються на обсяг електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (*пускових комплексів*) виробників електричної енергії та на генеруючих установках активних споживачів, що був проданий гарантованому покупцю за «зеленим» тарифом або щодо якого надається послуга за механізмом ринкової премії, переходять у власність гарантованого покупця одночасно з купівлею-продажем такого обсягу електричної енергії. Гарантія походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, є складовою купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом та включена до вартості такої електричної енергії, придбаної гарантованим покупцем.

У разі якщо суб'єкт господарювання не надав документ, що підтверджує факт надання послуги з приєднання об'єкта електроенергетики чи черги його будівництва (*пускового комплексу*) до системи передачі або розподілу, виданий відповідно до вимог кодексу системи передачі або кодексу систем розподілу, а також сертифікат, що підтверджує готовність об'єкта до експлуатації, або декларацію про готовність об'єкта до експлуатації у встановлений цією статтею строк, договір про надання послуги за механізмом ринкової премії є недійсним, зобов'язання за безумовною та безвідкличною банківською гарантією виконуються на користь оператора системи передачі за його вимогою.

У разі настання обставин непереборної сили зобов'язання суб'єкта господарювання щодо встановленого цією статтею строку будівництва та введення об'єкта електроенергетики в експлуатацію подовжуються на строк дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження в установленому законодавством порядку факту їх настання та строку дії.

Оплата вартості послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, які набули право на підтримку за результатами аукціону, здійснюється щомісяця, не пізніше 25 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом (*місяцем*). При визначенні вартості послуги за механізмом ринкової премії, придбаної оператором системи передачі за договором про надання послуги за механізмом ринкової премії, аукціонна ціна або її частка, що зафіксована у євро, перераховується оператором системи передачі у національну валюту за середнім офіційним валютним курсом Національного банку України за розрахунковий період (*місяць*). У разі наявності частки аукціонної ціни, зафіксованої у національній валюті, вона визначається за офіційним валютним курсом Національного банку України на дату укладення договору.

Стаття 9⁷. Гарантія походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії

Гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, що видаються на обсяг електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (*пускових комплексів*) виробників електричної енергії та на генеруючих установках активних споживачів, що був проданий гарантованому покупцю за «зеленим» тарифом, переходять у власність гарантованого покупця одночасно з купівлею-продажем такого обсягу електричної енергії. Гарантія походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, є складовою купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом та включена до вартості такої електричної енергії, придбаної гарантованим покупцем.

Гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, що вироблена генеруючими установками приватних домогосподарств, встановлена потужність яких не перевищує 50 кВт, в обсязі, який проданий постачальнику універсальних послуг за «зеленим» тарифом, переходять у власність відповідного постачальника універсальних послуг одночасно з купівлею-продажем такої електричної енергії. Гарантія походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, є складовою купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом та включена до вартості такої електричної енергії, придбаної постачальником універсальних послуг за «зеленим» тарифом.

Гарантований покупець та постачальник універсальних послуг мають право відчужувати гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, окремо від електричної енергії, що була придбана ними за «зеленим» тарифом, або при придбанні послуги за механізмом ринкової премії.

Гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, що видаються на обсяг електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики або чергах їх будівництва (*пускових комплексів*) виробників електричної енергії, щодо якого надається послуга за механізмом ринкової премії, переходять у власність оператора системи передачі одночасно з прийманням передачі послуги за механізмом ринкової премії. Гарантія походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, є складовою послуги за механізмом ринкової премії та включена до вартості такої послуги, що придбавається оператором системи передачі.

Гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, що вироблена генеруючими установками приватних домогосподарств, встановлена потужність яких не перевищує 50 кВт, в обсязі, який проданий постачальнику універсальних послуг за «зеленим» тарифом, переходять у власність відповідного постачальника універсальних послуг одночасно з купівлею-продажем такої електричної енергії. Гарантія походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, є складовою купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом та включена до вартості такої електричної енергії, придбаної постачальником універсальних послуг за «зеленим» тарифом.

Гарантований покупець, оператор системи передачі та постачальник універсальних послуг мають право відчужувати гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, окремо від електричної енергії, що була придбана ними за «зеленим» тарифом, або при придбанні послуги за механізмом ринкової премії.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО РИНОК ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ»

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

16) гарантований покупець електричної енергії (*далі – гарантований покупець*) – суб'єкт господарювання, що відповідно до цього Закону зобов'язаний купувати електричну енергію у виробників, яким встановлено «зелений» тариф, об'єкти електроенергетики або черги будівництва (*пускові комплекси*) яких включені до балансуєної групи гарантованого покупця, та придбавати послугу із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел за механізмом ринкової премії (*послуга за механізмом ринкової премії*) у виробників, які уклали з ним договір про надання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел за механізмом ринкової премії (*договір про надання послуги за механізмом ринкової премії*), а також виконувати інші функції, визначені законодавством;

55) оператор системи передачі – юридична особа, відповідальна за експлуатацію, диспетчеризацію, забезпечення технічного обслуговування, розвиток системи передачі та міждержавних ліній електропередачі, а також за забезпечення довгострокової спроможності системи передачі щодо задоволення об'єктованого попиту на передачу електричної енергії;

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

16) гарантований покупець електричної енергії (*далі – гарантований покупець*) – суб'єкт господарювання, що відповідно до цього Закону зобов'язаний купувати електричну енергію у виробників, яким встановлено «зелений» тариф, об'єкти електроенергетики або черги будівництва (*пускові комплекси*) яких включені до балансуєної групи гарантованого покупця, а також виконувати інші функції, визначені законодавством;

55) оператор системи передачі – юридична особа, відповідальна за експлуатацію, диспетчеризацію, забезпечення технічного обслуговування, розвиток системи передачі та міждержавних ліній електропередачі, а також за забезпечення довгострокової спроможності системи передачі щодо задоволення об'єктованого попиту на передачу електричної енергії, а також – за придбання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел за механізмом ринкової премії (*послуга за механізмом ринкової премії*) у виробників, які уклали з ним договір про надання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел за механізмом ринкової премії (*договір про надання послуги за механізмом ринкової премії*);

Стаття 33. Функції, права та обов'язки оператора системи передачі

3. Оператор системи передачі зобов'язаний:

1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

2) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеними двосторонніми договорами у порядку, визначеному правилами ринку;

3) складати добові графіки електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами на добу постачання на підставі зареєстрованих повідомлень про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії відповідно до правил ринку;

4) купувати/продавати небаланси електричної енергії за цінами, визначеними за правилами ринку, у разі невиконання ним погодинних графіків електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами;

5) при застосуванні процедури зміни/заміни електропостачальника надавати новому електропостачальнику інформацію про споживачів, приєднаних до системи передачі, яким здійснював постачання попередній електропостачальник, в обсягах та порядку, визначених Регулятором;

6) укладати договори, які є обов'язковими для провадження діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;

7) оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті інформацію відповідно до цього Закону, правил ринку, кодексу системи передачі та іншу інформацію, передбачену законодавством;

8) зберігати інформацію, необхідну для аналізу якості послуг з електропостачання, зокрема інформацію щодо надійності електропостачання, якості електричної енергії, комерційної якості надання послуг, у порядку, встановленому Регулятором;

9) здійснювати відшкодування (компенсацію) користувачу системи у разі недотримання оператором системи передачі показників якості послуг, визначених договором про надання послуг з передачі та Регулятором;

10) надавати Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним законодавчо встановлених функцій та повноважень;

101) мати систему спостереження за роботою ринку допоміжних послуг та балансуючого ринку, розподілом пропускної спроможності міждержавних перетинів та виконанням інших функцій, передбачених цим Законом, за результатами функціонування якої повідомляти Регулятора у визначеному ним порядку невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня, у разі появи обґрунтованих підстав вважати, що операції з оптовими енергетичними продуктами здійснювалися з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії, про такі операції у визначеному Регулятором порядку.

Стаття 33. Функції, права та обов'язки оператора системи передачі

3. Оператор системи передачі зобов'язаний:

1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

2) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за укладеними двосторонніми договорами у порядку, визначеному правилами ринку;

3) складати добові графіки електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами на добу постачання на підставі зареєстрованих повідомлень про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії відповідно до правил ринку;

4) купувати/продавати небаланси електричної енергії за цінами, визначеними за правилами ринку, у разі невиконання ним погодинних графіків електричної енергії з метою компенсації технологічних витрат електричної енергії на її передачу електричними мережами;

5) при застосуванні процедури зміни/заміни електропостачальника надавати новому електропостачальнику інформацію про споживачів, приєднаних до системи передачі, яким здійснював постачання попередній електропостачальник, в обсягах та порядку, визначених Регулятором;

6) укладати договори, які є обов'язковими для провадження діяльності на ринку електричної енергії, та виконувати умови цих договорів;

7) оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті інформацію відповідно до цього Закону, правил ринку, кодексу системи передачі та іншу інформацію, передбачену законодавством;

8) зберігати інформацію, необхідну для аналізу якості послуг з електропостачання, зокрема інформацію щодо надійності електропостачання, якості електричної енергії, комерційної якості надання послуг, у порядку, встановленому Регулятором;

9) здійснювати відшкодування (компенсацію) користувачу системи у разі недотримання оператором системи передачі показників якості послуг, визначених договором про надання послуг з передачі та Регулятором;

10) надавати Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним законодавчо встановлених функцій та повноважень;

101) мати систему спостереження за роботою ринку допоміжних послуг та балансуючого ринку, розподілом пропускної спроможності міждержавних перетинів та виконанням інших функцій, передбачених цим Законом, за результатами функціонування якої повідомляти Регулятора у визначеному ним порядку невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня, у разі появи обґрунтованих підстав вважати, що операції з оптовими енергетичними продуктами здійснювалися з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії, про такі операції у визначеному Регулятором порядку.

Оператор системи передачі є особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, а також є адміністратором передачі даних та адміністратором платформи інсайдерської інформації.

Оператор системи передачі призупиняє виконання функцій адміністратора передачі даних та адміністратора платформи інсайдерської інформації у разі невідповідності вимогам, встановленим Регулятором до таких адміністраторів, на підставі рішення Регулятора про таку невідповідність. Поновлення виконання функцій адміністратора передачі даних та адміністратора платформи інсайдерської інформації здійснюється після усунення невідповідностей, що стали підставою для призупинення виконання функцій;

11) відкрити в уповноваженому банку поточний рахунок із спеціальним режимом використання для здійснення розрахунків відповідно до цього Закону;

12) вести окремий облік витрат та доходів від провадження діяльності з передачі електричної енергії та діяльності з диспетчерського (*оперативно-технологічного*) управління;

13) вести окремий облік витрат та доходів щодо виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальноносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії;

14) надавати інформацію, необхідну для впровадження механізму компенсації у відносинах між операторами систем передачі, до організації, відповідальної за функціонування такого механізму;

15) забезпечувати уникнення конфлікту інтересів при виконанні функцій диспетчерського (*оперативно-технологічного*) управління, передачі електричної енергії, адміністратора розрахунків та адміністратора комерційного обліку згідно з програмою заходів з недопущення конфлікту інтересів, розробленою ним та погодженою Регулятором;

16) виконувати обов'язкові для виконання розпорядчі документи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (*контролю*) у галузі електроенергетики;

17) припиняти електроживлення споживача за зверненням електропостачальника у порядку, визначеному кодексом системи передачі;

18) відновлювати електроживлення споживача за зверненням електропостачальника у порядку, визначеному кодексом системи передачі;

19) надавати інформацію для реєстрації приєднаних до системи передачі генеруючих установок активних споживачів, які продають електричну енергію за «зеленим» тарифом гарантованому покупцю або постачальнику універсальних послуг, для отримання гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, а також здійснювати перевірки таких генеруючих установок у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Оператор системи передачі є особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, а також є адміністратором передачі даних та адміністратором платформи інсайдерської інформації.

Оператор системи передачі призупиняє виконання функцій адміністратора передачі даних та адміністратора платформи інсайдерської інформації у разі невідповідності вимогам, встановленим Регулятором до таких адміністраторів, на підставі рішення Регулятора про таку невідповідність. Поновлення виконання функцій адміністратора передачі даних та адміністратора платформи інсайдерської інформації здійснюється після усунення невідповідностей, що стали підставою для призупинення виконання функцій;

11) відкрити в уповноваженому банку поточний рахунок із спеціальним режимом використання для здійснення розрахунків відповідно до цього Закону;

12) вести окремий облік витрат та доходів від провадження діяльності з передачі електричної енергії та діяльності з диспетчерського (*оперативно-технологічного*) управління;

13) вести окремий облік витрат та доходів щодо виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальноносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії;

14) надавати інформацію, необхідну для впровадження механізму компенсації у відносинах між операторами систем передачі, до організації, відповідальної за функціонування такого механізму;

15) забезпечувати уникнення конфлікту інтересів при виконанні функцій диспетчерського (*оперативно-технологічного*) управління, передачі електричної енергії, адміністратора розрахунків та адміністратора комерційного обліку згідно з програмою заходів з недопущення конфлікту інтересів, розробленою ним та погодженою Регулятором;

16) виконувати обов'язкові для виконання розпорядчі документи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (*контролю*) у галузі електроенергетики;

17) припиняти електроживлення споживача за зверненням електропостачальника у порядку, визначеному кодексом системи передачі;

18) відновлювати електроживлення споживача за зверненням електропостачальника у порядку, визначеному кодексом системи передачі;

19) надавати інформацію для реєстрації приєднаних до системи передачі генеруючих установок активних споживачів, які продають електричну енергію за «зеленим» тарифом гарантованому покупцю або постачальнику універсальних послуг, для отримання гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, а також здійснювати перевірки таких генеруючих установок у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

20) систематизувати дані комерційного обліку щодо фактичних обсягів відпуску електричної енергії виробниками, у яких оператор системи передачі придбаває послуги за механізмом ринкової премії;

21) придбавати у виробників, яким встановлено «зелений» тариф, якщо об'єкти електроенергетики або черги їх будівництва (*пускові комплекси*) не перебувають у балансуєчій групі гарантованого покупця та щодо таких об'єктів укладено договір про надання послуги за механізмом ринкової премії, та виробників, які за результатами аукціону набули право на підтримку, послугу за механізмом ринкової премії із забезпечення збільшення частки виробництва енергії з альтернативних джерел енергії, якщо такі виробники уклали з ним договір про надання послуги за механізмом ринкової премії;

22) організовувати проведення аукціонів з розподілу квот підтримки відповідно до статті 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії»;

23) здійснювати своєчасно та в повному обсязі оплату затвердженої Регулятором послуги за механізмом ринкової премії, що надається виробниками, яким встановлено «зелений» тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку.

Відсутня

Стаття 33¹. Придбання послуги за механізмом ринкової премії

1. Оператор системи передачі зобов'язаний придбавати у суб'єктів господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, якщо такий об'єкт електроенергетики або черга будівництва (*пусковий комплекс*) такого виробника не перебуває у балансуєчій групі гарантованого покупця, та у суб'єктів господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, послугу за механізмом ринкової премії протягом всього строку застосування «зеленого» тарифу суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, або строку дії підтримки суб'єктів господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, за умови що такі суб'єкти господарювання уклали з оператором системи передачі договір про надання послуги за механізмом ринкової премії. Послуга придбавається за обсяг електричної енергії, відпущеної об'єктами електроенергетики з альтернативних джерел енергії (*а з використанням гідроенергії – виробленої лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями*) та проданої за двосторонніми договорами, на ринку «на добу наперед», на внутрішньодобовому ринку у кожному розрахунковому періоді (*годині*), який не перевищує обсяг електричної енергії, що може бути відпущений відповідним об'єктом електроенергетики або чергою його будівництва (*пусковим комплексом*) згідно із встановленою потужністю електрогенеруючого обладнання, зазначеною в ліцензії на виробництво електричної енергії. Обсяг виробленої та проданої такої електричної енергії у встановленому періоді (місяці) визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії відповідного об'єкта електроенергетики згідно з показниками приладів обліку на власні потреби.

Придбання послуги за механізмом ринкової премії здійснюється оператором системи передачі на підставі договору про надання послуги за механізмом ринкової премії.

Вартість послуги за механізмом ринкової премії за розрахунковий період (*місяць*) для кожного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (*пускового комплексу*) визначається в такій послідовності:

1) визначається розрахункова ціна шляхом обрання максимального значення з двох показників: середньозваженого значення індексів ціни на ринку «на добу наперед» для періоду базового навантаження за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні «ОЕС України» та середньозваженого значення індексів ціни за двосторонніми договорами, що укладаються на виконання пунктів 6 і 61 частини другої статті 66 цього Закону, крім договорів, що укладаються для виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, для періоду базового навантаження в торговій зоні «ОЕС України»;

2) якщо за результатом визначення розрахункової ціни згідно з пунктом 1 цієї частини максимальним значенням виявиться середньозважене значення індексів ціни на ринку «на добу наперед» для періоду базового навантаження за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні «ОЕС України», вартість послуги за механізмом ринкової премії за розрахунковий період (*місяць*) для кожного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (*пускового комплексу*) визначається як сума за розрахунковий період (*місяць*) добутків погодинного обсягу електричної енергії, відпущеної та проданої суб'єктом господарювання на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та за двосторонніми договорами, та різниці між розміром «зеленого» тарифу або аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (*неї*), встановленого (*визначеної*) для об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (*пускового комплексу*) відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії», і середньозваженої ціни на ринку «на добу наперед» за відповідну годину за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні «ОЕС України»;

3) якщо за результатом визначення розрахункової ціни згідно з пунктом 1 цієї частини максимальним значенням виявиться середньозважене значення індексів ціни за двосторонніми договорами, що укладаються на виконання пунктів 6 і 61 частини другої статті 66 цього Закону, крім договорів, що укладаються для виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, для періоду базового навантаження в торговій зоні «ОЕС України», то вартість послуги за механізмом ринкової премії за розрахунковий період (*місяць*) для кожного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (*пускового комплексу*) визначається як сума за розрахунковий період (*місяць*) добутків погодинного обсягу електричної енергії, відпущеної та проданої суб'єктом господарювання на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та за двосторонніми договорами, та різниці між розміром «зеленого» тарифу або аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (*неї*), встановленого (*визначеної*) для об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (*пускового комплексу*).

Відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії», і співвідношення середньозваженого значення індексів ціни за двосторонніми договорами, що укладаються на виконання пунктів 6 і 61 частини другої статті 66 цього Закону, крім договорів, що укладаються для виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, для періоду базового навантаження в торговій зоні «ОЕС України» до середньозваженого значення індексів ціни на ринку «на добу наперед» для періоду базового навантаження в торговій зоні «ОЕС України» за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, помноженого на середньозважену ціну на ринку «на добу наперед» за відповідну годину за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні «ОЕС України».

Розрахунок вартості послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, якщо об'єкт електроенергетики або черга будівництва (пусковий комплекс) такого виробника не перебуває у балансуєчій групі гарантованого покупця, та суб'єктами господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, здійснюється оператором системи передачі відповідно до затвердженого Регулятором порядку визначення вартості та оплати послуги за механізмом ринкової премії, що надається оператору системи передачі такими суб'єктами господарювання.

Розмір вартості послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку, затверджується Регулятором.

Якщо розмір розрахункової ринкової ціни у встановленому періоді перевищує розмір аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (неї), встановленого для відповідного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу), суб'єкт господарювання, що виробляє електричну енергію на такому об'єкті електроенергетики або черзі його будівництва (пусковому комплексі), сплачує оператору системи передачі вартість послуги за механізмом ринкової премії для відпущеної електричної енергії відповідним об'єктом електроенергетики або чергою його будівництва (пусковим комплексом) у встановленому періоді.

Стаття 62. Спеціальні обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії

2. До спеціальних обов'язків, що покладаються на учасників ринку електричної енергії відповідно до цього Закону для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, належать, зокрема:

1) забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, включаючи забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за механізмом ринкової премії;

Стаття 62. Спеціальні обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії

2. До спеціальних обов'язків, що покладаються на учасників ринку електричної енергії відповідно до цього Закону для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, належать, зокрема:

1) забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, включаючи забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за механізмом ринкової премії;

2) виконання функцій постачальника універсальних послуг; 3) виконання функцій постачальника «останньої надії»; 4) надання послуг із забезпечення розвитку генеруючих потужностей; 5) підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії. Спеціальні обов'язки із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії покладаються на: • гарантованого покупця; • постачальників універсальних послуг; • оператора системи передачі; • виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яким встановлено «зелений» тариф, на строк застосування «зеленого» тарифу; • виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку, – на строк дії підтримки таких виробників.	2) виконання функцій постачальника універсальних послуг; 3) виконання функцій постачальника «останньої надії»; 4) надання послуг із забезпечення розвитку генеруючих потужностей; 5) підвищення ефективності комбінованого виробництва електричної та теплової енергії; 6) придбання послуги за механізмом ринкової премії. Спеціальні обов'язки із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії та спеціальні обов'язки з придбання послуги за механізмом ринкової премії покладаються на: • гарантованого покупця; • постачальників універсальних послуг; • оператора системи передачі; • виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яким встановлено «зелений» тариф, на строк застосування «зеленого» тарифу; • виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку, – на строк дії підтримки таких виробників.
Стаття 65. Гарантований покупець 1. Кабінет Міністрів України з метою забезпечення загальносуспільних інтересів та виконання гарантій держави щодо купівлі всієї електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (<i>а з використанням гідроенергії – виробленої лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями</i>), за встановленим «зеленим» тарифом, придбання послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, щодо об'єктів електроенергетики або черг їх будівництва (<i>пускових комплексів</i>), які не перебувають у балансуєчій групі гарантованого покупця, та суб'єктами господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, визначає суб'єкта господарювання державного сектору економіки для виконання функцій гарантованого покупця електричної енергії. Фінансування діяльності гарантованого покупця здійснюється в межах кошторису, що затверджується Регулятором. 4. Гарантований покупець зобов'язаний придбавати у суб'єктів господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, якщо такий об'єкт електроенергетики або черга будівництва (<i>пусковий комплекс</i>) такого виробника не перебуває у балансуєчій групі гарантованого покупця, та у суб'єктів господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, послугу за механізмом ринкової премії протягом всього строку застосування «зеленого» тарифу суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, або строку дії підтримки суб'єктів господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, за умови що такі суб'єкти господарювання уклали з гарантованим покупцем договір про надання послуги за механізмом ринкової премії.	Стаття 65. Гарантований покупець 1. Кабінет Міністрів України з метою забезпечення загальносуспільних інтересів та виконання гарантій держави щодо купівлі всієї електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії (<i>а з використанням гідроенергії – виробленої лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями</i>), за встановленим «зеленим» тарифом, визначає суб'єкта господарювання державного сектору економіки для виконання функцій гарантованого покупця електричної енергії. Фінансування діяльності гарантованого покупця здійснюється в межах кошторису, що затверджується Регулятором. Виключити

Послуга придбавається за обсяг електричної енергії, відпущеної об'єктами електроенергетики з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – виробленої лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) та проданої за двосторонніми договорами, на ринку «на добу наперед», на внутрішньодобовому ринку у кожному розрахунковому періоді (годині), який не перевищує обсяг електричної енергії, що може бути відпущений відповідним об'єктом електроенергетики або чергою його будівництва (пусковим комплексом) згідно із встановленою потужністю електрогенеруючого обладнання, зазначеною в ліцензії на виробництво електричної енергії. Обсяг виробленої та проданої такої електричної енергії у встановленому періоді (місяці) визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії відповідного об'єкта електроенергетики згідно з показниками приладів обліку на власні потреби.

Придбання послуги за механізмом ринкової премії здійснюється гарантованим покупцем на підставі договору про надання послуги за механізмом ринкової премії.

Вартість послуги за механізмом ринкової премії за розрахунковий період (місяць) для кожного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) визначається в такій послідовності.

1) визначається розрахункова ціна шляхом обрання максимального значення з двох показників: середньозваженого значення індексів ціни на ринку «на добу наперед» для періоду базового навантаження за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні «ОЕС України» та середньозваженого значення індексів ціни за двосторонніми договорами, що укладаються на виконання пунктів 6 і 61 частини другої статті 66 цього Закону, крім договорів, що укладаються для виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, для періоду базового навантаження в торговій зоні «ОЕС України»;

2) якщо за результатом визначення розрахункової ціни згідно з пунктом 1 цієї частини максимальним значенням виявиться середньозважене значення індексів ціни на ринку «на добу наперед» для періоду базового навантаження за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні «ОЕС України», вартість послуги за механізмом ринкової премії за розрахунковий період (місяць) для кожного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) визначається як сума за розрахунковий період (місяць) добутоків погодинного обсягу електричної енергії, відпущеної та проданої суб'єктом господарювання на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та за двосторонніми договорами, та різниці між розміром «зеленого» тарифу або аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (неї), встановленого (визначеної) для об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу).

Відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії», і середньозваженої ціни на ринку «на добу наперед» за відповідну годину за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні «ОЕС України»;

3) якщо за результатом визначення розрахункової ціни згідно з пунктом 1 цієї частини максимальним значенням виявиться середньозважене значення індексів ціни за двосторонніми договорами, що укладаються на виконання пунктів 6 і 61 частини другої статті 66 цього Закону, крім договорів, що укладаються для виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальногосподарських інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, для періоду базового навантаження в торговій зоні «ОЕС України», то вартість послуги за механізмом ринкової премії за розрахунковий період (місяць) для кожного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) визначається як сума за розрахунковий період (місяць) добутків погодинного обсягу електричної енергії, відпущеної та проданої суб'єктом господарювання на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та за двосторонніми договорами, та різниці між розміром «зеленого» тарифу або аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (неї), встановленого (визначеної) для об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (пускового комплексу) відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії», і співвідношення середньозваженого значення індексів ціни за двосторонніми договорами, що укладаються на виконання пунктів 6 і 61 частини другої статті 66 цього Закону, крім договорів, що укладаються для виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальногосподарських інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, для періоду базового навантаження в торговій зоні «ОЕС України» до середньозваженого значення індексів ціни на ринку «на добу наперед» для періоду базового навантаження в торговій зоні «ОЕС України» за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, помноженого на середньозважену ціну на ринку «на добу наперед» за відповідну годину за розрахунковий місяць та місяць, який йому передує, у торговій зоні «ОЕС України».

Розрахунок вартості послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф, якщо об'єкт електроенергетики або черга будівництва (пусковий комплекс) такого виробника не перебуває у балансуючій групі гарантованого покупця, та суб'єктами господарювання, які за результатами аукціону набули право на підтримку, здійснюється гарантованим покупцем відповідно до затвердженого Регулятором порядку визначення вартості та оплати послуги за механізмом ринкової премії, що надається гарантованому покупцю такими суб'єктами господарювання.

Розмір вартості послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку, затверджується Регулятором.

Якщо розмір розрахункової ринкової ціни у встановленому періоді перевищує розмір аукціонної ціни з урахуванням надбавки до нього (*неї*), встановленого для відповідного об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (*пускового комплексу*), суб'єкт господарювання, що виробляє електричну енергію на такому об'єкті електроенергетики або черзі його будівництва (*пускового комплексу*), сплачує гарантованому покупцю вартість послуги за механізмом ринкової премії для відпущеної електричної енергії відповідним об'єктом електроенергетики або чергою його будівництва (*пусковим комплексом*) у встановленому періоді.

5. Гарантований покупець здійснює оплату вартості електричної енергії, купленої за «зеленим» тарифом, з урахуванням вимог частини другої цієї статті, на підставі даних комерційного обліку, отриманих від адміністратора комерційного обліку, у порядку та строки, визначені відповідними договорами.

Гарантований покупець здійснює оплату вартості електричної енергії, купленої за «зеленим» тарифом, та вартості послуги за механізмом ринкової премії, пропорційно до вартості куплених обсягів електричної енергії за «зеленим» тарифом та вартості послуги за механізмом ринкової премії.

6. Порядок купівлі гарантованим покупцем електричної енергії за «зеленим» тарифом, порядок визначення вартості та сплати послуги за механізмом ринкової премії, що надається гарантованому покупцю суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку, визначається порядком купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, що затверджується Регулятором.

7. Для забезпечення покриття економічно обґрунтованих витрат гарантованого покупця на виконання спеціальних обов'язків із купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом та із придбання послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку, гарантований покупець надає оператору системи передачі послугу із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Така послуга надається гарантованим покупцем протягом строку дії «зеленого» тарифу та строку дії підтримки виробників, які за результатами аукціону набули право на таку підтримку, відповідно до типового договору про надання послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, форма якого затверджується Регулятором.

5. Гарантований покупець здійснює оплату вартості електричної енергії, купленої за «зеленим» тарифом, з урахуванням вимог частини другої цієї статті, на підставі даних комерційного обліку, отриманих від адміністратора комерційного обліку, у порядку та строки, визначені відповідними договорами.

Гарантований покупець здійснює оплату вартості електричної енергії, купленої за «зеленим» тарифом, пропорційно до вартості куплених обсягів електричної енергії за «зеленим» тарифом.

6. Порядок купівлі гарантованим покупцем електричної енергії за «зеленим» тарифом, визначається порядком купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, що затверджується Регулятором.

7. Для забезпечення покриття економічно обґрунтованих витрат гарантованого покупця на виконання спеціальних обов'язків із купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом, гарантований покупець надає оператору системи передачі послугу із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Така послуга надається гарантованим покупцем протягом строку дії «зеленого» тарифу, відповідно до типового договору про надання послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, форма якого затверджується Регулятором.

Така послуга надається гарантованим покупцем на обсяги відпущеної виробниками електричної енергії за «зеленим» тарифом, визначені відповідно до частини другої цієї статті, та на обсяги придбаної послуги за механізмом ринкової премії, що надається суб'єктами господарювання, яким встановлено «зелений» тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку, визначені відповідно до частини четвертої цієї статті.

Вартість послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, визначається у відповідному розрахунковому періоді як:

- різниця між вартістю електричної енергії, купленої ним відповідно до частини другої цієї статті, та її вартістю під час продажу за двосторонніми договорами, на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку, балансуєчому ринку;
- витрати, пов'язані з придбанням послуги за механізмом ринкової премії;
- витрати, пов'язані з придбанням електричної енергії на внутрішньодобовому ринку для зменшення небалансів електричної енергії гарантованого покупця;
- витрати, пов'язані із врегулюванням небалансу електричної енергії гарантованого покупця (включаючи витрати, пов'язані з виконанням виробниками, які здійснюють продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом, команд оператора системи передачі на зменшення навантаження та команд з операційної безпеки), крім частки вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуєчої групи гарантованого покупця, яка відшкодовується виробниками, об'єкти електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких включені до балансуєчої групи гарантованого покупця, та активними споживачами, генеруючі установки яких включені до балансуєчої групи гарантованого покупця;
- витрати, передбачені кошторисом гарантованого покупця на його діяльність.

Вартість послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, визначається за відповідний розрахунковий період і зменшується на:

- дохід від продажу гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії (у тому числі за зовнішньоекономічними договорами (контрактами), зменшений на суму видатків, пов'язаних із продажем таких гарантій походження;
- дохід від продажу електричної енергії за договорами експорту електричної енергії, зменшений на суму видатків, пов'язаних із отриманням доступу до пропускної спроможності міждержавних перетинів, податків, зборів та інших обов'язкових платежів, пов'язаних із продажем електричної енергії за договорами експорту електричної енергії;

Така послуга надається гарантованим покупцем на обсяги відпущеної виробниками електричної енергії за «зеленим» тарифом, визначені відповідно до частини другої цієї статті.

Вартість послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, визначається у відповідному розрахунковому періоді як:

- різниця між вартістю електричної енергії, купленої ним відповідно до частини другої цієї статті, та її вартістю під час продажу за двосторонніми договорами, на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку, балансуєчому ринку;
- витрати, пов'язані з придбанням електричної енергії на внутрішньодобовому ринку для зменшення небалансів електричної енергії гарантованого покупця;
- витрати, пов'язані із врегулюванням небалансу електричної енергії гарантованого покупця (включаючи витрати, пов'язані з виконанням виробниками, які здійснюють продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом, команд оператора системи передачі на зменшення навантаження та команд з операційної безпеки), крім частки вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуєчої групи гарантованого покупця, яка відшкодовується виробниками, об'єкти електроенергетики або черги будівництва (пускові комплекси) яких включені до балансуєчої групи гарантованого покупця, та активними споживачами, генеруючі установки яких включені до балансуєчої групи гарантованого покупця;
- витрати, передбачені кошторисом гарантованого покупця на його діяльність.

Вартість послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, визначається за відповідний розрахунковий період і зменшується на:

- дохід від продажу гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії (у тому числі за зовнішньоекономічними договорами (контрактами), зменшений на суму видатків, пов'язаних із продажем таких гарантій походження;
- дохід від продажу електричної енергії за договорами експорту електричної енергії, зменшений на суму видатків, пов'язаних із отриманням доступу до пропускної спроможності міждержавних перетинів, податків, зборів та інших обов'язкових платежів, пов'язаних із продажем електричної енергії за договорами експорту електричної енергії;
- суму отриманої фінансової підтримки з державного бюджету для виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

- суму отриманої фінансової підтримки з державного бюджету для виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Коригування розміру вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії здійснюється відповідно до порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії.

Розрахунок вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, здійснюється гарантованим покупцем відповідно до порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії. Розмір вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, затверджується Регулятором.

Гарантований покупець зобов'язаний спрямовувати різницю між доходами та витратами, що виникла під час виконання ним спеціальних обов'язків, на забезпечення покриття власних витрат на виконання спеціальних обов'язків із купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом у суб'єктів господарювання, об'єкти електроенергетики або черги будівництва (*пускові комплекси*) яких включені до балансуєної групи гарантованого покупця, та із придбання послуги за механізмом ринкової премії у суб'єктів господарювання, яким встановлено «зелений» тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку, або інших спеціальних обов'язків.

8. Гарантований покупець має право на:

3) отримання від адміністратора комерційного обліку даних про фактичні обсяги відпуску електричної енергії виробниками, у яких гарантований покупець купує електричну енергію або придбаває послуги за механізмом ринкової премії;

4) придбавати у виробників, яким встановлено «зелений» тариф, якщо об'єкти електроенергетики або черги їх будівництва (*пускові комплекси*) не перебувають у балансуєній групі гарантованого покупця та щодо таких об'єктів укладено договір про надання послуги за механізмом ринкової премії, та виробників, які за результатами аукціону набули право на підтримку, послугу за механізмом ринкової премії із забезпечення збільшення частки виробництва енергії з альтернативних джерел енергії, якщо такі виробники уклали з ним договір про надання послуги за механізмом ринкової премії;

10) організовувати проведення аукціонів з розподілу квот підтримки відповідно до статті 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії»;

Коригування розміру вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії здійснюється відповідно до порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії.

Розрахунок вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, здійснюється гарантованим покупцем відповідно до порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії. Розмір вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, яка надається оператору системи передачі гарантованим покупцем, затверджується Регулятором.

Гарантований покупець зобов'язаний спрямовувати різницю між доходами та витратами, що виникла під час виконання ним спеціальних обов'язків, на забезпечення покриття власних витрат на виконання спеціальних обов'язків із купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом у суб'єктів господарювання, об'єкти електроенергетики або черги будівництва (*пускові комплекси*) яких включені до балансуєної групи гарантованого покупця, або інших спеціальних обов'язків.

8. Гарантований покупець має право на:

3) отримання від адміністратора комерційного обліку даних про фактичні обсяги відпуску електричної енергії виробниками, у яких гарантований покупець купує електричну енергію;

Виключити

Виключити

12) здійснювати своєчасно та в повному обсязі оплату затвердженої Регулятором послуги за механізмом ринкової премії, що надається виробниками, яким встановлено «зелений» тариф або які за результатами аукціону набули право на підтримку;

11. Електрична енергія, спожита з електричних мереж виробника електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) електроустановками власного споживання або пов'язаними особами відповідно до статті 25 цього Закону, у відносинах із гарантованим покупцем вважається спожитою на власні потреби такого виробника. У кожному розрахунковому періоді (місяці) обсяг відпуску електричної енергії, виробленої на об'єкті електроенергетики з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), до електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення якого приєднано електроустановки власного споживання або пов'язаних осіб відповідно до статті 25 цього Закону, визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії відповідного об'єкта електроенергетики згідно з показниками приладів обліку на власні потреби. Обсяг відпуску або споживання виробниками, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), до електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення яких приєднано електроустановки власного споживання або пов'язаних осіб відповідно до статті 25 цього Закону, у кожному розрахунковому періоді (годині) визначається згідно з даними комерційного обліку. Ціна електричної енергії, спожитої об'єктами виробників, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), до технологічних електричних мереж яких приєднано електроустановки власного споживання або пов'язаних осіб, за умови придбання такої електричної енергії у гарантованого покупця, визначається як вище із значень «зеленого» тарифу (аукціонної ціни), встановленого (визначеної) такому об'єкту, або ціни, що склалася на ринку «на добу наперед» у відповідному розрахунковому періоді, або ціни негативного небалансу електричної енергії у відповідному розрахунковому періоді.

Стаття 71. Особливості участі в ринку електричної енергії виробників, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії

41. Суб'єкти господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії на об'єкті (об'єктах) електроенергетики або черзі (чергах) його (їх) будівництва (пускових комплексах) та яким встановлено «зелений» тариф, мають право укласти з гарантованим покупцем договір про надання послуги за механізмом ринкової премії щодо такого об'єкта (таких об'єктів), за умови що такий об'єкт (такі об'єкти) не перебуває (не перебувають) у балансуєчій групі гарантованого покупця.

Виключити

11. Електрична енергія, спожита з електричних мереж виробника електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) електроустановками власного споживання або пов'язаними особами відповідно до статті 25 цього Закону, у відносинах із гарантованим покупцем вважається спожитою на власні потреби такого виробника. У кожному розрахунковому періоді (місяці) обсяг відпуску електричної енергії, виробленої на об'єкті електроенергетики з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), до електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення якого приєднано електроустановки власного споживання або пов'язаних осіб відповідно до статті 25 цього Закону, визначається за вирахуванням обсягу витрат електричної енергії на власні потреби в електричній енергії відповідного об'єкта електроенергетики згідно з показниками приладів обліку на власні потреби. Обсяг відпуску або споживання виробниками, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), до електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення яких приєднано електроустановки власного споживання або пов'язаних осіб відповідно до статті 25 цього Закону, у кожному розрахунковому періоді (годині) визначається згідно з даними комерційного обліку. Ціна електричної енергії, спожитої об'єктами виробників, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), до технологічних електричних мереж яких приєднано електроустановки власного споживання або пов'язаних осіб, за умови придбання такої електричної енергії у гарантованого покупця, визначається як вище із значень «зеленого» тарифу, встановленого такого об'єкту, або ціни, що склалася на ринку «на добу наперед» у відповідному розрахунковому періоді, або ціни негативного небалансу електричної енергії у відповідному розрахунковому періоді.

Стаття 71. Особливості участі в ринку електричної енергії виробників, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії

41. Суб'єкти господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії на об'єкті (об'єктах) електроенергетики або черзі (чергах) його (їх) будівництва (пускових комплексах) та яким встановлено «зелений» тариф, мають право укласти з оператором системи передачі договір про надання послуги за механізмом ринкової премії щодо такого об'єкта (таких об'єктів), за умови що такий об'єкт (такі об'єкти) не перебуває (не перебувають) у балансуєчій групі гарантованого покупця.

5. Суб'єкти господарювання, які мають намір виробляти електричну енергію з альтернативних джерел енергії та за результатами аукціону набули право на підтримку відповідно до статті 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії», укладають з гарантованим покупцем договір про надання послуги за механізмом ринкової премії.

Договір повинен передбачати зобов'язання суб'єкта господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, щодо будівництва та введення об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (*пускового комплексу*) в експлуатацію протягом 18 місяців – для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, та протягом 36 місяців – для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з інших видів альтернативних джерел енергії, з урахуванням особливостей, визначених статтею 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

Суб'єкт господарювання надає гарантованому покупцю документ, що підтверджує факт надання послуги з приєднання об'єкта електроенергетики чи черги його будівництва (*пускового комплексу*) до системи передачі або розподілу, виданий відповідно до вимог кодексу системи передачі або кодексу систем розподілу, та сертифікат, що підтверджує готовність об'єкта до експлуатації, або декларацію про готовність об'єкта до експлуатації. Зобов'язання гарантованого покупця за договором про надання послуги за механізмом ринкової премії виникають з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому суб'єктом господарювання було надано гарантованому покупцю зазначені документи.

У разі якщо суб'єкт господарювання не надав документи, передбачені абзацом п'ятим цієї частини, протягом строку, передбаченого статтею 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії», укладений договір є недійсним.

Типовий договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом та типовий договір про надання послуги за механізмом ринкової премії мають передбачати право суб'єкта господарювання, якому встановлено «зелений» тариф, та суб'єкта господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, під час укладення договору обрати порядок вирішення спорів, що виникають між сторонами договору у зв'язку з договором купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом або договором про надання послуги за механізмом ринкової премії чи на його підставі, в арбітражі за Арбітражним регламентом Міжнародної торгової палати (ICC) з місцем арбітражу у місті Парижі (*Французька Республіка*), за умови що такий суб'єкт господарювання, якому встановлено «зелений» тариф, та суб'єкт господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, є підприємством з іноземними інвестиціями в розумінні Господарського кодексу України.

5. Суб'єкти господарювання, які мають намір виробляти електричну енергію з альтернативних джерел енергії та за результатами аукціону набули право на підтримку відповідно до статті 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії», укладають з оператором системи передачі договір про надання послуги за механізмом ринкової премії.

Договір повинен передбачати зобов'язання суб'єкта господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, щодо будівництва та введення об'єкта електроенергетики або черги його будівництва (*пускового комплексу*) в експлуатацію протягом 18 місяців – для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання, та протягом 36 місяців – для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з інших видів альтернативних джерел енергії, з урахуванням особливостей, визначених статтею 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

Суб'єкт господарювання надає оператору системи передачі документ, що підтверджує факт надання послуги з приєднання об'єкта електроенергетики чи черги його будівництва (*пускового комплексу*) до системи передачі або розподілу, виданий відповідно до вимог кодексу системи передачі або кодексу систем розподілу, та сертифікат, що підтверджує готовність об'єкта до експлуатації, або декларацію про готовність об'єкта до експлуатації. Зобов'язання оператора системи передачі за договором про надання послуги за механізмом ринкової премії виникають з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому суб'єктом господарювання було надано оператору системи передачі зазначені документи.

У разі якщо суб'єкт господарювання не надав документи, передбачені абзацом п'ятим цієї частини, протягом строку, передбаченого статтею 93 Закону України «Про альтернативні джерела енергії», укладений договір є недійсним.

Типовий договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом та типовий договір про надання послуги за механізмом ринкової премії мають передбачати право суб'єкта господарювання, якому встановлено «зелений» тариф, та суб'єкта господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, під час укладення договору обрати порядок вирішення спорів, що виникають між сторонами договору у зв'язку з договором купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом або договором про надання послуги за механізмом ринкової премії чи на його підставі, в арбітражі за Арбітражним регламентом Міжнародної торгової палати (ICC) з місцем арбітражу у місті Парижі (*Французька Республіка*), за умови що такий суб'єкт господарювання, якому встановлено «зелений» тариф, та суб'єкт господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, є підприємством з іноземними інвестиціями в розумінні Господарського кодексу України.

У разі обрання зазначеного порядку вирішення спорів суб'єкт господарювання, якому встановлено «зелений» тариф, або суб'єкт господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, під час укладення договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом або договору про надання послуги за механізмом ринкової премії одночасно зобов'язується сплачувати на користь гарантованого покупця внески для створення спеціального (цільового) фонду, призначеного для покриття арбітражних витрат гарантованого покупця.

Внески для створення спеціального фонду гарантованого покупця сплачуються протягом дії договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом або договору про надання послуги за механізмом ринкової премії. Незалежно від використання суб'єктом господарювання, якому встановлено «зелений» тариф, або суб'єктом господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, права на вирішення спорів у міжнародному арбітражі сплачені внески платнику не повертаються.

Внески для створення спеціального фонду гарантованого покупця сплачуються платниками періодично, але не менше одного разу на квартал, у строки та в розмірі, що затверджуються Регулятором.

Розмір внесків визначається Регулятором як частина чистого доходу платника внесків від його діяльності з виробництва електричної енергії на об'єкті електроенергетики або черзі будівництва (пусковому комплексі) об'єкта електроенергетики, щодо якого укладений відповідний договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом або договір про надання послуги за механізмом ринкової премії, та не може перевищувати 1 відсотка чистого доходу платника внеску від його діяльності на відповідному об'єкті за попередній звітний період.

Кошти спеціального фонду гарантованого покупця мають цільовий характер та можуть використовуватися виключно для здійснення витрат гарантованого покупця на вирішення спорів в арбітражі. Контроль за використанням коштів спеціального фонду гарантованого покупця здійснює Регулятор.

У разі обрання зазначеного порядку вирішення спорів суб'єкт господарювання, якому встановлено «зелений» тариф, під час укладення договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом одночасно зобов'язується сплачувати на користь гарантованого покупця внески для створення спеціального (цільового) фонду, призначеного для покриття арбітражних витрат гарантованого покупця. У разі обрання зазначеного порядку вирішення спорів суб'єкт господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, під час укладення договору про надання послуги за механізмом ринкової премії одночасно зобов'язується сплачувати на користь оператора системи передачі внески для створення спеціального (цільового) фонду, призначеного для покриття арбітражних витрат оператора системи передачі.

Внески для створення спеціального фонду гарантованого покупця сплачуються протягом дії договору купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом. Незалежно від використання суб'єктом господарювання, якому встановлено «зелений» тариф, права на вирішення спорів у міжнародному арбітражі сплачені внески платнику не повертаються. Внески для створення спеціального фонду оператора системи передачі сплачуються протягом дії договору про надання послуги за механізмом ринкової премії. Незалежно від використання суб'єктом господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку, права на вирішення спорів у міжнародному арбітражі сплачені внески платнику не повертаються.

Внески для створення спеціального фонду гарантованого покупця та спеціального фонду оператора системи передачі сплачуються платниками періодично, але не менше одного разу на квартал, у строки та в розмірі, що затверджуються Регулятором.

Розмір внесків визначається Регулятором як частина чистого доходу платника внесків від його діяльності з виробництва електричної енергії на об'єкті електроенергетики або черзі будівництва (пусковому комплексі) об'єкта електроенергетики, щодо якого укладений відповідний договір купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом або договір про надання послуги за механізмом ринкової премії, та не може перевищувати 1 відсотка чистого доходу платника внеску від його діяльності на відповідному об'єкті за попередній звітний період.

Кошти спеціального фонду гарантованого покупця мають цільовий характер та можуть використовуватися виключно для здійснення витрат гарантованого покупця на вирішення спорів в арбітражі. Контроль за використанням коштів спеціального фонду гарантованого покупця здійснює Регулятор. Кошти спеціального фонду оператора системи передачі мають цільовий характер та можуть використовуватися виключно для здійснення витрат оператора системи передачі на вирішення спорів в арбітражі. Контроль за використанням коштів спеціального фонду оператора системи передачі здійснює Регулятор.

ДОДАТОК 8

ОБҐРУНТУВАННЯ

прийняття постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Кодексу системи передачі»

Відповідно до положень частини третьої статті 6 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) до повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), на ринку електричної енергії належить, зокрема, затвердження правил ринку, правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів та нормативних документів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії. Крім того, згідно з положеннями частини другої статті 6 Закону України «Про ринок електричної енергії» до основних завдань Регулятора на ринку електричної енергії належить, зокрема забезпечення простих і необтяжливих умов приєднання та доступу до електричних мереж для нових користувачів системи, зокрема усунення бар'єрів, що можуть перешкоджати доступу нових покупців та виробників електричної енергії, у тому числі тих, що здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

На етапі розробки проектів ВДЕ ключовим питанням для інвесторів є оцінка своїх бізнес та операційних ризиків, пов'язаних з приєднанням об'єктів ВДЕ до електромережі, зокрема, можливості генерування потужності ВДЕ на об'єкті, що розглядається, та вартості приєднання до електромережі.

Враховуючи положення пункту 7.5.2 глави 7 розділу III Кодексу системи передачі, така оцінка може бути здійснена інвестором шляхом залучення спеціалізованої компанії для підготовки техніко-економічного обґрунтування схеми приєднання/постачання об'єкта (далі – ТЕО), яке, в свою чергу, має відповідати вимогам нормативно-технічної документації.

На сьогодні з урахуванням руйнувань, які зазнає ОЕС України та необхідності відновлювати пошкоджену та будувати нову генерацію та УЗЕ в діяльності ОСП потрібно враховувати:

- стрімкий розвиток альтернативної енергетики у 2019-2021 роках та фактичний вплив підключення об'єктів ВДЕ на загальний баланс енергосистеми;
- інтеграцію ОЕС України до ENTSO-E;
- перспективу розвитку УЗЕ;
- варіанти підключення гібридних електростанцій та електростанцій з УЗЕ до мережі;
- перелік та обсяг вихідних даних для розробки техніко-економічного обґрунтування, термін їхньої дії та порядок їхньої модифікації;
- міжнародний досвід щодо процедури розробки розрахункової моделі для підключення нових об'єктів ВДЕ. Перш за все, визначення рівня участі в моделях потужності існуючих ВДЕ та ВДЕ за укладеними договорами про приєднання, зокрема ВЕС, СЕС та УЗЕ, виходячи з принципу врахування технологічних відмінностей та специфіки їх графіка роботи протягом доби та сезону (наприклад, генерацію об'єкта ВДЕ, що приєднується, приймати за 100% генерації, генерацію інших об'єктів ВДЕ, на які видані технічні умови, приймати відповідно до специфіки розрахункового часу доби та сезону: о 13:00 влітку, СЕС = 100%, ВЕС = 50%; о 19:00 влітку, СЕС = 25%, ВЕС = 75% і т.д.);
- міжнародний досвід щодо включення до розрахункових моделей прогнозованої потужності ВДЕ (за видами) відповідно до умов укладених договорів про приєднання та їх територіального розташування (взаємний вплив);
- необхідність запровадження більш гнучкого підходу до необхідності забезпечення критерію N-1 при приєднанні об'єкта ВДЕ до мережі, який би дозволив замовнику на власний розсуд обирати між наступними варіантами забезпечення цього критерію.

Чинні положення Кодексу системи передачі не передбачають можливість ОСП враховувати у своїй діяльності перелічені вище фактори та не забезпечує гнучкість у прийнятті рішень для доступу нових користувачів системи передачі застосування через їх відсутність, що не дозволяє:

- системному оператору;
- об'єктивно оцінити вплив приєднання об'єкта електроенергетики та УЗЕ на роботу ОЕС України; інвестору, щоб визначити;
- можливість створення потужностей ВДЕ на розглянутій ділянці;
- обґрунтований (мінімально необхідний) перелік технічних заходів, необхідних для забезпечення виробництва електроенергії об'єктом ВДЕ;
- рівень витрат, пов'язаних з підключенням його об'єкта до електромережі.

Враховуючи зазначене, пропонуємо прийняти постанову НКРЕКП «Про затвердження Змін до Кодексу системи передачі».

ПОСТАНОВА

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ (НКРЕКП)

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ЗМІН ДО КОДЕКСУ СИСТЕМИ ПЕРЕДАЧІ

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до Кодексу системи передачі, що додаються.
2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

ЗМІНИ ДО КОДЕКСУ СИСТЕМИ ПЕРЕДАЧІ

Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ЗМІН ДО КОДЕКСУ СИСТЕМИ ПЕРЕДАЧІ

1. Унести до Кодексу системи передачі, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року N 309, такі зміни:

1.1. У главі 1 розділу I:

9) у пункті 1.4:

- абзац сто тридцять третій викласти в такій редакції:
«техніко-економічне обґрунтування (ТЕО) – вид проектної документації, в якій розглянуто декілька варіантів схеми приєднання об'єкта Замовника до електричних мереж (схеми видачі потужності електростанції або схеми зовнішнього електропостачання електроустановок споживача) та визначено обсяги будівництва об'єктів електричних мереж від точки приєднання до електроустановок Замовника, а також обсяги нового будівництва, реконструкції та технічного переоснащення мереж електропередавальної організації від точки забезпечення потужності до точки приєднання, пов'язані з приєднанням або збільшенням потужності електроустановок замовника.

ТЕО схеми приєднання об'єктів генерації та УЗЕ розробляється згідно положень Методики (Порядку) виконання ТЕО, що є додатком до цього Кодексу, розробляється ОСП та затверджується Регулятором.»;

- абзац вісімнадцятий викласти в такій редакції:

«вихідні дані для розробки ТЕО – актуальні на час звернення замовника характеристики та завантаження елементів системи передачі (по елементах) в межах району приєднання об'єкта Замовника з урахуванням резерву потужності за укладеними договорами про приєднання, які мають істотне значення для визначення точки/точок забезпечення потужності з урахуванням замовленої категорійності з надійності електропостачання. Склад та зміст вихідних даних визначається ОСП з урахуванням потужності об'єкту Замовника та його впливу на режим роботи ОЕС України. Перелік вихідних даних, що надається ОСП Замовнику, зазначено в Додатку __ до цього Кодексу. За зверненням Замовника ОСП надає вихідні дані, не передбачені Додатком _ або направляє Замовнику обґрунтовану відмову у їх наданні.»

10) після абзацу п'ятнадцятого доповнити новим абзацом шістнадцятим такого змісту:

- виконавець ТЕО – фізична або юридична особа, що має право на виконання робіт з розробки техніко-економічного обґрунтування згідно законодавства та виконує їх для Замовника на підставі укладеного з ним договору згідно з його положеннями і положеннями цього Кодексу.

У зв'язку з цим абзаци шістнадцятий-сто шістдесят восьмий відповідно абзацами сто п'ятнадцятий-сто шістдесят дев'ятим;

11) після абзацу сто чотирнадцятого доповнити новим абзацом сто п'ятнадцятим такого змісту:

«розрахункова модель – ідеалізація енергосистеми, яка включає в собі топологію побудови електричних мереж та силового обладнання певного класу напруги, технічні параметри та робочий стан обладнання. Розрахункова модель формується в спеціалізованому програмному комплексі для виконання режимів схеми мережі на підставі вихідних даних для розробки ТЕО, наданих ОСП, з метою визначення потекорозподілу потужності, термічного завантаження елементів мережі та обладнання, оцінювання

зміни втрат потужності та рівнів напруги в елементах мережі і в разі введення нового обладнання, виконання струмів короткого замикання, розрахунків стійкості.»

У зв'язку з цим абзаци сто п'ятнадцятий-сто шістдесят дев'ятий відповідно абзацами сто шістнадцятий-сто сімдесятим;

1.2. У главі 7 розділу III:

1) у пункті 7.5:

- підпункт 7.5.1 викласти в такій редакції:
«7.5.1. Розроблення ТЕО схеми приєднання здійснюється Замовником:
- з метою оцінки бізнесових та виробничих ризиків приєднання електроустановок до електричних мереж;
- у разі незгоди із запропонованою ОСП точкою забезпечення потужності та/або схемою приєднання;
- для визначення доцільності приєднання до електричних мереж системи передачі генеруючих одиниць потужністю 20 МВт і нижче та електроустановок споживача.

Розроблення ТЕО забезпечується Замовником та здійснюється виконавцем ТЕО згідно завдання на проектування, розробленого відповідно до типової форми, яка наведена в додатку ___ до цього Кодексу та затвердженого Замовником.

Техніко-економічне обґрунтування має відповідати Методиці (порядку) виконання ТЕО та чинним нормативно-технічним документам. У разі невідповідності положень Методиці (порядку) виконання ТЕО та нормативно-технічних документів, положення Методики (порядку) враховуються з вищим пріоритетом.»

- підпункт 7.5.2 викласти в такій редакції:
«7.5.2 Будь-яка фізична або юридична особа має право отримати безоплатно від ОСП вихідні дані для розроблення ТЕО.

Вихідні дані для розроблення ТЕО надаються ОСП Замовнику або виконавцю ТЕО на підставі заяви, типова форма якої наведена в додатку 2 до цього Кодексу, протягом 10 робочих днів від дня отримання заяви.

Вихідні дані для розроблення ТЕО (його тому та/або розділу) дійсні протягом всього строку розроблення ТЕО, але не більше 12 місяців.

Строк дії вихідних даних для розроблення ТЕО автоматично продовжується, на строк, перевищення ОСП нормативних строків розгляду звернень Замовника, щодо узгодження ТЕО або його складових.

- Зміна вихідних даних для розроблення ТЕО допускається тільки за зверненням/згодою Замовника.»
- доповнити новим підпунктом 7.5.3 такого змісту:
«7.5.3. На підставі отриманих вихідних даних від ОСП, ОСР для розробки ТЕО або окремого тому чи розділу електричних розрахунків активної та реактивної потужності, струмів і напруг, розрахунків стійкості, у складі проектної документації на будівництво та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок Замовника (до точки приєднання електроустановок Замовника), виконавцем ТЕО формуються базові розрахункові моделі для характерних періодів передбачених умовами технічного завдання на виконання ТЕО або проектної документації на будівництво та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок Замовника (до точки приєднання електроустановок Замовника) у відповідному програмному комплексі та надаються на розгляд і погодження в ОСП у вигляді графічних матеріалів.

ОСП опрацьовує надані Замовником або виконавцем ТЕО базові розрахункові моделі та не пізніше ніж через 10 робочих днів з дня отримання їх надає письмове погодження або відповідні зауваження для доопрацювання.

Строк доопрацювання розрахункових моделей Замовником – 30 робочих днів з дня отримання Замовником зауважень до неї. Замовник може продовжити строк доопрацювання розрахункових моделей шляхом письмового повідомлення ОСП, направленою не пізніше ніж за 2 робочі дні до закінчення строку доопрацювання.

Повторне погодження базових розрахункових моделей для розробки ТЕО або окремого тому чи розділу електричних розрахунків активної та реактивної потужності, струмів і напруг, розрахунків стійкості, у складі проектної документації на будівництво та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок Замовника (до точки приєднання електроустановок Замовника) у відповідному програмному комплексі та надаються на розгляд і погодження в ОСП у вигляді графічних матеріалів.

внiшнього електрозабезпечення електроустановок Замовника (до точки приєднання електроустановок Замовника) здiйснюється протягом 10 робочих днiв з дня їх повторного подання. Пiд час повторного погодження базових розрахункових моделей не дозволяється висувати новi зауваження, якщо вони не стосуються внесених змiн до базових розрахункових моделей.»

У зв'язку з цим пункт 7.5.3 вважати вiдповiдно пунктом 7.5.4.

- пункт 7.5.4. викласти в такiй редакцiї:
- «7.5.4. Розроблене ТЕО узгоджується Замовником з ОСП.

Висновки ТЕО мають ґрунтуватися на технічно можливих варіантах видачі потужності/ електропостачання споживача в мережі ОСП чи ОСР та рекомендувати як доцільний варіант найменших фінансових витрат Замовника.

У разі, якщо в ТЕО розглянуто варіанти приєднання електроустановок Замовника до мереж ОСП і ОСР, розроблене ТЕО узгоджується ОСП і ОСР. ОСП розглядає ТЕО з урахуванням результатів розгляду ТЕО ОСР.

Розгляд та узгодження ТЕО здiйснюється ОСП безоплатно.

ОСП опрацьовує надане Замовником або ОСР ТЕО та не пiзніше нiж через 10 робочих днiв з дня отримання ТЕО узгоджує його або надає до нього свої письмовi зауваження (з посиланням на вимоги вiдповiдних нормативно -технiчних документiв), в т.ч. i щодо необхiдностi розгляду в ТЕО iншого варiанта приєднання електроустановок Замовника нiж передбаченi в ТЕО.

Строк доопрацювання ТЕО Замовником – 30 робочих днiв з дня отримання Замовником зауважень до нього. Замовник може продовжити строк доопрацювання ТЕО шляхом письмового повiдомлення ОСП та/ або ОСР, направленою не пiзніше нiж за 2 робочi днi до закінчення строку доопрацювання.

Доопрацьоване ТЕО пiдлягає повторному розгляду ОСП у строк 10 робочих днiв з дня отримання ТЕО, з урахуванням особливостей, визначених абзацом третiм даного пiдпункту.

Пiд час повторного розгляду ТЕО не дозволяється висувати зауваження, якщо вони не стосуються внесених змiн до ТЕО або неусунення ранiше наданих зауважень.

Узгодження ТЕО ОСП вiсiлному або в частинi електричних мереж системи передачі, у разі, якщо в ТЕО розглянуто варіанти приєднання електроустановок Замовника до мереж ОСП і ОСР, оформляється письмово.

Замовник має право обрати будь-який iз варiантiв приєднання, розглянутих в узгодженому ТЕО.

ОСП не має права вiдмовити Замовнику в укладаннi договору про приєднання згiдно обраного ним варiанту схеми приєднання, передбаченого в узгодженому ТЕО.

Якщо Замовник не погоджується з пропозицiєю ОСП щодо iншого варiанта схеми приєднання нiж передбачено ТЕО, вiн має право не пiдписувати договiр про приєднання та iнiцiювати врегулювання спiрних питань вiдповiдно до порядку, установленого у главi 5 роздiлу I цього Кодексу.»

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проєкту, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Кодексу системи передачі»

ПОСТАНОВА НКРЕКП ВІД 14.03.2018 № 309 (ІЗ ЗМІНАМИ)	РЕДАКЦІЯ ПРОЄКТУ ПОСТАНОВИ НКРЕКП «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КОДЕКСУ СИСТЕМИ ПЕРЕДАЧІ»
I. Загальні положення 1. Визначення основних термінів та понять	
1.4. У цьому Кодексі терміни вживаються у таких значеннях: Термін відсутній - техніко-економічне обґрунтування (ТЕО) – обґрунтування вибору схеми приєднання об'єкта, що розробляється Замовником у випадках, визначених цим Кодексом; - вихідні дані для розробки техніко-економічного обґрунтування вибору схеми приєднання електроустановки – актуальні на час звернення Замовника характеристики та завантаження елементів системи передачі (по елементах) з урахуванням резерву потужності за укладеними договорами про приєднання, що мають істотне значення для визначення точки/точок забезпечення потужності з урахуванням замовленої категорійності з надійності електропостачання;	1.4. У цьому Кодексі терміни вживаються у таких значеннях: - виконавець ТЕО – фізична або юридична особа, що має право на виконання робіт з розробки техніко-економічного обґрунтування згідно законодавства та виконує їх для Замовника на підставі укладеного з ним договору згідно з його положеннями і положеннями цього Кодексу. - техніко-економічне обґрунтування (ТЕО) – вид проєктної документації, в якій розглянуто декілька варіантів схеми приєднання об'єкта Замовника до електричних мереж (схеми видачі потужності електростанції або схеми зовнішнього електропостачання електроустановок споживача) та визначено обсяги будівництва об'єктів електричних мереж від точки приєднання до електроустановок Замовника, а також обсяги нового будівництва, реконструкції та технічного переоснащення мереж електропередавальної організації від точки забезпечення потужності до точки приєднання, пов'язані з приєднанням або збільшенням потужності електроустановок замовника. ТЕО схеми приєднання об'єктів генерації та УЗЕ розробляється згідно положень Методики (Порядку) виконання ТЕО, що є додатком до цього Кодексу, розробляється ОСП та затверджується Регулятором. - вихідні дані для розробки ТЕО – актуальні на час звернення замовника характеристики та завантаження елементів системи передачі (по елементах) в межах району приєднання об'єкта Замовника з урахуванням резерву потужності за укладеними договорами про приєднання, які мають істотне значення для визначення точки/точок забезпечення потужності з урахуванням замовленої категорійності з надійності електропостачання. Склад та зміст вихідних даних визначається ОСП з урахуванням потужності об'єкту Замовника та його впливу на режим роботи ОЕС України. Перелік вихідних даних, що надається ОСП Замовнику, зазначено в Додатку ___ до цього Кодексу. За зверненням Замовника ОСП надає вихідні дані, не передбачені Додатком _ або направляє Замовнику обґрунтовану відмову у їх наданні.
Термін відсутній	розрахункова модель – ідеалізація енергосистеми, яка включає в собі топологію побудови електричних мереж та силового обладнання певного класу напруги, технічні параметри та робочий стан обладнання. Розрахункова модель формується в спеціалізованому програмному комплексі для виконання режимів схеми мережі на підставі вихідних даних для розробки ТЕО, наданих ОСП, з метою визначення потокорозподілу потужності, термічного завантаження елементів мережі та обладнання, оцінювання зміни втрат потужності та рівнів напруги в елементах мережі і в разі введення нового обладнання, виконання струмів короткого замикання, розрахунків стійкості.

III. Умови та порядок приєднання до системи передачі, технічні вимоги до електроустановок об'єктів електроенергетики

7. Порядок організації приєднання до системи передачі

7.5.1. Розроблення ТЕО схеми приєднання здійснюється Замовником:

- у разі незгоди із запропонованою ОСП точкою забезпечення потужності та/або схемою приєднання;
- для визначення доцільності приєднання до електричних мереж системи передачі генеруючих одиниць потужністю 20 МВт і нижче та електроустановок споживача.

Розроблення ТЕО здійснюється проєктною організацією за рахунок Замовника.

Техніко-економічне обґрунтування має відповідати чинним нормативно-технічним документам.

7.5.1. Розроблення ТЕО схеми приєднання здійснюється Замовником:

- з метою оцінки бізнесових та виробничих ризиків приєднання електроустановок до електричних мереж;
- у разі незгоди із запропонованою ОСП точкою забезпечення потужності та/або схемою приєднання;
- для визначення доцільності приєднання до електричних мереж системи передачі генеруючих одиниць потужністю 20 МВт і нижче та електроустановок споживача.

Розроблення ТЕО забезпечується Замовником та здійснюється виконавцем ТЕО згідно завдання на проектування, розробленого відповідно до типової форми, яка наведена в додатку ____ до цього Кодексу та затвердженого Замовником.

Техніко-економічне обґрунтування має відповідати Методиці (порядку) виконання ТЕО та чинним нормативно-технічним документам. У разі невідповідності положень Методиці (порядку) виконання ТЕО та нормативно-технічних документів, положення Методики (порядку) враховуються з вищим пріоритетом.

7.5.2 Будь-яка фізична або юридична особа має право отримати безоплатно від ОСП вихідні дані для розроблення ТЕО вибору схеми приєднання своїх електроустановок до системи передачі з метою оцінки бізнесових та виробничих ризиків.

Вихідні дані для розроблення ТЕО надаються ОСП на підставі заяви, типова форма якої наведена в додатку 2 до цього Кодексу, протягом 10 робочих днів від дня отримання заяви.

7.5.2 Будь-яка фізична або юридична особа має право отримати безоплатно від ОСП вихідні дані для розроблення ТЕО вибору схеми приєднання своїх електроустановок до системи передачі з метою оцінки бізнесових та виробничих ризиків.

Вихідні дані для розроблення ТЕО надаються ОСП Замовнику або виконавцю ТЕО на підставі заяви, типова форма якої наведена в додатку 2 до цього Кодексу, протягом 10 робочих днів від дня отримання заяви.

Вихідні дані для розроблення ТЕО (його тому та/або розділу) дійсні протягом всього строку розроблення ТЕО, але не більше 12 місяців.

Строк дії вихідних даних для розроблення ТЕО автоматично продовжується, на строк, перевищення ОСП нормативних строків розгляду звернень Замовника, щодо узгодження ТЕО або його складових.

Зміна вихідних даних для розроблення ТЕО допускається тільки за зверненням/згодою Замовника.

Пункт відступній	7.5.3. На підставі отриманих вихідних даних від ОСП, ОСР для розробки ТЕО або окремого тому чи розділу електричних розрахунків активної та реактивної потужності, струмів і напруг, розрахунків стійкості, у складі проектної документації на будівництво та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок Замовника (до точки приєднання електроустановок Замовника), виконавцем ТЕО формуються базові розрахункові моделі для характерних періодів передбачених умовами технічного завдання на виконання ТЕО або проектної документації на будівництво та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок Замовника (до точки приєднання електроустановок Замовника) у відповідному програмному комплексі та надаються на розгляд і погодження в ОСП у вигляді графічних матеріалів. ОСП опрацьовує надані Замовником або виконавцем ТЕО базові розрахункові моделі та не пізніше ніж через 10 робочих днів з дня отримання їх надає письмове погодження або відповідні зауваження для доопрацювання. Строк доопрацювання розрахункових моделей Замовником – 30 робочих днів з дня отримання Замовником зауважень до неї. Замовник може продовжити строк доопрацювання розрахункових моделей шляхом письмового повідомлення ОСП, направленою не пізніше ніж за 2 робочі дні до закінчення строку доопрацювання. Повторне погодження базових розрахункових моделей для розробки ТЕО або окремого тому чи розділу електричних розрахунків активної та реактивної потужності, струмів і напруг, розрахунків стійкості, у складі проектної документації на будівництво та/або технічне переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок Замовника (до точки приєднання електроустановок Замовника) здійснюється протягом 10 робочих днів з дня їх повторного подання. Під час повторного погодження базових розрахункових моделей не дозволяється висувати нові зауваження, якщо вони не стосуються внесених змін до базових розрахункових моделей.
7.5.3. На підставі розробленого ТЕО схеми приєднання Замовник може запропонувати ОСП свій варіант точки забезпечення потужності (схеми приєднання).	7.5.4. Розроблене ТЕО узгоджується Замовником з ОСП. Висновки ТЕО мають ґрунтуватися на технічно можливих варіантах видачі потужності/ електропостачання споживача в мережі ОСП чи ОСР та рекомендувати як доцільний варіант найменших фінансових витрат Замовника. У разі, якщо в ТЕО розглянуто варіанти приєднання електроустановок Замовника до мереж ОСП і ОСР, розроблене ТЕО узгоджується ОСП і ОСР. ОСП розглядає ТЕО з урахуванням результатів розгляду ТЕО ОСР. Розгляд та узгодження ТЕО здійснюється ОСП безоплатно.

ОСП опрацьовує наданий Замовником варіант точки забезпечення потужності (<i>схеми приєднання</i>) та не пізніше ніж через 10 робочих днів з дня отримання ТЕО приймає пропозиції Замовника або письмово обґрунтовує пріоритетність іншого варіанта схеми приєднання ніж передбачено ТЕО.	ОСП опрацьовує надане Замовником або ОСР ТЕО та не пізніше ніж через 10 робочих днів з дня отримання ТЕО узгоджує його або надає до нього свої письмові зауваження (<i>з посиланням на вимоги відповідних нормативно -технічних документів</i>), в т.ч. і щодо необхідності розгляду в ТЕО іншого варіанта приєднання електроустановок Замовника ніж передбачені в ТЕО. Строк доопрацювання ТЕО Замовником – 30 робочих днів з дня отримання Замовником зауважень до нього. Замовник може продовжити строк доопрацювання ТЕО шляхом письмового повідомлення ОСП та/або ОСР, направлено не пізніше ніж за 2 робочі дні до закінчення строку доопрацювання. Доопрацьоване ТЕО підлягає повторному розгляду ОСП у строк 10 робочих днів з дня отримання ТЕО, з урахуванням особливостей, визначених абзацом третім даного підпункту. Під час повторного розгляду ТЕО не дозволяється висувати зауваження, якщо вони не стосуються внесених змін до ТЕО або неусунення раніше наданих зауважень. Узгодження ТЕО ОСП вцілому або в частині електричних мереж системи передачі, у разі, якщо в ТЕО розглянуто варіанти приєднання електроустановок Замовника до мереж ОСП і ОСР, оформляється письмово. Замовник має право обрати будь-який із варіантів приєднання, розглянутих в узгодженому ТЕО. ОСП не має права відмовити Замовнику в укладанні договору про приєднання згідно обраного ним варіанту схеми приєднання, передбаченого в узгодженому ТЕО.
Якщо Замовник не погоджується з пропозицією ОСП щодо іншого варіанта схеми приєднання ніж передбачено ТЕО, він має право не підписувати договір про приєднання та ініціювати врегулювання спірних питань відповідно до порядку, встановленого у главі 5 розділу I цього Кодексу.	Якщо Замовник не погоджується з пропозицією ОСП щодо іншого варіанта схеми приєднання ніж передбачено ТЕО, він має право не підписувати договір про приєднання та ініціювати врегулювання спірних питань відповідно до порядку, встановленого у главі 5 розділу I цього Кодексу.

НОТАТКИ

